

partikel (det tyska *ver*), och är då tonlöst, t. ex.: *Förliät* af *förlåta*, *förbåd* af *förbjuda*; dels skiljaktigt (det tyska *vor*, framför, före), och har då alltid tonvigt, t. ex.: *Förliät* (förhänge), *förbåd* (föregående bud). Den skiljaktiga partikeln har i sammansättningen alltid betydelsen af: *framför*, t. ex.: *Förskjuta* (en regel), *förslå* (ett bräde), *förhånga* (ett lakon). Den oskiljaktiga partikeln återom bemärker: a) Ökning i allmänhet, utan väsendtlig förändring af stamordets bemärkelse, t. ex.: *Förhända*, *förminska*, *föröka*; — b) Ökning, som innebär förändring af stamordets bemärkelse till något annat, ofta bättre och fullkomligare, t. ex.: *Författa*, *försvara*, *förära*, *förhöra*; — c) Förändring af stamordets bemärkelse till något annat, merendels sämre: dels införfattande motsats, t. ex.: *Förbjuda* af *bjuda*, *förakta* af *akta*; dels felaktighet, förstörelse, t. ex.: *Förtyda* af *tyda*, *förklåda* af *klåda*, *förstöra* af *störa*, *förgöra* af *göra*. — *F. att*, konj. Uttrycker afsigt och efterföljes af verbet, mest i infinitiv, någon gång äfven i finit modus, t. ex.: *F. att blifva rik*, *fördras icke alltid förstånd*. *Han reste i går till Paris*, *för att der göra uppköp af kvarjehanda*. *Jag har just kommit hit*, *f. att det må bli slut på saken*. — *Syn.* I afsigt att, I ändamål att; På det att, Till den ändan att. — *F. det att*, (i dagligt tal äfv.) *F. det* eller blott *F.*, konj. Emedan. *Du straffas*, *f. det att du icke tyder*. — *Syn.* Se *Emedan*.

FÖR. m. sing. (skepp). Motsatsen af aktern, eller främsta delen af ett fartyg. Brukas mest i bestämd form. — *Syn.* Framstam. — *Adv.* (sjöt). *F. om*, på den sidan, åt det håll, som är framför fören. *F. ell. f. ut*, åt ell. på det håll, der man har fören eller framstammen, ifrån någon punkt på fartyget.

FÖR, adv. Se *Allför* (hogge hem.). 1) *F. mycket*, *f. litet*, *f. sent*, *f. bitida*. *F. stor*, *f. liten*, *f. gammal*, *f. ung*. — 2) *Hon är f. söt!* *Det är f. godt*, *det här äplet!* I denna sednare hem. har *för* alltid tonen.

FÖRA, v. a. 2. 1) Förflytta från en ort till en annan, genom något slags fortskaffningsmedel (på vagn, häst, skepp o. s. v.). Kan äfv. i utsträckt mening sägas om sed, bruk, uppfinning o. s. v., som förflyttas till annan ort. *F. såd till torget*. *F. till torgs*, se *Torgföra*; äfv. (fig.) se *Torg*. *F. ved på båtar*. *F. varor ur landet*. *Det är svårt att f.*, ovgit, besvärligt, olägligt att f. *Oden f-rde runorna till Sverige*. — *F. af, bört, främ, igenom, ihop, i'n*, se *Afföra*, *öc.* *F. med sig*, se *Medföra*. *F. ned, omkring, tillbaka, ändan, upp, ut, åter, öfver*, se *Nedföra*, *Kringföra*, *öc.* — *Syn.* Transportera, Bringa, Frakta, Föra, Forsla. — 2) Bära. *F. ett ljus i handen*. *F. en fanå, ett baner*. — 3) Röra en kroppslig till något visst mål. *F. handen till mannen*, *till värgen*. *F. foten fram till väggen*. — 4) Medfölja någon (person eller djur), för att löga, att han (det) kommer fram till ett ställe. *Kammarherren förde honom fram till konungen*. *F. någon i fängelse*. *F. soldaterna i fält*, *i striden*. *F. någon ofsides*. *F. ett barn vid handen*, *en häst vid betslet*, *leda öc.* *F. ett fruntimmer*, *ledsaga det vid ett högtidligt tillfälle*, t. ex. i en procession; *leda det i dans*, o. s. v. *F. vilse*, se *Vilseföra*. *F. af*, se *Afföra*. *F. än*, se *Anföra*; äfv. införa, presentera, göra bekant (i familjer, sällskaper, o. s. v.), t. ex.: *Jag har f-rt honom an i de bästa hus, sällskaper*.

F. främ, ihop, i'n, igenom, se *Framföra*; *öc.* *F. med sig*, se *Medföra*. *F. ned, omkring, tillbaka, ändan, upp, ut, åter, öfver*, se *Nedföra*, *Kringföra*, *öc.* — *Syn.* Bringa, Leda, Följa. — 3) (om väg, m. m.) Hafva riktning (ät). *Denna väg för till staden*. *Alléen, som du der ser, för fram till herrgården*. *Denna dörr för till de tvre rummen*. (Fig.) *En lastbart lefnadsätt för i forderf*, *medför ens olycka*. (Ordspr.) *Alla vägar f. till Rom*, *det ges många olika medel att vinnå ett ändamål*. — *Syn.* Leda, Bära, Gå. — 6) Anföra, hafva befäl öfver. *F. en armé, en trupp, ett skepp*. — *Syn.* Se *Anföra*. — 7) (om lifliga ting) Hafva med sig. *Floden för guldans*. — 8) (herald.) Hafva i sitt vapen. *Denna familj för i sitt vapen ett kors i rött fält*. (Fig.) *F. något i skölden*, *hafva något i sinnet*. — 9) Handtera. *Han för värgen väl*. *F. tyglarna, knifven, penseln, pennan*. *F. vapen*, *handtera vapen*, t. ex.: *Han för sina vapen väl*; äfv. kriga, t. ex.: *Sverige f-rde vid den tiden vapen emot alla sina grannar*. — 10) Ordet brukas äfv. i en mängd uttryck och talesätt af helt olika betydelse, t. ex.: *F. sitt hufvud*, *kroppen väl*, *hafva vacker hållning på hufvudet*, *kroppen*. *F. krig*, *vara i krig med någon*. *F. till boks*, *anteckna i räkenskapsbok*. *F. räkning*, *bok öfver något*, *anteckna något i räkning*, *bok*. *F. på ens räkning*, *anteckna på ens räkning*, t. ex.: *För dessa varor på min räkning*. *F. en process*, *hafva rättegång med någon*, t. ex.: *Han har för närvarande en process att f. med*, *emot sin granne*. *F. en process för någon*, *utföra en process såsom ombud för någon annan*. *F. ett tal*, *ett språk*, *nyttja*, *bruka öc.*, t. ex.: *F. frött tal*, *språk*. *F. ett ord beständigt i munnen*, *på läpparna*, *på tungan*, *beständigt bruka det*. *F. ordet*, *leda öfverläggningarna i en församling*. *I oträngd mål f. Guds namn på tungan*, ... uttala det. *F. regeringen*, *styrelsen*, *regera*, *styra*, t. ex.: *F. regeringen i, öfver ett land*, *styrelsen i en provins*. (Fig.) *F. bakom ljuset*, *bedraga*, *vilseföra*, *missleda*. *F. sig något till sinnes*, *besinna sig på*, *erinra sig något*. *F. en något till sinnes*, *minnes*, *erinra om*, *föreställa*. *F. i villfarelse*, *vilseleda*. *F. i olycka*, *försäka olycka*. *F. en dygdig lefnad*, *lefva dygdigt*. *F. stat*, *f. stor stat*, se *Stat*. *F. ett kristligt lefverne*, *lefva som en kristen*. *F. klagan*, *klaga*. *F. ens talan*, *som ombud utföra ens process*. *Hvem skall f. våra runor så väl*, *med den äran?* *Hvem skall så väl berättå, besjuaga våra bedrifter*, *öden?* *F. någon på ett talämne*, *inleda någon i tal om något*. *F. någon på en tanka*, *hos honom väcka tankan på något*. *F. på andra*, *bättre tankar*, *väcka*, *ingifva*, *öc.* *F. till ända*, se *Fullända*. *F. på en varor*, *tillskicka en varor*, *som äro till besvär eller sätta i förlägenhet*. *Hvem har f-rt på mig den karlen?* *Hvem har viljat*, *att jag blifvit besvärad med den karlen?* — *F. sig*, v. r. Säges om sättet, huru människa eller djur håller kroppen under rörelse. *F. sig väl*, *hafva vacker, värdig hållning på kroppen*. *Hästen för sig väl*.

FÖRAFSKEDA, förävschöda o. förävschöda, v. a. 1. Gifva afsked. Har vanligtvis elak bemärkelse, och innebär såsom orsak begänt fel eller väckt misnöje. — *Förafskedande*, n. 4. o. *Förafskedning*, f. 2.

FÖRAKT, föräkt, n. sing. 1) Känsla af moraliskt misshag för person eller sak, grundad på

den öfvertygelsen, att de ej förtjena aktning. *Känna*, *hysa f. för någon*. *Anse*, *behandla någon med f.* *Visa någon tecken af sitt f.* *Fatta f. för någon*. *Hysa f. för lasten*, *för list och ränker*. *Utsätta sig för det allmänna f-let*. Har sammansättningen: *Sjelfföräkt*. — 2) Känsla, som innebär, att man anser person eller sak allför obetydliga att förtjena någon uppmärksamhet. *Denne motståndare är så obetydlig*, *att han blott väcker mitt f.* *Hysa*, *känna f. för rikedom*, *verldslig storhet och ära*. (Fam.) *Förnämt f.*, *härbrände af förnäm stolthet*. *Be-trakta något med förnämt f.* *Hit hörer sammansättningen: Verldsföräkt*. — *Syn.* Missaktning, Vanvördnad. — 3) Förvaro af all fruktan för något, som dock i allmänhet väcker en sådan känsla. *F. för döden*, *för tyrannens hot*. *Bildar sammansättningen: Dödsföräkt*. [-agl.]

FÖRAKTA, föräkt, v. a. 1. Känsla föräkt (i alla bem.) för någon eller något. a) *F. den lastfulle lasten*, *dårligheten hos människor*. — b) *Man bör icke f. de fattiga*, *de olyckliga*. *Detta råd är icke att f.* *F. lifvet*. — *Syn.* Ringa äkta, Ringa skatta, Missakta, Försmå. — c) *F. döden*, *farorna*, *tyrannens hot*. — *Syn.* Trotsa, Bjuda trots.

FÖRAKTANDE, n. 4. Omständigheten, att någon eller något föräktas. *Denne fiendes, faras f. kan hafva till följd, att . . .*

FÖRAKTARE, m. 5. En, som föräktar. — Bildar sammansättningen: Verldsföräktare.

FÖRAKTELIG, m. fl. se *Föräktlig*.

FÖRAKTFULL, a. 2. Som innebär, utvisar mycket föräkt. *En f. min*, *blick*, *åtbörd*. — *Syn.* Föräktlig.

FÖRAKTLIG, a. 2. 1) Som förtjenar föräkt (bem. 1). *En f. människa*. *Intrigen är alltid f.* — *Syn.* Förkastlig, Lumpen, Dålig, Usel. — 2) Som röjer, utvisar, tillkännagifver föräkt (i alla bem.). *F. min*, *blick*, *åtbörd*. *Dessa f-a ord kunde han ej smälta*.

FÖRAKTLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara föräktlig. a) *En persons f.* *F-en af hans uppförande*. — b) *F-en af dessa ord retade den eljest saktmodige mannen*.

FÖRAKTLIGT, adv. På ett föräktligt sätt, med föräkt. *F. tala om*, *blicka på någon*. *F. yttra sig om något*.

FÖRÄLLMÄNLIGA, förälmänliga, v. a. 1. Göva allmänlig. — Nytt ord, bildadt efter tyskan. Brukas stundom i litterär stil.

FÖRÄNDE, n. 4. Handlingen, då man för; händelsen, omständigheten, att något föres (se *Föra*, bem. 1, 2, 3, 4, 6, 9 o. 10). 1) *Sådens f. till torget*. *Varors f. in eller ut ur landet*. — 2) *En fanas*, *ett boners f.* — 3) *Handens f. till munnen*. — 4) *En förbrytars f. i fängelse*. — 6) *Skeppets f. är anförtrodt åt hr N.* — 9) *Vapens f. Värjans f.* — 10) *En rättegångs f.* *Regeringens f. i ett land*.

FÖRÄNDLIGA, förändliga, v. a. 1. Göra ändlig, gifva ändlig egenskap. — Nytt ord, lånat ifrån tyskan och ännu föga nyttjad, mest i religiös och filosofisk stil. — *Föraändligande*, n. 4.

FÖRÄNDRA, förändra, v. a. 1. (gam.) Se *Förändra*.

FÖRÄNKRA, föränngkra, v. a. 1. 1) Fastgöra (fartyg) med ankare (bem. 1). — 2) (bygg-nodsk.) Förbinda (murar o. s. v.) med ankare (bem. 2). — *Föränkrande*, n. 4. o. *Föränkring*, f. 2.

FÖRÄNLEDA, föränledda o. föränledda, v. a. 2. Gifva anledning till. *Små orsaker f. ofta stora händelser*. *Detta f-ledde regeringen till anställande af undersökning*. *Händelsen f-ledde mig att fråga*, *huru dermed förhöll sig*. — *Syn.* Medföra, Orsaka, Verka, Åstadkomma; Föränläta, Beveka, Förmå.

FÖRÄNLEDANDE, n. 4. Anlednings gifvande. *Det skedd efter hans f.*

FÖRÄNLÄTA, föränläta, v. a. 5. (böjes som *Läta*) Gifva anledning till. *Denna omständighet f-lät mig att fråga*. *Finno sig f-läten till att . . .* *Syn.* Föränledda, Beveka, Förmå. — *Föränlätan*, n. 4.

FÖRÄNSTÄLTA, föränställa, v. a. 1. Göra anstalt om. *F. ett sammanträde*. *F. afskötandet af ett bud*. — *Syn.* Se *Anställa*.

FÖRÄNSTALTANDE, n. 4. Handlingen, då man föränstaltar; händelsen, omständigheten, att något föränstaltas. *Det har skett på*, *genom hans f.* *Efter f. af en sammankomst*. — *Syn.* Anstaltande om, Tillställande.

FÖRÄNSTALTARE, m. 5. En, som föränstaltar.

FÖRÄNSTALTNING, f. 2. 1) Se *Föränstaltande*. — 2) (föga brukl.) Se *Anstalt*.

FÖRÄRBETA, förärbeta, v. a. 1. Genom arbete göra (råämne, naturalster) användbart för vissa behof. *F. trä*, *marmor*, *jern*. *F. ull till kläde*. — *Syn.* Bearbeta. — *F. sig*, v. r. Anstränga sig för mycket med arbete. — *Förärbetande*, n. 4. o. *Förärbetning*, f. 2.

FÖRÄRBETE, förärbete, n. 4. Förberedande arbete. — Nytt ord, lånat ifrån tyskan.

FÖRÄRE, m. 5. 1) En, som förer (se *Föra*, bem. 1, 2 o. 4). Förkommer mest i sammansättningar, såsom: *Standard*-, *Baner*-, *Fan*-, *Räkenskapsförare*, m. fl. — 2) Se *Furir*. — 3) (jäg.) Pålitlig, äldre hund, som på jagt leder de yngre hundarna.

FÖRARGA, förärrja, v. a. 1. 1) Väcka vrede, harm, förtret hos någon. *Han f-de mig till den grad*, *att jag så när hade förgräp mig på honom*. *Detta trotsiga svar f-de honom på det högsta*. — Brukas ofta impersonellt, t. ex.: *Det f-r mig att se honom alltjemt gå och lättjas*. *Det kan icke annat än f. en människa*, *då man blir så illa bemött*. — *Syn.* Förtreta, Vredga, Förbittra, Uppreta, Harmå, Förtörna. — 2) Väcka harm, såsom stridande mot religion, seder och anständighet. *Detta föräkt för all anständighet f-de alla de närvarande*. — *Syn.* Skandalisera. — *F. sig*, v. r. o. *F-s*, v. d. 4) Blifva eller vara intagen af vrede, harm, förtret. *Det är icke värdt att f. sig öfver ett lapprå. F. sig på någon*. *Du kan ej tro*, *hvad han f-r sig öfver det tillstånd af overksamhet*, *hvarr han blifvit försatt*. — *Syn.* Förtreta sig, Förtretas, Vredgas, Harmas, Förtörnas. — 2) Känsa harm öfver något, som strider emot religion, seder, anständighet. *Alla f-des öfver hans förargliga beteende*. — Part. pass. *F-d* brukas nästan adjektivt i bem. af: *Vred*, *ond*, *uppbragt*, t. ex.: *Hon är högst f. på mig*, *för det att . . .* *Han är i dag f.*

FÖRARGELIG, se *Förarglig*.

FÖRARGELSE, f. 3. 1) Vrede (i lägre grad). *Väcka f. hos någon*. *Döm om min f.*, *när han nekade för saeningen*. *Mitt f. var stor öfver detta oförskämda tillag*. *Till min stora f.*, *blef hela saken om intet*. *Åstadkomma f. mellan två personer*, *göra dem förargade på*

hvarandra. — Syn. Se *Vrede*. — 2) Obehag, ledsamhet, förebräelse, förtret. *Hafna mycken f. för ens skull. Pigan fick f. af sin matmor, för det hon slog sönder ett fat. Denna ledsamma händelse skaffade mig mycken f.* — 3) Känsla af harm öfver något, som strider emot religion, seder, anständighet. *Hans värvörndnad för det heliga väckte hos alla f. Man bör icke gifva f.* — Syn. Skandal, Austöt. — 4) Förarglig person, sak, händelse. *Han är en f. för dem. Min beförändring af deras största f. (i bibeln) Judomen en f.* — Syn. Förtret, Förarglighet.

FÖRARGERLIG, se *Förarglig*. Förekommer isynnerhet för dem. 5, helst i skämtsamt stil.

FÖRÄRLIG, a. 2. 1) Som försorsakar, väcker förargelse (hem. 4). *En f. människa. F. min. F-a ord.* — 2) Som medför, orsakar obehag, ledsamhet, förtret. *Hvilken f. händelse! Så f-t, att det skulle inträffa just nu!* — Syn. Se *Förtvellig*. — 3) Se *Anstöllig*. *Föra en f. lefnad. F-a skrifter.*

FÖRÄRLIGHET, f. 5. 1) Egenskapen att vara förarglig. — 2) Förarglig sak, händelse. — Syn. Se *Förargelse*, 4.

FÖRÄRLIGT, adv. På ett sätt, som väcker förargelse (hem. 1, 2 o. 3).

FÖRÄRM, förärm, m. 2. Se *Underarm*.

FÖR ATT, c. Se under *För*, prep.

FÖRÅUKTIONERÄ, föråuktionserä, v. a. 1. Försälja genom auktion. — *Föråuktionserä, n. 4. o. Föråuktionering, f. 2.*

FÖRBAKA, förbåka, v. a. 1. Genom bakning bereda till bröd. *Vid detta bageri f-s årligen så och så mycket mjöl.*

FÖRBÄND, förbänd, n. 5. Det, hvarmed ett sår eller annan yttre kroppsskada förbindes. *Taga f-et af såret.* — Syn. Förbindning.

FÖRBÄNNA, förbänna, v. a. 1. 1) Nedkalla Guds fördömelse, straffdom öfver någon. *Välsigner dem, som eder f. Han f-r dem, som gifvit honom detta dåliga råd. Absolut säges: Svåra och f. — Motsats: Välsigna.* — 2) (om Gud) Fördöma. *Kain blef af Gud f-d. Förekommer äfv. i flera grofva svordomsuttryck, såsom: Gud f! m. fl. — 3) Kämma eller yttra afsky för. Han f-r den dag och den stund, han blef född. F. sitt öde. Man kan icke annat än f. det olycksaliga brännvinet.* — Syn. Fördöma. — *F. sig, v. r.* Nedkalla Guds fördömelse öfver sig. *Svåra och f. sig. F. sig på, att något är sant.* nedkalla Guds fördömelse öfver sig, om något icke är sant sagdt eller uppgifvet. Äfven anmärkes svordomsuttrycket *F. mig!* t. ex.: *F. mig, är det icke sant!*

FÖRBÄNNAD, part. pass. Som blifvit förhannad. *Af Gud och människor f. — Adj. 2.* (fam. o. pop.) 1) Ganska elak. *Den f-e människan, som icke låter folk lefva i fred!* — Syn. Se *Elak*. — 2) Ganska dålig, elak. *F. väg. F-t väglag.* — Syn. Fördömd; se *f. ö. Dålig, 2.* — 3) Säges om person eller sak, då man med vröde eller otålighet beklagar sig deröfver. *Den f-e människan är skulden, att jag tappat min process. Den f-e pojken har förstört min rock.* — Syn. Fördömd, Elementskad, Sakramentskad. — Substantivt förekommer ordet i bibeln, der det säges: *Gån, j f-e, i evinnerligt eld!*

FÖRBÄNNANDE, n. 4. Handlingen, då man förbannar; händelsen, omständigheten, att någon eller något förbannas.

FÖRBÄNNADT, adv. (pop. o. fam.) I hög grad.

F. god, elak, högfärdig. F. bra, illa. Det tror jag f. väl, ganska väl. — Syn. Se *Ganska*.

FÖRBÄNNEELSE, f. 3. 1) Handlingen, då man förbannar; händelsen, omständigheten, att någon eller något förbannas. *Frukta Guds f. Tyrann, frukta dina undersåters f-r. Under tusen f-r öfver sitt olyckliga öde. . . .* — Syn. Fördömelse. — 2) Nedkallande af Guds fördömelse, såsom svordom. *Svordomar och f-r. Utösa f-r.* — 3) Olycksöde, såsom följd deraf, att Gud eller människor förbannat någon eller något. *F-n hvilat öfver honom. öfver det huset.* — Syn. Fördömelse. — 4) Person eller sak, så förderf- och olycksbringande, att de tyckas vara liksom pioreddskap i Guds hand. *Han är en f. för menskligheten.* — Syn. Plågoris.

FÖRBÄNNIGEN, förbänniggen, adv. (fam.) Lenare svordomsuttryck, svarande mot *Förbanna mig!*

FÖRBÄRMA SIG, förbärma, v. r. 1. (af förda verbet *Bärma*, ömska sig öfver, utaf *Barm*) Af medlidande hjälpa någon, som är i nöd. *F. sig öfver någon. F. sig öfver de fattiga. Herre, f. dig öfver oss! Gud f-me sig!* uttryck, då man befinner sig i yttersta nöd, fara, och ej vet någon hjälp; brukas äfv. (fam.), för att uttrycka högsta grad af harm, ovilja, afsky, otålighet, medlidande, o. s. v., t. ex.: *Gud f-me sig, så elak, ful, trasig, eländig den människan är! Gud f-me sig, så illa du skrifer!* — Syn. Miskunda sig, Varkunna sig, ömska sig.

FÖRBÄRMANDE, n. 4. 1) Handlingen, då man förbarmar sig. — 2) Barmhertighet. *Utan f. dref han dem ut i kalla vintern.* — Syn. Miskund, Miskundsamhet, Varkunnande, Varkunnasamhet, Medlidande, Barmhertighet. — *Part. pres.* Som förbarmar sig. Brukas någon gång adjektivt i samma mening som Barmhertig, t. ex.: *F. Gud!*

FÖRBÄRMARE, m. 3. En, som förbarmar sig. Nyttjas föga, utom i kyrklig stil. *Den evige F-n, Gud.*

FÖRBÄRMEELSE, f. 5. (mindre brukl.) Se *Förbarmande*, n.

FÖRBÄRSKAD, a. 2. (fam. skämtv.) Se *Förbannad*, adj.

FÖRBEHÅLL, förbehåll, n. 5. 1) Handlingen, då man förbehåller sig något. *Göra f. Han har gifvit bort all sin egendom, med f. af en pension. Med f. af min rätt. Tyst f., hemligt vilkor, som man af list i tyshet för sig sjelf gör, vid aftal, öfverenskommelser, besvärjandet af en sak, o. s. v. Kallas äfv. *F. i tankarna.* — 2) Innehållet af hvad sålunda blifvit förbehållet, med fastadt afseende på dess beskaffenhet och uppfyl- lande. *Delta f. i kontraktet kommer att försorsaka många tvistigheter.* — Syn. Undantags- vilkor. — 3) Vilkor. *Jag förlåter dig, med f. att du hådanefter bättrar dig.* — 4) Innehållande i tal af åtskilligt, som man vet, men ej anser klokt att yppa. *Tala och döma utan f.*, säga allt, hvad man vet, tänker. — Syn. Förbehållsamhet.*

FÖRBEHÅLLA, v. a. 5. (böjes som *Hålla*) 1) Såsom undantag behålla något af hvad man aflåter. *Förmyndaren har nu sått sin mynd- lings landegendom, men har dervid f-llit ho- nom jagt- och fiskerättigheten.* Konstrueras van- ligtvis med pron. refl. sig, t. ex.: *Han har af- stått fabriken åt sin son, men f-llit sig en viss summa i underhåll om året.* Förekommer i några talesätt, såsom: *Det är honom ensam*

f-llit att hafva så lyckliga idéer, det händer ingen annan än honom att se. Honom f-llit att . . ., med rättighet för honom att . . . *Han vet ej, hvad lyckan har honom f-llit, beskärmt.* — 2) *F. sig*, fordra på grund af något slags rättighet eller blott på grund af billighet. *Jag f-ller mig, att du hådanefter är lydig, att ni hådanefter förskonar mig för era eviga kla- gvisor.* Jag f-ller mig att få se dig der.

FÖRBEHÅLLANDE, n. 4. Handlingen, då man förbehåller något (se *Förbehålla*, 1).

FÖRBEHÅLLSAM, a. 2. Som af försigtighet håller inne med något, det man vet eller tänker. *En f. människa. Vara f. emot någon. Han är alltid mycket f. med mig.*

FÖRBEHÅLLSAMHET, f. 5. 1) Egenskapen att vara förbehållsam. — 2) Se *Förbehåll*, 4. *Tala utan f.*

FÖRBEHÅLLSAMT, adv. På ett förbehål- samt sätt, med förbehållsamhet. *Tala mycket f. med någon.*

FÖRBEMÅLT, förbemålt, a. 1. Förut om- nämnd. Brukas i skrift, helst i juridisk och ad- ministrativ stil. — Syn. Förberörd, Förbenämd, Förnämnd, Ofvan berörd, Ofvan bemålt, Ofvan sagt, Ofvan omtalt.

FÖRBENÄ, förbenä, v. a. 4. (vetensk.) För- vandla till ben. — *F. sig, v. r.* Förvandlas till ben.

FÖRBENING, f. 2. (anat.) Afsegring af benämne i sådana organiska delar, der det eljest icke förekommer. — 2) Det beniga ämne, som sålunda bildat sig.

FÖRBENÄMD, a. 2. Se *Förbemålt*.

FÖRBEREDA, förbereda, v. a. 2. Förut, på förband bereda. *Allting är f-dt till prinsens emottagande. F. någon för ett nytt lefnadssätt. Jag f-der dig på en sträng tillrättvisning, om du icke tager dig i akt. Jag var redan f-dd på hvad som skulle hända. Jag har f-dt mig på, att det blir ett svårt arbete.* — Syn. Se *Bereda*.

FÖRBEREDANDE, n. 4. Handlingen, då man förbereder. — *Part. akt.* brukadt som adjektiv. Som tjenar till förberedelse. *En f. inledning, kurs.*

FÖRBEREDELSE, f. 5. 1) Handlingen, då man förbereder något, då man förbereder andra eller sig sjelf. *Tala, predika utan f. Göra f-r till en fest, en belägring. Hela värld isf bör vara en f. till döden.* — Syn. Beredelse. Se äfv. *Anstalt*. — 2) Förberedande tal, inledning, afhandling, o. s. v. *F-n (parasceven) i en predi- kan.*

FÖRBERÖRD, förberörd, a. 2. Se *Förbe- målt*.

FÖRBI, förbi, prep. 1) Utmärker rörelse fram på sidan om ett ställe, föremål. *Vi gingo f. huset. Resa, fara f. en stad. Segla f. en udde. Han gick f. honom, utan att helsa.* — 2) Brukas, för att uttrycka, att man vid göromål, förrättning antingen med lit eller af glömska åsidosätter något, lemnar det orördt, ogjordt, oför- värdt eller utan uppmärksamhet, och öfvergår till ett annat. *Gå f., se Förbigå. Hoppa f. något vid läsning, af brist på uppmärksamhet eller med afsigt utelenna, af uppläsa. — Förbi- ingår, under bem. 1, i åtskilliga sammansättin- gar, hvilka af sig sjelfva förstås, såsom: *Förbi- draga, -drifva, -fara, -flyga, -flyta, -fösa, -jaga, -kryssa, -köra, -leda, -löpa, -mota, -resa, -rida, -rinna,**

-segla, -skymta, -skynada, -smyga, -strömma, -tåga, draga, drifva, fara för- bi, o. s. v. — Adv. Betecknar en förluten tid eller fullbordad förrättning. *Den utsatta ti- den är nu f. Riksdagen är f. Nu är det f-, nu är tiden ute; äfv. nu är det gjort, utträtt, fullbordadt; äfv. nu är allt hopp förlorat, det är ej värdt att tänka derpå. Allt hopp är nu f., förlorat. Allt är f., allt är slut; intet hopp mera. Nu är det f. med honom, han är för- lorad; äfv. han är död. — Syn. Slut; Ute.*

FÖRBJDA, förbida, v. n. 1. o. 2. 1) Vänta på hvad som komma skall, afbida tiden. *Låt om oss f. så länge, få vi väl se, hvad som är att göra.* — 2) Dröja, stanna kvar. *F. hos någon.*

FÖRBJDAN, förbidan, f. sing. indef. Händel- sen, omständigheten, att man förbider.

FÖRBJDANDE, n. 4. Se föreg. ord.

FÖRBJFARANDE, n. 4. Händelsen, att man far förbi. — *Part. pres.* (af *Förbjfara*) Som far förbi. Brukas stundom substantivt. *Några f.*

FÖRBJFART, förbjfart, c. 5. Se *Förbjfa- rande*, n. 1 *f-en*, vid, under *f.*

FÖRBIGÅ, förbigå (äfv. förbigå), v. a. 2. (böjes som *Gå*) 1) (egentl.) Gå, segla förbi. I den- na hem. säges nästan alltid *Gå förbi*. — 2) (fig.) a) Af glömska, vårdslahet eller med lit lemna orörd, ogjord, oförrättad, obemålt; utelenna; åsi- dosätta. *F. ett ord vid läsning. Med stillati- gande f. något. F. någon vid beförändr., vid tillsättning af embete, tjänst, icke utnämna en person, som kunde vara dertill berättigad.* — Äfv. *Gå förbi*. — Syn. Underlåta, Åsidosätta; Hoppa förbi, Öfverhoppa, Utelenna. — *V. n.* (om tid) Förflyta, förgå. *När ett år f-t.* — Vanligare *Gå förbi*. — Syn. Se *Förflyta*.

FÖRBIGÅENDE, förbigående o. förbigå- ände, n. 4. Handlingen, då man förbigår (i begge bem.). *F. af ett ställe vid läsning. En persons f. vid beförändr. — I f.* adverbialt ut- tryck, som begagnas för bem. 1. af verhet, t. ex.: *Han kom in till mig i f.*, när han gick förbi. *Titta in till mig i f.* — *I f.* brukas äfv. figur- ligen och betyder då: I anledning af tillfället, utan att vara förut påtänkt och utan att dervid fasta någon vikt, t. ex.: *I f. får jag erinra, att . . . I f. sagdt, borde man förfarit litet varsammare.* Nyttjas då vanligtvis, när man vill göra någon höflig anmärkning, lemna någon mindre vigtig upplysning, o. s. v. — *Part. pres.* Som går förbi. — Brukas ofta substantivt. *De f. Några f.*

FÖRBIGÅNGEN, förbigången o. förbigå- ng'n, part. pess. o. pret. af *Förbigå*. Antager stundom adjektiv natur, t. ex.: *Alla de vid beförändringa- na f-nye officerarne äro ganska missnöjde.*

FÖRBILDA, förbildä, v. a. 4. Gifva en bild- ning, som är skadlig, slappande, förvekligande, som ger en falsk riktning åt förstånd och vilja. — Nytt ord, låndt ifrån tyskan och begagnadt i litterär stil. — *Förbildande*, n. 4. o. *För- bildning*, f. 2.

FÖRBINDA, förbindä, v. a. 3. (böjes som *Binda*) 1. Binda något före, framför. *F. ett kläde* (t. ex. för ögonen). Har äfven till objekt det, som sålunda betäckes, t. ex.: *F. ögonen på en blindbock.* — Äfv. *Binda för*.

FÖRBINDA, förbindä, v. a. 3. (böjes som *Binda*) 2. 1) Ombinda Säges isynnerhet om sår och andra kroppsskador. *F. ett sår.* Har äfv. till objekt den sårade personen: *F. en sårad. Herr N. har blifvit f-bunden.* — 2) Förenä.

F. två metallstycken genom lödring. F. ett ord med ett annat. (Byggn. k.) *F. stenarna i en mur, så passa fogarna mellan dem, att de i närmaste skiften ej komma öfver hvarandra. F. bjelkar, hopfoga dem.* — *Syn. Se Förening.* — 3) (fig.) a) Ålägga förbindelse, pligt. Har både person och sak till objekt. *Denna lag f-nder mig icke.* Detta löfte f-nder mig all . . . . *F. någon med ed. Eden f-nder oss till lydnad. Genom kontrakt vara f-bunden all . . . .* — *Syn. Förpligta.* — b) Väcka, iugifva tillgifvenhet. *Hans välvilliga väsende f-nder alla. F. sig någon, genom bevisad tjänst, välgörning, vänskap ställa någon i tacksamhetsskuld hos sig.* — *F. sig, v. r. 1) Förening sig. F. sig med någon emot en fiende. F. sig med någon genom gästförelse, befrynda sig &c.* — *Syn. Se Förening sig.* — 2) Ålägga sig såsom pligt. *F. sig genom löfte, med ed till något. Jag har f-bundit dig mig att seara för honom.* — *Syn. Förpligta sig. Förpligta sig. Ålägga sig.* — *Förbunden, part. pass. Se längre ned.*

FÖRBINDANDE, förbindande, n. 4. I. Handlingen, då man binder för.

FÖRBINDANDE, förbindande, n. 4. II. Handlingen, då man förbinder; händelsen, omständigheten, att något förbindes (se *Förbinda*, II, 4, 2 o. 5, a). a) Säret, en sårad persons f. — b) *F. af ord. Stenarnes f. i en mur.* — *Part. akt. Dessa begge bem. säges oftare Förbindning.* — c) *Människors f. genom lag.* — *Part. akt. Som förbinder. Brukas nästan adjektivt i uttrycken: F. kraft, kraft, som förbinder, förenar; äfv. förpligtande egenskap. F. lag, som förpligtar till eftersefunda.*

FÖRBINDLIG, m. fl., se *Förbindlig*, m. fl.

FÖRBINDELSE, förbindelse, f. 3. 1) Förëning emellan tvänne eller flera föremål. *Dessa stycken äro så väl hopfogade, att man icke ser f-n dem emellan.* Brukas i denna mening mindre ofta. Man säger: Hopfogning, Sammanfogning, Förbindning. — 2) (fig.) a) Hwad som förbinder delarna af ett tal med hvarandra. *Denna mening har ingen f. med den förva.* Säges äfv. i fråga om tankar, idéer, o. s. v. *Dessa idéer stå i nära f. med hvarandra.* — *Syn. Samband, Förknippning.* — b) Hwad som bildar gemenskap, sammanhang, vaxelberöring emellan tvänne eller flera ting, föremål. *Det ges ingen f. mellan dessa begge ärenden, affärer, saker. Dessa båda länder stå genom handeln i f. med hvarandra. Detta rum står genom en lönntrappa i f. med andra våningen.* — *Syn. Samband, Sammanhang, Gemenskap, Beröring, Kommunikation.* — c) Bekantskap, umgänge med andra personer, isynnerhet med afseende på det derpå grundade inflytande, som man har på andra, och det understöd man af dem kan vänta. *Stå i nära f. med någon. Ingå i f. med någon. Hafva f. med dåliga människor. Bryta en f.* — *Har sammansätningarna Släktskaps-, Vänskaps-, Kärleks-, Äktenskaps-, Affärs-, Handelsförbindelse, m. fl.* — *Syn. Förëning, Band.* — d) Person, med hvilken man såtunda är förbunden. *Denne man har f., som förefalla mig missdänkta.* — *Syn. Bekantskap.* — e) Band, som lag eller pligt ålägger människans fria vilja. *Den f., jag genom detta kontrakt iklädt mig. Det är en f. för landets fader att befri mig sina undersåters väl. Muntlig f., som sker muntligen. Skriftlig f., förskrifning, revers. Gifva sin f., förbinda sig.* — *Syn. Pligt, Förpligtelse, Skyldighet, Oblig-*

gation. — f) Tacksamhetsskuld. *Stå i f. hos någon för en tjänst. Sätta, ställa någon i f. hos sig.* — *Syn. Obligation.*

FÖRBINDLIG, förbindlig, a. 2. Som förbinder (hem. 3, b). Säges både om person och sak. *Han är ganska f. emot alla. Han emottog oss på det f-aste sätt, med de f-aste ord, ett det f-aste leende. F. skrifvelse.* — *Syn. Obligant, Artig.*

FÖRBINDLIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara förbindlig. *Han svarade med mycken f., att . . . . F-en af hans sätt att vara.* — 2) (mindre ofta) Förbindande tjänst, artighet. *Visa någon en f.*

FÖRBINDLIGT, adv. På ett förbindligt sätt, med förbindlighet.

FÖRBINDNING, förbindning, f. 2. I. 1) *Se Förbindande, I.* — 2) Hwad som är bundet före något. *Taga bort f-n ifrån egonen.* — *Syn. Förband, Bandage.*

FÖRBINDNING, förbindning, f. 2. II. 1) *Se Förbindande, n. II, a o. b.* a) *F-en af ett sär. En sårad persons f.* — b) *Ordens f. Stenarnes f. i en mur.* — 2) Det sätt, hvarpå något är förbundet, sammansfogadt, förenadt. — 3) (murr.) a) Fogarnes i en mur passning, så att de i närmaste skiften icke komma öfver hvarandra. — b) Murbruk, som tjänar att förbinda stenarna. — 4) *Se Förband.*

FÖRBRESA, f. 1. Handlingen eller tiden, då man reser förbi ett ställe. *Vid, efter f-n.* — *Syn. Förbiört.*

FÖRBISE, förbise, v. a. 2. (böjes som *Se*) Ej taga i betraktande, ej fasta uppmärksamhet vid. *Man bör ej f. denna omständighet. Han f-såg härvid, att . . . .* Nytt ord, bildadt efter tyskan; brukas mest i litterär stil. — *Förbiseende, n. 4.*

FÖRBISTRA, förbistra, v. a. 1. (af *Bister*) Orsaka hög grad af förvirring, villervalla i något. *Gud f-de tungomålen, gjorde dem så skilljaktiga, att människorna ej förstodo hvarandra.* — *Syn. Se Förvirra.* — *Förbistrande, n. 4.*

FÖRBISTRING, f. 2. 1) Handlingen, då man förbistrar; händelsen, omständigheten, att något förbistras. — 2) Förbistradt tillstånd, skick. *Tungomålens f., deras skilljaktighet, hvarigenom människor, som tala olika språk, ej utan undervisning kunna förstå hvarandra.* — 3) (fig. fam.) Högsta grad af oordning. Man säger äfv. *Babylonisk f.* — *Syn. Se Oordning.*

FÖRBITTRA, förbittra, v. a. 1. (fig.) 1) Göra bitter. *Denna olyckliga omständighet f-de hans lefnad, hans dagar.* — 2) Göra ännu bitterare. *Delta f-de ännu mera hennes qual, sorg.* — *Syn. Öka, Föröka, Förvärra, Skärpa.* — 3) Göra bitter till sinnes. *Ett sådant bemötande kan ej annat än f. hear och en.* — *Syn. Se Förvärpa, 1.* — *Förbittrande, n. 4.*

FÖRBITTRING, f. 2. Förbittradt sinness tillstånd. *Väcka f. I sin f. tog han ett steg, som han sedan måste ångra.* — *Syn. Se Vrede.*

FÖRBJUDA, förbjuda, v. a. 5. (böjes som *Bjuda*) Befalla underlåtet af någon viss handling. Har både person och sak till objekt. *F. någon bruket af en ting. Jag f-der dig att göra det. F. varors införande i landet. F. bruket af kaffe, brännvin. F. ett mynt, kungörra, att det ej får anses som gällande i ett land. F. någon sitt hus, förklara, att man ej emottager någon i sitt hus.* (Fig.) *F. sig det nödvändiga, neka sig det. Gud f-de det!* talesätt,

hvarigenom man uttrycker sin önskan, att något icke måtte hända. (Man säger äfv. *Gud bevara oss!* *Gud bevars!* *Bevar Gud!* *Gud bätre!*) — *Syn. Förmena, Förvägra.* — *Förbjudande, n. 4.*

FÖRBJUDEN, part. pass. Brukas nästan adjektivt i några uttryck, såsom: *F-dna varor*, hvilkas bruk eller införande i landet är af regeringen förbjudet. *Den f-dna frukten*, (bibl.) frukten af kunskapens träd (se *Frukt*); (fig. skämtv.) hvarje förbjuden sak, som lockar till njutning. (Jäg.) *Den f-dna tiden*, emellan d. 15 Mars och d. 1 Aug., då jagt och fång är förbjudna.

FÖRBLANDA, förblända, v. a. 1. Misstaga sig om personer eller saker, så att man tager den ene för den andra. *F. en person, en sak med en annan. Det är lätt att f. personer, saker, som man sett blott en gång.* — *Syn. Förväxla.* — *Förblandande, n. 4. o. Förblandning, f. 2.*

FÖRBLEKA, förbleka, v. a. 2. Göra alldeles blek. — *Nytt ord, mindre brukligt.*

FÖRBLEKNA, förblekna, v. n. 1. Helt och hållet blekna. *Rosorna på hennes kind ha f-t.* — Kan ej brukas i aktly betydelse; man kan då nyttja *Förbleka*; *Bleka.* — *Förbleknande, n. 4. o. Förblekning, f. 2.*

FÖRBLIFVA, förbliva, v. n. 3. (böjes som *Blifva*) 1) Fortvara i samma oförändrade tillstånd, skick. *Allt måste f., som det är. Han är och f-ver alltid en stackare. Den frågan är och f-ver oafgjord. Han har f-vit sig lik. F. vid, se *Vidblifva*; äfv. kvarstanna vid, behålla, t. ex.: *Han har fått f. vid arrendet. lägenheten, systlan.* Brukas äfv. impersonelt; se *Blifva vid.* — *F. brukas äfv. i slutet af bref på samma sätt och i samma bem. som Framhärda* (se d. o.), t. ex.: *Jag f-ver stådde en ödmjuk tjänare, din tillgifne vän, en lydig son; jag f-ver med värddnad &c.* — *Syn. Blifva.* — 2) Qvarstanna, kvarblifva. *F. hemma. Långe f. borta. Han kom dit på aftonen och f-blef der öfver natten.* — *Syn. Se Qvardröja.* — *Förblifvande, n. 4.**

FÖRBLINDA, förblinda, v. a. 1. 1) Göra liksom blind, så att man för tillfället ej ser. *Snön f-r.* — 2) (fig.) Betaga förnuftet bruk genom yttre bedrägligt sken, falska förespeglingar, lockelser, retelser, o. s. v. *Hennes skönhet f-de honom, så att han lät snärja sig i hennes nät. F. någon genom list, skänker. Han är f-d af sin passion, af lyckan. Icke låta f. sig af smieker.* — *Syn. Blända, Bedära.* — *Förblindande, n. 4.* (mindre brukl.)

FÖRBLINDELSE, f. 3. 1) Händelsen, då någon förblindas. — 2) Tillstånd, då man blifvit förblindad (helst i fig. mening). *Hans f. räckte lyckligtvis icke länge; han kom snart åter till sitt förnuft.* — *Syn. Bedrärelse, Förblindning.*

FÖRBLOMMERA, förblomméra, v. a. 1. (t. verblämen) På ett förtäckt, figurligt eller allegoriskt sätt framställa. *F. sina tankar, sitt tal.* — *Förblommérande, n. 4.*

FÖRBLOMMERAD, part. pass. o. adj. 2. Förtäckt, figurlig, allegorisk. *F-t tal, talesätt, uttryck.*

FÖRBLOMMERADT, adv. På ett förblommeradt sätt; förtäckt, figurligt, allegoriskt. *Tala, uttrycka sig f.*

FÖRBLOMMERING, förblomméring, f. 2. Förblommeradt framställning. — *Syn. Förtäckta ord; Allegori.*

FÖRBLUFFA, förbluffa, v. a. 1. (t. verbluffen; fam.) Göra så försagd, att man alldeles förlorar

bestinningen. *Han blef alldeles f-d. Han lät sig ej f.* — *Syn. Förbylla.* — *Förbluffande, n. 4.*

FÖRBLÄNDA, förblända, v. a. 1. Helt och hållet blända (se d. o. 5). *Låta f. sig af skenet.* — *Förbländande, n. 4.*

FÖRBLÄNDNING, f. 2. 1) Händelsen, omständigheten, att någon förbländas. — 2) Tillståndet, då någon blifvit förbländad. — *Syn. Förblindelse, Bedrärelse.*

FÖRBLÖDA, förblöda, v. n. 2. 1) Förlora all sin blod genom bländning, så att man dör deraf. — 2) Förlora mycket blod genom blödnig. — *Förblödande, n. 4. o. Förblödning, f. 2.*

FÖRBOMMA, förbomma, v. a. 1. 1) Stänga genom att skjuta bom för. *F. en dörr.* — 2) (fam.) Väl stänga och förvara (en dörr, o. s. v.) på hvarjehanda sätt. — *För begge hem. äfv. Bomma för.* — *Förbommande, n. 4. o. Förbomning, f. 2.*

FÖRBORG, förbörj, m. 2. (gam. krigsk.) Skans framför ett citadell (Adelhus) till dess försvar. Kallades äfv. *Förvard, Värn.*

FÖRBORGÅ, förbörja, v. a. 1. (af *Berga*, dölja) *Se Dölja.* Har ej person till objekt. *Börjar förädras; man brukar hellre Dölja, Gömma.* — *Part. pass. F-d* har nästan adjektiv betydelse i åtskilliga uttryck med bem. af: *Dold, hemlig, t. ex.: F-de ting, konster, medel.* — *Förbörjande, n. 4.*

FÖRBORR, förbörj, m. 2. Borr, som användes till förborring. *Jfr. Förborra.*

FÖRBORRA, förbörja, v. a. 1. Först med en mindre borr borra ett hål, som sedan utvidgas med en större. — *Äfv. Borra för.* — *Förborrande, n. 4. o. Förborring, f. 2.*

FÖRBOVEN, förböv'n. Benämning i sjöväsendet, som egentl. betyder: Öfver, i förtäckningen, t. ex.: *Förbovenbramrä, Förbovenbramsegel, bovenbramran, bovenbramseglet på förmasten.* *Jfr. Boven.*

FÖRBRÄMRA, förbrämra', f. 3. (skepp.) *Bramrä* (se d. o.) på förmasten. — I samma mening säges äfv. *Förbrämsegel, Förbrämstång.* m. fl.

FÖRBRÉDA, förbréda, v. a. 2. (t. verbredlen) Utbreda. — *Nytt ord, lånat ifrån tyskan och sällan begagnadt.* — *Förbrédande, n. 4.*

FÖRBRINNA, förbrinna, v. n. 3. (böjes som *Brinna*) Förtäras af eld, d. v. s. under ljus- och värmeutveckling förenas med luftens syre. Ordet brukas mest i det vetenskapliga språket. — *Syn. Uppbrinna.*

FÖRBRUKA, förbruka, v. a. 1. Genom bruk, begagnande, göra ända på; använda, bruka något så, att det dervid ågår. *F. varor, läfmedel, ved. F. såd till brännvinsbränning.* — *Syn. Uppbruka, Konsumera, Göra ända på.* — *Förbrukande, n. 4.*

FÖRBRUKARE, m. 3. En, som förbrukar. *F. af socker, tobak.* — *Syn. Konsument.*

FÖRBRUKNING, f. 2. 1) Handlingen, då man förbrukar; omständigheten, att något förbrukas. *Sådens f. till brännvin. F. af socker, vin.* — 2) Hwad som förbrukas. *F-en af socker stiger till så och så många milltoner skillingar, det socker, som förbrukas, &c.* — *Syn. (för begge hem.) Åtgång, Konsumtion.*

FÖRBRYLJA, förbrylla, v. a. 1. (af *Bry*) (fam.) Göra någon så brydd, förlägen, att han alldeles förlorar bestinningen. — *Part. pass. F-d* antur stundom adjektiv bemärkelse. — *Syn. Se Förvirra.* — *Förbryllande, n. 4.*

FÖRBYLLELSE, f. 3. (fam. föga brukl.) Högsta grad af bryderi, förlägenhet. — *Syn.* Se *Förvirring*.

FÖRBYRYTA, förbyryta, v. a. 3. (böjes som *Bryta*) 1) Begå något, som bryter emot lag (gudomlig eller mensklig), eller hvarigenom man ådrager sig någons ovilja, vrede, hat. Förekommer under denna bem. nästan blott i förbindelse med *Hvad*, i relativa eller frågande satser, älv. i negativa, t. ex.: *Om jag visste, hvad jag f-brutit emot dig! Hvad har han f-brutit? Jag har ingenting f-brutit.* — *Syn.* *Förbryta sig*, *Begå*, *Föröfva*, *Bryta*. — 2) Se *Förverka*. *F. lif och egendom.* — *F. sig*, v. r. *Bryta*, fela mot lag, pligt, samvete eller person. *F. sig emot Gud, emot lagen, emot Guds bud.* *F. sig emot någon.* *F. sig emot vänskapens lagar.* — *Syn.* *Bryta*, *Fela*, *Förå sig*.

FÖRBYRYTARE, m. 3. 1) En, som förbrutit sig emot lag. — *Syn.* *Lagbrytare*, *Öfverträdare*. — 2) En, som förbrutit sig enskilt, emot person. Nyttjas i denna bem. mindre ofta, och då vanligen skämtvis.

FÖRBYRYTELSE, f. 3. Handling, hvarigenom man bryter emot lag, pligt, samvete eller person. Brukas mest i juridisk mening, med samma betydelse som *Lagöfverträdelse*, *Brott*, *Lagbrott*. *Begå en f. mot lagen.* *Göra sig skyldig till f. mot polisförfatningarna.*

FÖRBYRYTERSKA, f. 1. Qvinn, som förbrutit sig. *Jfr.* *Förbrytare*.

FÖRBRÅKA, v. a. 1. (föga brukl.) Bringa i yttersta oreda. — *Syn.* *Tillbråka*, *Borttrassla*. — *Förbråkande*, n. 4.

FÖRBRÄNNA, förbränna, v. a. 2. 1) Helt och hållet förtära, förstöra medelst eld. Brukas mest i det vetenskapliga språket. *F. ett ämne.* — *Syn.* *Uppbränna*. — 2) (metallarb.) Genom felaktig behandling göra, att en metall vid smältning förenas med syre. — 3) Genom försummelse vid kokning, stekning o. s. v. orsaka, att något blir alldeles brändt utanpå, så att det får en elak smak. — 4) Vid hvarjehanda tillverkningar låta elden verka för starkt på ett ämne, så att det skadas eller förderivas. *Kalken har vid bränningen blifvit alldeles f-d.* — *F-s*, v. d. Se *Förbrinna*.

FÖRBRÄNNA, förbränna, f. 1. Den svagt sprithaltiga vätska, som vid brännvinsbränning erhålles genom den första distillationen (drankningen).

FÖRBRÄNNANDE, förbrännande, n. 4. Handlingen, då man förbränner; händelsen, omständigheten, att något förbrännes.

FÖRBRÄNNARE, m. 3. (föga brukl.) En, som förbränner.

FÖRBRÄNNELIG, a. 2. (föga brukl.) Se *Brännbar*.

FÖRBRÄNNING, f. 2. 1) Se *Förbrännande*. — 2) (fys. o. kem.) Företelsen, då en kropp, ett ämne förbrinner, d. v. s. under ljus- och värmeutveckling (eld) förenas med luftens syre.

FÖRBRÖDRA, v. a. 1. Göra till bröder och vänner, knyta broderligt vänskapsband emellan. *Handel och vänskap f. folken.* — Nytt ord, bildadt efter det tyska *verbrüder*; brukas endast i litterär, synnerligast vältalighetstil. — *F. sig*, v. r. *Ingå* broderlig vänskap.

FÖRBRÖDRING, f. 2. 1) Broderlig vänskaps ingående. — 2) Broderlig vänskap. — Nytt ord, bildadt efter det tyska *Verbrüderung*. *Jfr.* *Förbrödra*.

FÖRBUD, förbud, n. 3. I. Person, som af en resande skickas förut, att för honom till viss tid beställa hästar på gästgivargårdarna. *Resa med f.*

FÖRBUD, förbud, n. 3. II. Befallning, antingen af en myndighet eller af enskilt person, att underlåta någon viss handling. *Handla mot någons f. Regeringen har låtit utgå f. emot tobaksrökning på gatorna.* *F. emot varors införande.* *Det är f. på att göra det.* *Taga f. på*, skaffa sig förbud af vederbörlig myndighet emot våldsverkan på eller begagnande af något sig tillhörigt, t. ex.: *Ang, hvarpå man tagit f.*, d. v. s. förbud att gå öfver den, under den tid, då gräset växer.

FÖRBUDEN, förbudänd, se *Förbjuden*.

FÖRBUDSEDEL, förbudssedel, m. 2. pl. — *sedlar.* Skrifven sedel, som af ett förbud (F) lönas på en gästgivargård, innehållande beställning af hästar för en efterföljande resande.

FÖRBULTA, förbulta, v. a. 1. (skeppsb.) Förmedelst indrifning af jernbultar förbinda två timmer. — *Förbultande*, n. 3. o. *Förbultning*, f. 2.

FÖRBUND, förbünd, n. 3. 1) (i allmänhet) Förening emellan personer, grundad på öfverenskomme, i och för något visst ändamål. Brukas i denna mening sällan, utom i uttrycket: *Äkta f.*, äktenskap. — 2) (pol.) a) Förening emellan stater för något gemensamt ändamål (antali, försvar, handel, o. s. v.). *Göra, sluta, ingå, träda i f. med någon.* *Preussen och Frankrike slöto f. emot Österrike.* *Sevenskarna, i f. med flera tyska furstar, fäktade mot Österrike.* — Bildar sammansätningarna *Antalis-*, *Försvars-*, *Handelsförbund*. — *Syn.* *Allians*, *Liga*. — b) Förbundna stater. *Achaïiska*, *Ätoliska F-er*, *Tyska F-er*. — Har sammansättningen *Edsförbund* (det Schweiziska). — 3) (fam., nästan skämtvis) Förening emellan enskilda mot en eller flera gemensamma ovänner. — 4) (bibl. o. dogm.) *Gamla f-er*, det förbund, som Gud föreställdes hafva ingått med Abraham och hans efterkommande, d. s. s. Gamla Testamentet. *Nya f-er*, det, som Gud föreställdes hafva, genom återlösningsverket, ingått med alla dem, hvilka tro på Jesus Kristus, d. s. s. Nya Testamentet. *Förbundets ark*, se *Ark*.

FÖRBUNDEN, förbündn, a. 2. neutr. — *et.* (egentl. part. pass. af *Förbinda*) 1) Förenad genom förbund. *De f-dna makterna.* — Brukas stundom substantiellt i plur., t. ex.: *De f-dne.* — *Syn.* *Allierad*, *Förenad*. — 2) Som står i förbindelse hos någon för visad välgärning, tjänst, o. s. v. *Jag är dig mycket f. för din godhet.* *Göra sig någon f.*, se *Förbinda sig* (någon). — *Syn.* *Tack skyldig*. — 3) Till följe af lag, pligt, samvete skyldig att göra något. *Genom lag f. att lyda.* *Genom kontrakt f. till något.* *Jag är genom löfte f. att komma.* — *Syn.* *Skyldig*, *Pligtig*, *Förpligad*, *Bunden*. — För ordets bem. såsom particip. *jfr.* *Förbinda*.

FÖRBUNDSBRODER, förbündsbrödr, m. 3. pl. — *bröder.* Se *Budsförvändt*. — Kan dock endast brukas om personer, ej om stater, någon gång i plur. om folk, t. ex. *Seenskar och Norrmän äro f-bröder.*

FÖRBUNDSBRYTARE, m. 3. En, som bryter ett förbund (bem. 2).

FÖRBUNDSDAG, m. 2. (t. *Bundestag*) Sammenkomst af sändebud ifrån de stater, som utgöra Tyska Förbundet, för att öfverlägga om deras gemensamma angelägenheter.

FÖRBUNDSFEST, m. 3. Fest, då stiftandet af ett statsförbund firas.

FÖRBUNDSFÄSTNING, f. 2. Fästning, gemensamt tillhörande ett statsförbund och af alla dess medlemmar underhållen.

FÖRBUNDSFÖRSÄMLING, f. 2. Församling af fullmäktige från deltagarne i ett politiskt (stats-) förbund. *Tyska f-en.*

FÖRBUNDSREGERING, f. 2. Regering, som sköter ett statsförbunds gemensamma angelägenheter. *Tyska f-en.*

FÖRBUNDSSTAD, m. 3. pl. — *städer.* Sjelfständig, fri stad, som är medlem af ett statsförbund, t. ex. *Hamburg* i *Tyskland*.

FÖRBUNDSSTAT, m. 3. Stat, som är medlem af ett förbund (bem. 2, a).

FÖRBYGEL, förbygg, m. 2. pl. — *bygglar.* Bygel, framtill på en sadel.

FÖRBYGGA, förbygga, v. a. 2. I. Uppföra hus, byggad o. s. v. framför en annan. — Älv. *Bygga för.* — *Förbyggande*, n. 4.

FÖRBYGGA, förbygga, v. a. 2. II. (skeppsb.) Bygga ny öfverdel på den gamla bottnen af ett fartyg. *F. ett skepp.* — *F. sig*, v. r. *Nedlägga* så stor kostnad på byggnadsföretag, att man kommer på obestånd.

FÖRBYGGANDE, -bygg-, n. 4. Ny öfverdel byggande på den gamla bottnen af ett fartyg.

FÖRBYGGNING, -bygg-, f. 2. 1) Se *Förbyggande*. — 2) Ny öfverdel på ett förbyggt fartyg.

FÖRBYGGNAD, -bygg-, m. 3. Se *Förbyggande*.

FÖRBYTTA, förbyta, v. a. 2. (böjes som *Byta*) 1) I elak afsigt eller af misstag ombyta tvenne föremål med hvarandra, så att det ena sedan tagas för det andra. *F. barn.* — *Syn.* *Bortbyta*, *Förvexla*. — *F. sig*, v. r. o. *F-s*, v. d. *Förändra sig*, *förändras*. *Det onda kan f. sig, f-s i, till godt.* *Hans tillstånd förbytte sig snart.* — *Syn.* Se *Ändra sig*. — *F. sig*, v. r. (älv.) *Byta sig till skada*.

FÖRBYTANDE, n. 4. o. **FÖRBYTNING**, f. 2. Handlingen, då man förbyter; händelsen, omständigheten, att något förbytes.

FÖRBÄRA SIG, förbära, v. r. 3. (böjes som *Bära*) Blifva alldeles uttrötad eller på något sätt taga skada genom att bära för stor börd. Ordet brukas föga.

FÖRBÄTTERLIG, a. 2. Som kan förbättras.

FÖRBÄTTRA, förbättra, v. a. 1. Göra bättre, försätta i bättre tillstånd, skick, vilkor, omständigheter. *F. en väg, ett hemman.* *F. sina vilkor.* *Detta f-r icke saken.* *F. sitt upförande.* — *Syn.* *Bättra*, *Upphjälpa*, *Bearbata*, *Omarbata*. — *F-s*, v. d. Blifva bättre. *Hans helsa f-s med hvar dag.* *Hans vilkor hafva på sednare tiden mycket f-ts.* — *Syn.* *Bättras*, *Bättra sig*, *Taga sig*, *Förkofa sig*. — *F. sig*, v. r. 4) (i allmänhet) Blifva bättre. *Den sjukas tillstånd, vädret, omständigheterna, utsigtterna ha mycket f-t sig.* *Det f-r sig väl med tiden.* — *Syn.* *Bättra sig*, *Bättras*, *Vända sig till bättre*, *Taga bättre vändning*, *Taga sig*; (om sjuka) *Komma på benen*, *Komma sig*, *Taga sig*. — 2) (i mor. afseende) Blifva bättre i sin själ, öfvergifva fel, laster, vanart. *F. sig i sitt upförande.* *Den vanartige gossen har nu f-t sig.* — *Syn.* *Bättra sig*, *Rätta sig*, *Förbättra sitt upförande*.

FÖRBÄTTRANDE, n. 4. Handlingen, då man förbättrar; händelsen, omständigheten, att någon eller något förbättras.

FÖRBÄTTRARE, m. 3. (mindre brukl.) En, som förbättrar.

FÖRBÄTTRING, f. 2. 1) Se *Förbättrande*. — 2) Se *Bättring*.

FÖRBÄTTRINGSMEDEL, n. 3. Medel, hvarigenom person eller sak förbättras eller kan förbättras.

FÖRBÖJA, förböja, v. a. 2. Böja någonting så, att det kommer framför ett annat. — Älv. *Böja för.* — *Förböjande*, n. 4. o. *Förböjning*, f. 2.

FÖRBÖN, förbö'n, f. 3. 1) Bön, som man ställer till en person, för att vinnna dess medförförande eller utverka nåd, förlåtelse för en annan. *Fälla f. hos någon för en vän.* *På hans f. vill jag förlåta henne.* — *Syn.* *Bemedling*, *Medling*. — 2) Bön, som enskilt af en person eller offentligt af en hel församling ställes till Gud för en eller flere, som äro i behof af hans nåd, hjälp och barmhertighet. *F-er för en sjuk.* *Församlingens trogna f-er begäras för N. N., som är ganska sjuk och seug.* — 3) (teol.) *F-en*, den akt af Christ öfversteprästerliga embete, i hvilken han hos Fadren beder för människorna.

FÖRDANS, fördåns, m. 3. (mindre brukl.) Dans, som förtgår en eller flera andra.

FÖRDANSÅ SIG, fördånsa, v. r. 1. (mindre brukl.) Genom för mycket dansande blifva alldeles uttrötad eller på något sätt skada sig.

FÖRDANSARE, fördånsare, m. 3. — *SER-SKA*, f. 1. En, som dansar främst ibland flera dansande.

FÖRDATERA, fördatera, v. a. 1. Se *Antedatera*. — *Fördaterande*, n. 4. o. *Fördatering*, f. 2.

FÖRDEL, fördel, m. 2. 1) (ursprungl.) Del, lott, som vid skiftning någon äger att förut erhålla af det hela, som skall skiftas, förtomt den lott, som vid skiftningen sedan tillfaller honom. Brukas för denna bem. numera endast i det uti lagen förekommande uttrycket *F. i dö*, d. v. s. den rättighet, som man och hustru äga, att, ur oskiftadt bo, när den ena maken afstift, uttaga $\frac{1}{2}$ af boets lösören såsom sin förmånsrätt. *Taga f. säges också ibland allmogon, när föräldrarna afstå egendomen af sina barn, emot vissa förbehåll under sin återstående lifstid.* — *Syn.* *Förlott*. — 2) a) *Hvad* som bringar nytta, vinst, nöje eller njutning. *Hafva stor f. af en affär.* *Helsa, skönhet, rikedom äro stora f-ar.* *Draga hämta f. af något.* *Främja, befordra ens f-ar.* *Han har haft mycken f. deraf.* *Det är till min f.* *Saken är afgjord till min f.* *Söka blott sin egen f.* *Jag sköder dermed ingen annan f. än att . . .* *Hvad f. har ni deraf?* *Vända allt till sin f.* *Draga nytta af allt.* *Tala till ens f.* på ett för honom gynnsamt sätt. *Vara kladd till sin f.* så att ens utseende derigenom vinner. *Med f.* adverbialt uttryck, som betyder: med nytta, t. ex.: *Detta brukas med f.* *med mycken f.* — *Syn.* *Förmån*, *Nytta*, *Gagn*. — b) *Företräde*, som man har framför någon, i ett eller annat hänseende. *Ni har den f-en framför honom, att . . .* *Bibehålla, förlora, missbruka sina f-ar.* *Taga f-en af någon*, så laga, att någon förlorar det företrede, han fört ut ägt. *Gå ur sina f-ar*, öfvergifva en gynnsam ställning, ett gynnsamt läge; afstå från något, hvarigenom man har företrede framför en annan. (Själ.) *Få, hafva f-en af vinden*, komma, vara i lovet om ett annat fartyg. — *Syn.* Se *Företräde*. — c) Framgång i krig. *Våra trupper hafva vunnit*

stora f-ar. *Får armé visste icke att begagna sig af sina vunnna f-ar.* — *d)* (i vissa spel) Hvad en skickligare spelare på förhand afslår åt en mindre skicklig, för att göra partiet lika.

FÖRDELA, fördela, v. a. 1. o. 2. 1) Till flera lemna de särskilda delarna af ett helt, som emellan dem skall delas. *Jemf. en summa mellan tio personer.* När samman f-s på hela bolaget. — *Syn.* Dela, Utdela. — 2) Lägga, sätta, ställa på deras behöriga ställen särskilda föremål, hvilka tillsammans betraktas som ett helt. *F. boktryckeristilar i deras behöriga fack.* — 3) Beräkna, huru mycket hvar och en af ett visst antal personer skall betala af en gifven summa, och påföra hvar och en dess tillhöriga andel. *F. utlagor på de skattskyldiga.* — 4) Se *Afdela, indela.* — 5) (med. o. kir.) Från ett ställe i kroppen, der något ondt samlat sig, genom tjenliga medel aflägsna detta, så att det sprider sig i de närliggande delarna och sjukdomsämnet småningom försvinner derifrån. *Med kryddpåsar f. en svullnad.* Har till subjekt äfv. det medel, som dervid begagnas, t. ex.: *Kamfer f-r svulster.* Reflexivt säges äfven om något ondt i kroppen. *F. sig, d. v. s. sprida sig till närliggande delar.*

FÖRDELAKTIG, a. 2. 1) Som medför fördel (i alla bem.). *En f. handelsrörelse, befallning. F-t köp. F. affär. F-t gifteråd. F. ställning. Det är f-t för staten, all . . .* — *Syn.* Förmånlig, Bätande, Lösnande, Indrägligt; se f. 8. Nyttig. — 2) Gynnsam. *Hafva ett f-t utseende, f-a betyg om uppsörande. Hysa, hafva f-a tankar om någon.* — *Syn.* Gynnsam, Gynnande, Förmånlig, God. [— agtig.]

FÖRDELAKTIGHET, f. 5. Egenskapen att vara fördelaktig. *Man fick snart erfara f-en af dessa anordningar.* — *Syn.* Förmånlighet, Förmån, Nyttja, Fördel, Gagn. [— agt.—]

FÖRDELAKTIGT, adv. På ett fördelaktigt sätt, med fördel. *Döma, yttra sig f. om någon. Postera sig f.* — *Syn.* Se *Väl.* [— agt.—]

FÖRDELANDE, n. 4. Handlingen, då man fördelar; händelsen, omständigheten, att något fördelas. — *Adj.* 1. (egenl. part. akt. af *Fördela*) Säges om medel, som hafva den egenskapen att fördela (bem. 3). *F. medel.*

FÖRDELARE, m. 3. En, som fördelar.

FÖRDELNING, f. 2. 1) Se *Fördelände*, n. — 2) Del af ett helt, som blifvit fördelat. *En f. af trupper.* — 3) (kir.) Aftagandet och slutliga försvinnandet af hettan, rodnaden, svullnaden och värken vid inflammation, genom dertill tjenliga medel. — 4) (mål.) Anordningen af grupperna och föremålen på en taffel, så till ljus som skugga.

FÖRDELSEHEMMAN, n. 3. Se *Löningshemman*.

FÖRBELSÄKER, m. sing. Åker, som förledrar förbehålla sig, då de afstå egendomen åt sina barn.

FÖRDENSKULL, fördänskull, konj. För den orsaken. *Jag tänker, och f. är jag till.* — *Syn.* Se *Derföre*, 1. [— skuld.]

Anm. Ordet är sammansatt af *För* den *skull* och skrives så äfv. af somliga.

FÖRDERF, fördrärrv, n. sing. 1) Undergång, olycka. *Störta någon i f-vet.* (Fig.) *F-vels väg,* som fører i fördert. — *Syn.* Se *Olycka.* — 2) (i mor. mening) Fördertvadt tillstånd. *Menskliga naturens f. F-vel bland menniskor har stigit till sin höjd.* — Bildar sammansättningen *Sedefördert.* — 3) Hvad som bringar fördert. *Lättjan är ungdomens f.*

FÖRDERFLIG, fördrärrvlig, a. 2. Som bringar, medför fördert (bem. 1). *F-a råd. En f. politik.* — Fördradt skriftsätt: *Förderfvelig.* — *Syn.* Se *Skadlig.*

FÖRDERFLIGHET, f. 5. Egenskapen att vara fördertlig. *F-en af dessa råd visade sig snart.* — *Syn.* Se *Skadlighet.*

FÖRDERFLIGT, adv. På ett sätt, som bringar fördert. *Lefva f.*

FÖRDERFVA, v. a. 1. (af gamla ordet *Derfva*) Bringa i fördert, göra olycklig. *Dåligt sällskap har f-t honom. Spellet f-r mängen.* — *Syn.* Se *Förstöra.* — 2) (i både fys. o. andlig mening) Vara orsak till, att något bortskämmas, blir odugligt, onyttigt, dåligt. *F. ett arbete. Mycket söt f-r magen. F. ett läs. F. en häst. Yppighet, njutningar och nöjen f. sederna.* — *Syn.* Skämma, Bortskämma, Förskämma, Förstöra, Försäma, Depravera. — *F-s, v. d.* (om saker) Blifva skämd, i hög grad försämas. *Mat f. lätt sommartiden. Vinet har blifvit alldeles f-dt.* — *Syn.* Skämmas, Förskämmas, Bortskämmas. — *F. sig, v. r. 1)* Störta sig i fördert, olycka. *F. sig genom spel.* — 2) Ådraga sig så svår kroppsskada, att man har men deraf. *Han har f-t sig i foten.* — *Förderfvad*, part. pass. Brukas nästan adjektivt i ättskilliga uttryck, t. ex.: *Rida, köra en häst f.,* så strängt, att han fördertivas. *Arbeta, springa, skrika sig f. En f. tid,* då sederna äro dåliga.

FÖRDERFYANDE, n. 4. Handlingen, då man fördertivar; händelsen, omständigheten, att något fördertivas.

FÖRDERFYVARE, m. 3. En, som fördertivar. *En sedernas, språkets f.* (Bibl.) *F-n*, menniskans synd.

FÖRDERFVELIG, m. fl., se *Fördertlig*, m. fl.

FÖRDERFVELSE, f. sing. (Orädl.) Se *Förderf.*

FÖRDETNING, fördättning, m. 2. Skämtsamt och föraktligt benämning på en person, som före detta haft något embete, befattning, o. s. v. Nytt ord; förekommer någon gång i tidningar och ströskrifver.

FÖRDEVIND, fördevind, m. sing. oböjl. (sjöt.) Medvind. *Segla f.,* säges om ett fartyg, när vinden blåser ifrån aktern.

FÖRDEJFLAD, förjävld, a. 2. (lägt ord) Se *Djofla, b).* — Ordet, som mindre ofta brukas, är bildadt efter det tyska *verteuffelt.*

FÖRDIJUPA, förjupa, v. a. 1. 1) (föga brukl.) Göra djupare. — 2) (fig.) Försänka i ett djup af, belasta med. *Hans siöseri skall f. honom i skuld. Minnet af alla dessa händelser f-de honom i tankar.* — *Syn.* Sänka, Försänka. — *F. sig, v. r.* Komma långt in i (t. ex. en skog). *F. sig i skogen.* (Fig.) *F. sig i skuld,* ådraga sig så mycken skuld, att man har svårt att reda sig. *F. sig i betraktelser,* så uteslutande överlemna sig deråt, att man glömmet allt annat. *F-d i skuld, i tankar, i betraktelser, i sorg.*

FÖRDIJUPANDE, n. 4. Händelsen, omständigheten, att någon fördjupas i skuld, o. s. v.

FÖRDIJUPANDE, f. 2. 1) Se *Fördjupande*. — 2) Ställe, som är djupare än den kringliggande ytan. — *Motsats:* Upphöjning. — 3) De mörka ställen eller punkter utan återsken, som finnas mitt i vecken af ett draperi eller andra delar.

FÖRDOLD, föräld, part. pass. af *Fördölja*.

FÖRDÖM, fördom, m. 2. Falskt omdöme, som man utan tillräcklig undersökning antagit för sant, på hvilket andra omdömen grundas, och som ej viker för en övertygande vederläggning, emedan

det understödes af ett inbilladt eller verkligt personligt intresse. *Fatta, hysa en f. Hofva den f-en, all . . . Hysa f. för någon,* till någons fördel; *emot någon,* hafva ogynnsamma tankar om någon. *Inlagen af, full af f-ar. Ingifva någon f-ar.* Utan f. betrakta en sak, ett ämne, bedöma en person, en händelse. — *Syn.* Förutfattad mening.

FÖRDOMSFRI, a. 2. 1) Som icke har några fördomar. *En f. menniska. F-t sinne. F-a tänkesätt.* — 2) Som röjer, uttrycker, tillkännagifver frihet ifrån fördomar. *En f-t handlings-sätt.* — *Syn.* (för begge bem.) Upplyst.

FÖRDOMSFRIHET, f. 5. Egenskapen att vara fördomsfri. — *Syn.* Upplysning, Upplysta tänkesätt.

FÖRDOMSFRETT, adv. Utan fördom. *F. bedöma någon, något.* — *Syn.* Riktigt, Rättvist.

FÖRDOMSFULL, a. 2. Intagen af fördomar. *F. menniska. F-t sinne. F-a tänkesätt.* — *Fördomsfullt*, adv.

FÖRDRAG, fördrag, n. 3. 1) (moraliskt) Två eller flera personers ömsesidigt förklarade samtycke, rörande ett rättsförhållande, som dem emellan skall äga rum. — *Syn.* Aftal, Öfverenskommelse, Pactum. — 2) (pol.) Öfverenskommelse mellan regerande furstar, stater, angående slutande af krig, ingående af förbund eller rörande handlen, o. s. v. Göra, sluta, avsluta f. med någon. *Grundad på, enty med f.* — Ingår i sammansättningarna *Freds- o. Handelsfördrag.* — *Syn.* Traktat. — 3) Omständigheten, att man fördrager (andras fel, svagheter, o. s. v.). Brukas mest i förening med verbet *Hafva*, t. ex.: *Hafva f. med någon, med hans fel, svagheter.* o. s. v. — *Syn.* Se *Tålmod.* — 3) Omständigheten, att man gifver anstånd (t. ex. med betalning). *Jag ber dig, haf f. med betalningen af min skuld.* — *Syn.* Tålmod, Anstånd.

FÖRDRAG, fördrag, n. 3. Rättighet att först draga (se d. o., v. n. 7.) i vissa spel (schack, dam). *Hafva f-t.*

FÖRDRAGA, fördråga, v. a. 5. I. (böjes som *Draga*) 1) (fys.) Uthärda. *Han f-drag med ständaktighet dessa lidanden. F. kölden, hettan. Hans svaga mage f-ger icke all mat,* förmår ej smälta den. — *Syn.* Se *Tåla.* — 2) (i andlig mening) Med öfverseende tålmod bemöta, bedöma, anse. *Jag kan ej f. den menniskan. Han f-ger allt af sina barn. Tålligt f. en skymf, en oförrätt. Jag kan ej f., att han så bemöter mig.* — *Syn.* Se *Tåla.*

FÖRDRAGA, fördråga, v. a. 3. II. (böjes som *Draga*) *Draga* någonting före. *F. ett täckelse.*

FÖRDRAGANDE, fördrågannde, n. 4. I. Omständigheten, att man fördrager eller något fördrages.

FÖRDRAGANDE, fördrågannde, n. 4. II. Handlingen, då man drager någonting före; händelsen, att något drages före.

FÖRDRAGNING, fördrågnning, f. 2. Se *Fördragande*, II.

FÖRDRAGSAM, fördragsam, a. 2. Som har fördrag (bem. 2) med andras fel, svagheter eller olika tänkesätt. *Man bör vara f. emot alla, framför allt i religionen.* — *Syn.* Tolerant, Tålösam.

FÖRDRAGSAMHET, f. 5. Egenskapen att vara fördragsam. *F. är en stor dygd, men föga allmän.* *F. emot olika tankande, i religionen.* — *Syn.* Tålmodighet, Tolerans.

FÖRDRIFVA, fördriva, v. a. 3. (böjes som

Drifva) 1) Med yttre våld eller genom andra medel tvinga någon att aflägsna sig ifrån ett ställe. Säges i utsträckt mening o. fig. äfven om lilllösa ting. *F. fienden ur landet. F. råttor, vägg-ohyru. Solen sken fram och f-dref molnen.* (Fig.) *F. en sjukdom. Tobaksrök f-veer elak lukt. F. våld med våld,* med vapen eller handkraft afvärja våld. *F. tiden,* på något sätt så laga, att tiden icke förefaller lång. *F. sorgen, ledsnaden,* göra, att de försvinna. *Vinet f-veer alla sorger och bekymmer. Med vin f. ledsnaden. F. ett foster,* genom något medel göra, att det foster, en gynna bär, ej utbildas till lit utan går bort i förtid. — *Syn.* Se *Bortdrifva*, 1. — 2) (mål.) *F. särger,* med penseln utjemna pålagd färg, så att den gradvis aftager i styrka och ändligen småningom förlorar sig i de när-maste.

FÖRDRIFNING, f. 2. 1) Se *Fördrifvande*. — 2) *Färgers f.,* äfv. sättet, huru i målning färger blifvit fördrifna. *Färgernas f. är icke väl lyckad på denna taffel.*

FÖRDRIFVANDE, n. 4. Handlingen, då man fördrifver; händelsen, omständigheten, att någon eller något fördrifves.

FÖRDRIFVARE, m. 3. En, som fördrifver.

FÖRDRISTA SIG, v. r. 1. Taga sig den djerfheten, vara nog djerf att (göra, säga något). *F. dig icke mer att komma för mina ögon.* Brukas ofta i underdånig, ödmjuk, bifallande stil eller af artighet, t. ex.: *Jag f-r mig i all underdånighet att nalkas Eders M. med den ödmjuka anhållan, all . . . Förlåt, om jag f-r mig att motsäga er.* — *Syn.* Se *Väga.*

FÖRDRÖPPAR, fördråppar, m. 2. pl. Se *Förbränna*.

FÖRDRUMMAS, v. d. 1. (bergv.; förmodl. af t. *sich zertrümmern*) Säges om malmgångar, då de sprida sig i grenar, som småningom förlora sig eller åter förenas. — *Fördrumning*, f. 2.

FÖRDRÄNKA, fördränkla, v. s. 2. Molt och hållet dränka (bem. 1). Brukas mest i fig. mening, t. ex.: *F. sina bekymmer i vin.* — *Fördränkande*, n. 4. o. *Fördränkning*, f. 2.

FÖRDRÖJA, fördröja, v. a. 2. Försäka dröjsmål eller quardröjande på ett ställe; göra, att det dröjer med något. *F-öj icke budet med onödigt prat. Denna händelse f-dde mig, så att jag ej kom fram i rättan tid. Detta kommer att f. sakens afgörande.* — *Syn.* Försinka, Söla med. — *F. sig, v. r. 1)* (mindre brukl.) Dröja all för länge med något. — 2) Dröja kvar länge, allt för länge på ett ställe. *Jag råkade att f. mig på ett ställe, så att jag kom för sent.*

FÖRDUBBLA, fördubbla, v. a. 1. 1) Göra en gång till så stor, öka till dubbelt. *F. utsatsen i spel. F. zakterna.* — 2) (fig.) Öka, förhöja. *F. sina steg. F. slagen, sin ifveer, sina bemödanden, sina omsorger. Detta f-de modelt, ifveer, krafterna hos dem.* — *Syn.* Se *Öka.* — *F-s, v. d. o. F. sig, v. r.* Ökas, förhöjas. *Dess värde f-s derigenom så mycket mer.* — *Fördubblande*, n. 2.

FÖRDUBBLING, f. 2. 1) Handlingen, då man fördubblar; händelsen, omständigheten, att något fördubblas. — 2) Hvad som blifvit tillökadt, tillagadt, då man fördubblat något.

FÖRDUNKLA, förödmjukla, v. a. 1. 1) Göra dunkel, mindre klar. *Några lätta skyar f-de solens glans.* — 2) (fig.) a) Göra mindre, förringa,

nedsetta. *Grymhet fr segrens ära. Passionen fr ofta människans förnuft. F. sin ära genom dåliga handlingar.* — b) Vida öfverträffa. Nu uppträdde en man, som genom sitt snälle f-de alla sina föregångare. — Syn. Se öfverträffa. — *Fördunklande, n. 2. o. Fördunkling, f. 2.*

FÖRDUNSTA, fördunnsta, v. a. 1. 1) Genom afdunstning försvinna. Sägdes om flytande ämnen. — 2) (fig.) Småningom uppbära, försvinna. *Ryktet om ett krig f-de småningom.* — *Fördunstning, f. 2.*

FÖRBYSTRA, förbystra, v. a. 1. Göra dyster. *Denna olyckliga händelse f-de konungens sinne, under de sednare dagarna af hans lif.* Brukas icke gorna med person till objekt. — *Förbystrande, n. 4. o. Förbystring, f. 2.*

FÖRDÄCK, för'däck, n. 2. Däcket i fören af ett fartyg.

FÖRDÄMMA, för'dämma, v. a. 2. Sätta dam före, till skydd. *Se Dam, II, 1.* — Älv. *Dämma för ell. före.* — *Fördämmande, n. 2.*

FÖRDÄMNING, för'dämning, f. 2. 1) Handlingen, då man fördömmar. — 2) Vall, uppkastad, byggd till skydd emot vatten (flod, vågor, öfversvämning).

FÖRDÄMNING, för'dämning, f. 2. (fortif.) Stängsel för en mina, att dess verkan icke må taga sin riktning åt öppningen.

FÖRDÄRF, för'därfva, m. fl. se Förderf, &c.

FÖRDÖLJA, v. a. 2. (höjes som *Dölja*) Se *Dölja, Förborga.* Har sällan person till objekt. *Vara någon behjertlig i f-nde af tjuvgods. F. en hemlighet. Berget f-dolde dem för fiendens ögon. F. något för en person, hålla det hemligt, ej omtala det för honom.* — Syn. Se *Dölja.* — *Fördöljande, n. 4.*

FÖRDÖMA, för'dömma, v. a. 2. 1) Döma till helvetets straff. Sägdes i denna mening endast om Gud. *Herrn f-mer de oböfärdige.* — *Gud f-me!* antingen ensamt eller med objekt, brukas som ett svordomsuttryck, svarande mot det engelska: God dam! o. det svenska: Gud förbannel! *Gud f-me mig! F-me mig (Gud)! grott svordomsuttryck, t. ex.: Gud f-me mig, är det icke sant!* måtte Gud fördöma mig, om det icke är sant! — Syn. Förkasta. — 2) Göra förtjent af helvetets straff. *Hans brottsliga, lastbara lefnad f-mer honom.* — 3) Anse eller förklara en person värd helvetets straff. *Dessa fanatiska människor f. alla dem, som icke bekänna deras tro.* Man säger äfv.: *Hans eget samvete f-mer honom.* — 4) Anse eller förklara högst straffvärd, i grund förkastad, ogilla. *Jag kan icke annat än f. ett sådant uppförande. F. lasten. F. all oduglighet och allt fusk.* — Syn. Se *Ogilla.*

FÖRDÖMANDE, n. 4. Handlingen, då man fördömer; händelsen, omständigheten, att någon eller något fördömes.

FÖRDÖMD, part. pass. af *Fördöma.* Brukas, likasom *Förbannad*, ofta i adjektivt mening, och har då samma betydelse som detta ord. — Substantivt säges: *De f-e, ogudaktiga människor, som för sina synder blifvit dömda till helvetets straff.*

FÖRDÖMLIG, se *Fördömlig.*

FÖRDÖMELSE, f. 3. 1) Se *Fördömande.* — 2) (teol.) *Den eviga f-n, de fördömdes oviga tillstånd i helvete.* (Fig. fam.) *Vara i samma f., vara underkastad samma svårighet, nöd, vara i samma frångmål, knipa, vara lika illa deran.*

FÖRDÖMLIG, a. 2. 1) Värd att af Gud fördömas. — 2) I högsta grad förtjent af ogillande.

En f. vandel. F-t lefnadssätt. Den f-a fullertlasten. — Syn. Lastbar, Lastvärd, Klandervärd, Strafvärd, Fördömd.

FÖRDÖMLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara fördömlig.

FÖRDÖMLIGT, adv. På ett fördömligt sätt. *Lefva, uppföra sig f.*

FÖRE, för'e, n. sing. Vägarnes beskaffenhet för vägfärande. Brukas mest i samma mening som *Slädföre*, men bildar äfv. sammansättningen *Vagnsföre*. I fråga om hjuldon säger man vanligtvis *Väglag*, hvilket äfven omfattar *Slädföre*. *Godt, dåligt f.*

FÖRE, för'e, prep. 1) (i fråga om rum) Se *Framför*. 1. *Gå, stå, sitta f. någon.* — 2) (i fråga om tid) Brukas, för att utmärka, att någonting är, varit eller tillkommit, innan person eller sak tillkommit, inträffat, infaller, o. s. v. *Det skedde f. hans tid, f. kriget, f. den tiden.*

Ingen författare f. honom har nämt det. Tiden f. syndafloden. — Ingår, under förestående bemärkelser, i sammansättning med en mängd ord, isynnerhet verber, såsom: *Förebygga, förkomma, föregå, föremål, m. fl.* — *Adv. 1) Se Framföre*. 1. *Gå, rida, åka f.* — 2) *Klockan går f.,* visar en tid, som är seduare än den rätta.

FÖREBJÄRE, för'e---, m. 3. — **JERSKA**, f. 1. En, som fäller förbön för någon. *Christus är vår f. hos Gud.* — Syn. *Förespråkare.*

FÖREBILD, för'e bild, m. 3. 1) (egentl., mindre brukl.) Bild, efter hvilken man tecknar, målar eller skulpterar. — 2) Föremål, som tjener till efterbildning. — 3) Föremål, händelse, hvarigenom beskaffenheten af ett föremål eller en händelse i en sednare tid antydes, eller hvarmed dessa seduare öfverensstämma. — 4) (teol.) Sägdes om berättningar och händelser i Gamla Testamentets tid, hvarigenom Messias' lefnadshändelser och gerningar antydes.

FÖREBILD, v. a. 1. (teol.) Utgöra förebild till något. — Part. akt. *Förebildande* brukas nästan adjektivt. — *Förebildande, n. 4. o. Förbildning, f. 2.*

FÖREBOMMA, se *Förbomma.*

FÖREBRINGA, v. a. 1. o. 2. (höjes som *Bringa*) 1) Anföra (hem. 4). *F. skäl, bevis. Hvad har du att f. till ditt försvar, till din ursäkt?* — Syn. Se *Anföra.* — 2) Se *Förete.* — *Förebringande, n. 4.*

FÖREBRÄ, v. a. 2. Vittra tadel till någon för af honom begången förbrutelse, förseelse, fel o. s. v., i afsigt att hos honom väcka ånger eller blygsel. *F. en något. Han f-dde henne, att hafva vällat hans undergång.* — Syn. *Förhålla, Förevisa, Förkasta, Tillvita; Banna, Banna upp, Gifva bannor, Bannas på.* — *Förebrädande, n. 4.*

FÖREBRÄRELSE, f. 3. 1) Vittrande af tadel till någon för af honom begånget fel. Jfr. *Förebrä.* Göra någon f-r. — 2) Innehållet af så beskaffadt vittrande. *En så kränkande f. är högst orättvis.* — Syn. *Förevitelse, Tillvitelse, Bannor.*

FÖREBRÄLSEVIS, adv. I form af, såsom förebräelse. *F. nämna något.*

FÖREBUD, n. 3. Tecken, hvaraf på förhand slutas till något, som skall komma att ske. *Ett godt, elakt f. F. till en sjukdom. Få f. om något.* — Syn. *Tecken, Förelspåre.* — [båd.]

FÖREBYGGA, v. a. 2. 1) (mindre brukl.) Se *Förbygga*, I. — 2) (fig.) Se *Förkomma*, *F. en olägenhet. Detta måste för framtiden f.* — Syn. Se *Hindra.* — *Förebyggande, n. 4.*

FÖREBÄD, se *Förebud.*

FÖREBÄDA, v. a. 1. Se *Bebäda*, 3. *Detta fr intet godt.* — *Förebedande, n. 4.*

FÖREBÄRA, v. a. 3. (höjes som *Bära*) Se *Föregifva.*

FÖREBRANDE, n. 4. Se *Föregifvande* (hege bem.).

FÖREDRAG, n. 5. 1) Det sätt, hvarpå ett tal, antingen eget eller annans, utföres med röst och åtbörder. Innefattar således både Deklamation och Mimik. *Talarens f. var ganska lyckad. Hans f. var något olydligt.* — Syn. *Utföresätt.* — 2) Hvad som af en medlem i ett samfund uti ett förberedt tal meddelas. *Hålla ett f. i Bildningscirkeln.* — 3) Sätt att utföra ett tonstycke medelst sångstämmen eller ett instrument. *Sångerskans, virtuosens f. var ganska själfullt.* — Syn. *Utförande, Exekution.*

FÖREDRAGA, v. a. 5. (höjes som *Draga*) 1) Gifva företrädare. *F. någon framför en annan. F. vin framför vatten. Blifva någon f-gen. Jag f-ger, att stanna kvar här, vill hellre stanna &c.* — 2) Utföra ett tal, ett tonstycke. *Har afseende på sättet, huru detta sker (jfr. Föredrag, 1 o. 3).* I denna bem. säges vanligare: *Utföra*, (för musikstycken äfv.) *Exequera.* — 3) *Uppläsa (tal, afhandling, berättelse) i ett sällskap. Jfr. Föredrag, 2. Hr N. f-drog en afhandling om nytlan af bad.* — 4) I embetsverk, kollegium o. s. v. redogöra för en sak, som der skall afgöras.

FÖREDRAGANDE, n. 4. Handlingen, då man föredragor; händelsen, omständigheten, att någon eller något föredrages (se *Föredraga*, alla bem.). — *Part. akt.* Som föredragor. — *S. m.* Den, som i embetsverk, kollegium o. s. v. framställer, redogör för en sak, som der skall afgöras. *Hvem är f. i målet? Hr Z.*

FÖREDRAGNING, f. 2. 1) Framställning, redogörande i embetsverk, kollegium o. s. v. för en sak, som der skall afgöras. — 2) Sättet, huru detta sker. *Hans f. var något otydlig.*

FÖREDRAGNINGSLISTA, f. 1. Lista, innehållande förteckning på mål, som skola föredragas (bem. 3).

FÖREDRAGNINGSSÄTT, n. 3. Det sätt, hvarpå ett mål föredrages (bem. 3).

FÖREFALLA, v. n. 5. (höjes som *Falla*) 1) Hända, ske; inträffa. *Ingenting märkvärdigt har under tiden f-llit. Emellertid f-föll en händelse, som . . . Det f-ller ofta, att . . .* — Syn. Se *Hända.* — 2) Sägdes om hvad som framställer sig till företagande, utförande, verkställande, o. s. v. *Göra allt hvad som f-ller. Allt som det f-ller, allt efter omständigheterna.* — 3) Synas, tyckas. *Det f-föll mig besynnerligt, att han icke kom. Saken f-ller mig missantänkt.* — Syn. Se *Synas.* — *Förefallande, part. pres. Vid f. tillfälle, när tillfälle yppar sig, inträffar. Efter f. omständigheter, allt som det fogar sig.*

FÖREFINNA, v. a. 3. (höjes som *Finna*) Finna, anträffa. *I händelse du skulle f. något, som ger anledning till misstankar.* — *V. d.* Se *Finnas*, v. d. (bem. 2). *Här f-nes intet skäl för det antagandet, att . . .* — Ordet nytt, bildadt efter tyskan, nyttjadt endast i skriftspråket.

FÖREGIFVA, v. a. 3. (höjes som *Gifva*) Falskeligen anföra något som skäl, ursäkt. *Som skäl, hvarföre han ej kunde komma, f-gaf han sjukdom. Han f-gaf, att han ville besöka sin mor, men råtte skälet var, att han ville gå på dans. Han f-gaf, att han teke hade fått*

millt bref. — Syn. *Förebära, Förevända.* — Part. pass. *F-fön* brukas ofta adjektivt, t. ex.: *Det var blott ett f-el skäl. En f. sjukdom. En f. tronpretendent.* — Syn. *Förment, Falsk.*

FÖREGIFVANDE, n. 4. 1) Handlingen, då man föregifver; händelsen, omständigheten, att något föregifves. *Under f. af ell. all. . .* — 2) Hvad som föregifves. *Detta var blott ett f. af honom.* — Syn. *Förebärande, Förevändning, Undflykt, Sveyskal.*

FÖREGÅ, v. a. 2. (höjes som *Gå*) 1) Gå framför någon. *Honom f-gick en bejent, som uppslog dörrarna för de kommande.* — Syn. *Företräda.* — 2) (i fråga om tid) a) Vara någons företrädare i embete, syssla, befattning, uppdrag, arbete, o. s. v. *Vår Frälshare f-gicks af Johannes, Luther af Huss.* (Fig.) *F. någon med godt exempel, gifva någon exempel till efterföljd.* — Syn. *Företräda.* — b) Förut förflyta. *En tid af allmän fred f-gick den förskräckliga franska revolutionen.* — Syn. *Förelopa.* — 3) Vara före (i afseende på ordningsföljden). *Inledning, som f-r själfva boken.* — Syn. *Förelopa.* — *V. n.* Hända, förefalla. *Hvad har här f-u? Der f-r mycket, hvarom man aldrig får kännedom.* — Syn. Se *Hända.* — *Föregående:* 1) part. pres. Som går, förflyter, förefaller, inträffar, lemnas, gifves förut. Brukas ofta nästan adjektivt, t. ex.: *F. öfning. Utan f. anhållan. F. omständigheter. En f. kurs i rättsläran.* — 2) *S. n. a)* (föga brukl.) Händelsen, att någon föregår (bem. 1 o. 2, a). — b) *F-n*, föregående lefnad, uppförande, tjenstemannabana, o. s. v. *Har nyligen börjat införas i politiska skrifter och tidningsstil, för att uttrycka det främmande: Antecedentia.* — *Föregången*, part. pret. Som föregått. *Efter f. ransakning, sedan förut ransakning tillids.*

FÖREGÅNGARE, m. 3. En, som före någon innehaft tjenst, syssla, befattning, uppdrag, varit sysselsatt med ett arbete, förehafvit något. *Länns, Berzelii f.* — Syn. *Företrädare, Förelopare.*

FÖREHAFVA, v. a. 3. (höjes som *Hafva*) Sysselsätta sig med. *F. ett mål, en fråga. F. en stämpling. F. ett stort arbete. Saken f-hades i går.* — Någon gång säges äfv. *Hafva före.*

FÖREHAFVANDE, n. 4. Det, som man förehalvar. *Jag önskar dig lycka i alla dina f-n. Afstå från ett f.* — Syn. Se *Företag.*

FÖREHÅLLA, v. a. 3. (höjes som *Hålla*) 1) (egentl., mindre brukl.) Framhålla något för ens ögon. — 2) (fig.) a) Föreställa (bem. 7), göra föreställningar i afseende på något. *Han f-höll honom det olämpliga af ett sådant förslag och bad honom afstå dertifrån.* — b) *Förebrä. F. någon dess oräddiga uppförande.* — Syn. Se *Förebrä.* — *Förehållande, n. 4.*

FÖREHÅLLA, v. a. 1. Kalla någon att på utsatt tid infinna sig inför laga myndighet. *F. någon att hvasas som vittne.* — Syn. *Kalla, Stämna, Instämna.* — *Förekallande, n. 4.*

FÖREKASTA, v. a. 1. Se *Förebrä, Tillvita. F. någon att fel.* — *Förekastande, n. 4.*

FÖREKOMMA, v. a. 3. (höjes som *Komma*) Egentl.: Komma före någon till ett ställe. Brukas icke i denna bem., utan endast fig. 1) Hindra någon, innan han hinper uppnå sitt mål, fullborda, verkställa en sak, och göra det om intet. *F. fienden, dess planer. Han har f-mmt mig häruti.* — Syn. Se *Hindra.* — 2) *F. ens önsningar, uppfylla dem, innan de ännu blifvit yttrade. I samma mening säges: F. hvarandra*

med inbördes tjänster. — V. n. 1) Anträffas, inträffa. Detta ord f-mer ofta, på hvar sida. Sådana fall, händelser f. icke ofta. — Ärv. Komma före. — Syn. Se Hända. — 2) Säges om mål, som föredragas i en rätt, ett embetsverk. Målet f-mer i morgon vid södra kammerrätten, i hofrätten, i kammarrätten. — Syn. Föredragas, hafvas före. — V. n. o. impers. Se Förefalla, 5. Saken f-mer mig besynnerligt. Så f-kom det mig. Det f-kom mig, som om det ej vore annat än prat. — Syn. Se Synas.

FÖREKOMMANDE, n. 2. 1) (aktivt) Handlingen, då man förekommer; händelsen, omständigheten, att något förekommes. *Fiendens f. Till f. af ens önsksningar.* — 2) (neutralt) a) Händelsen, att något anträffas, inträffa. *Det sällsynta ft af detta ord, af denna kasus.* Brukas i denna bem. sällan. — b) Händelsen, omständigheten, att ett mål o. s. v. föredragas i en rätt, ett embetsverk, o. s. v. *Målet f. har blifvit uppskjutet.* — Part. akt. o. pres. Som förekommer. *Efter f. omständigheter, se under Förefallande.* — Nyttjas ofta som rent adjektiv och betyder då: Som gerna vill förekomma andras önsksningar. Säges både om person och sak. *Han var mycket f. emot oss. Visa någon en f. godhet, artighet, vänskap.* — Syn. Artig, Vänlig, Yvällig, Förbindlig, Gråtös, Obligent.

FÖRELYSA, v. a. 2. 1) (egenl.) Bära ljus framför någon, så att han må se, hvar han går. *F. någon.* Brukas i denna bem. sällan. — 2) (fig.) *F. någon med godt exempel, se Föregå* v. a. 1).

FÖRELÄGGA, v. a. 2. (böjes som *Lägga*) 1) Lägga något framför, under ens ögon. *Han lät sig handlingarna f-s.* (Fig.) *F. någon en sak, en fråga,* till dess granskning, undersökning, afgörande, besvarande framställas den. — Syn. *Förevisa, Förete;* Framställa (till någon). — 2) Se *Förlägga*, 1, 2. — 3) (i rättegångsstil) a) (om tid) Föreskrifva, utsätta, bestämma. *F. någon viss tid till fullgörande af en dom.* *F. någon viss dag till installatione vid domstolen.* — b) Älägga. *Vid vite f. någon, att . . .* — 4) På förhand bestämma hvad, som skall komma att hända någon. Säges endast om Gud eller ödet. *Gud hade f-lagt mig denna svåra pröfning. Det var honom af Försynen, af ödet f-lagdt, att . . . Ingen vel förut, hvad som är honom f-lagdt.* — Syn. Bestämma.

FÖRELÄGGANDE, n. 2. Handlingen, då man förelägger; händelsen, omständigheten, att något föreläggas.

FÖRELÄGGARE, m. fl. Se *Föreläggare*.

FÖRELÄGGNING, f. 2. Se *Föreläggande*.

FÖRELÄSA, v. a. 2. 1) Läsas något för någon. *Han lät sig handlingarna f-s.* — 2) Vid universitet hålla föreläsningar (hem. 2) i ett ämne. *Professor A. f-ser denna termin statsrätten.* — *Föreläsande*, n. 2.

FÖRELÄSARE, m. 5. En, som föreläser (i begge bem.).

FÖRELÄSNING, f. 2. 1) Handlingen, då man föreläser. — 2) a) Offentligt föredrag i vetenskapligt eller lärt ämne, till undervisning, vid universitet för de studerande, eller eljest för allmänheten. *Hälla f-ar i fornknuskap.* — b) Sjelfva afhandlingen, som sålunda föreläses. *Gifva ut sina f-ar af trycket.* — c) Sjelfva tillfallet jemte dermed sammanhängande omständigheter, då någon således föreläser. *Jag kommer just nu från prof. Lovéns f.*

FÖRELÖPA, v. a. 5. (böjes som *Löpa*) 1) (egenl.) Löpa före. Brukas i denna bem. sällan. — 2) (om tid) Föregå. *Under den tid, som hade f-lupit denna märkvärdiga händelse.* — 3) Vara till ordningen före något annat. *Uti inledningen, som f-läper den egentliga afhandlingens.* — V. n. Se *Förefalla*, 1. Brukas nästan endast i de af supinum härledda tempora. *Hvad har nu f-lupit? Ingenting af vikt har f-lupit.* — Syn. Se *Hända.* — *Förelöpande*, part. akt. o. pres. Som förelöper, går förut. Brukas i vissa uttryck nästan adjektivt, t. ex.: *F. kurs, afhandling, inledning,* som går i ordningen förut.

FÖRELÖPARE, m. 5. 1) Se *Föregångare*. — 2) (skepp) a) Den del af ankaret, som är fästad i ankaret. b) De 20 famnar, som äro närmast till skäddan på en logg.

FÖREMÅL, n. 5. Egentl.: Mål för synen. 1) Säges om allt hvad, som gör intryck på synsinnets. *Ett vackert, fullt f. Vid åsynen af alla dessa förjusande, förskräckliga f. Detta glas förstorar f-en.* — 2) (fig.) a) Säges om allt hvad, som sysselsätter eller kan sysselsätta sinnen eller själsförmögenheterna. *Allt kroppsligt kan vara f. för våra sinnen. F-en afsmåta sig oredigt i hans själ, i hans inbillning. Hans tanke förstår icke länge fasthålla ett och samma f. Han är värdelig, när han talar om f., som röra honom. Det sanna är f. för förståndet, det goda för viljan.* — b) Allt hvad som tjänar till ämne för vetenskap eller konst. *Hvarje vetenskap har sitt f. Naturkropparne utgöra f. för fysiken. Logiken har till f. förståndets verkningar. Hvad är f-et för denna afhandling?* — Syn. *Ämne.* — c) Allt hvad som är orsak, ämne, anledning till känsla, böjelse, begär, handling. *Vara f. för skämt, elakhet, smädelse, förakt, hån, medlidande. F-et för hans kärlek, aktning, beundran, vördnad, hat. F. för sorg, bedröfvelse. F-et för vårt samtal var . . .* — Syn. *Ämne.* — d) (genom ellips) Person, i hvilken man är förläskad. Säges sålunda endast skämtvis. *Skål för ditt f!* — e) Målet, hvartil man syftar (med önsksningar, vilja, beslut, handling). *F. för ens önskan, beundrande, hopp. Detta var enda f-et för alla hennes intriger. Göra, hafva något till f.* — Syn. *Mål, Syfte, Ändamål.* — f) Sak, ting (i obestämmd mening). *Det är ett f. af intet värde. Han har till salu alla möjliga slags f.* — g) (log. o. gram.) Se *Objekt*.

FÖRENA, v. a. 1. o. 2. Egentl.: Göra till ett. A) (i fysisk mening) 1) Hopfästa, sammanfoga, blanda tvänne saker så, att de blifva sammanhängande eller det ens utgör en del af det andra. *F. en sak med en annan. F. två träbitar genom lim.* — I denna bem. säges vanligen helt Hopfoga, Sammanfoga, Hopfästa, Hoppsätta. — 2) Sätta i förbindelse, i beröring. *Han har f-t begge trädgårdarna, begge husen. F. tvänne floder genom en kanal. Den gamle f-de deras händer, lade deras händer tillsammans. F. ett ord med ett annat.* — 3) (hem. o. metallurg.) Bringa två eller flera ämnen i beröring med hvarandra, så att de blanda sig tillsammans och bilda ett nytt ämne med andra egenskaper, än hvart och ett för sig af de i blandningen eller föreningen ingående ämnen. *F. guld med silfver. Dessa tvänne metaller låta ej f. sig.* — B) (fig.) 1) Förbinda flera personer för ett gemensamt ändamål eller flera saker till ett helt (verkligt eller

blott tänkt). *F. flera folk, stater, länder under en regent, en spira. F. tvänne församlingar till en. F. menniskorna i samhälle. Genom äktenskapets band f. tvänne personer med hvarandra. En nära vänskap, gemensamma intressen f. dem. F. nytta med nöje. F. sina vapen emot någon. F. sina krafter, sina bemödanden. F. sina böner med en annans. Vi f-e våra hälsningar till . . . F. skiljaktiga förhållanden under en synpunkt, bedöma, betrakta dem efter en och samma grund.* — Syn. Förbinda, Förknippa. — 2) På en gång äga, innehäva (olika attributer, egenskaper). *Han f-r i sin hand både den världsliga och andliga makten. F. kloket med mod, behag med värdighet. Hon f-r i sin person alla älskvärda egenskaper.* — Syn. Förbinda. — 3) Gifva samma riktning, syfte, mål. *F. skiljaktiga meningar till ett gemensamt beslut. De ämnas omständighet f-de alla rösterna till förmån för honom. f-de dem i den äsigtan att . . .* — 4) Förlika. *F. stridande partier, stridiga tankesätt. Detta uppförande står väl att f. med . . .* låter sig väl förlikas med . . . — *F. sig, v. r. 1)* om personer) Ingå i förbindelse i och för något gemensamt ändamål. *F. sig med någon emot en gemensamt fiende, till ernående af ett gemensamt syfte. F. sig om ett företag, ett beslut. Alla dessa stater f-de sig till en republik. Om vi f. oss, så lyckas det nog. Han har f-t sig med motparten.* — Syn. Förbinda sig; Slå sig tillsammans. — 2) Komma tillsammans och blifva ett. *Båda arméerna f-de sig vid . . . Floden Sau f-r sig der med Donau.* 3) Finnas tillsammans. *Hos honom f-de sig de mest skiljaktiga egenskaper.* — *Förenad* ell. *Förenat*, part. pass. Som är förenad, förbunden. Brukas nästan adjektivt i vissa ordsätt, t. ex.: *Med f-e bemödanden, krafter. F-na Nederländerna, förra republiken Holland. Nordamerikanska F-na Staterna, den förbundna Nordamerikanska republiken.*

FÖRENANDE, n. 4. Se *Förening*, 1.

FÖRENBÄR, förénbar, a. 2. (föga brukl.) Som kan förénas. *F-a ämnen.*

FÖRENING, f. 2. 1) Handlingen, då man förénar; händelsen, omständigheten, att något förénas (i alla bem.). a) *Tvénne olika ämnens f. Arbeta på tvénne floders f. genom en kanal.* — b) (fig.) *Dessa tvénne folks f. skedd genom honom. Den världsliga och andliga makten f. i hans hand. En kristelig äkta f. Genom alla de olika meningarnes f. till ett helt lyckades han att . . . De stridande partiernas nu ändligen tillbögragta f. hade till följd, att . . .* — 2) Förbindelse, som äger rum mellan personer, samfund, stater, i och för ett gemensamt ändamål. *Deras äktenskapliga f. var icke välsignad med några barn. F-en emellan Sverige och Norge. F-en för troget tjänstefolks belömande. Vara i f. med någon. Sverige i f. med Frankrike.* — Syn. Förbindelse, Förbund. — 3) Den blandning eller sammanfattning, som uppkommer, då tvénne eller flera olika ämnen förénas till ett. *En f. af metaller. Kemisk f., kroppars tillstånd, då de äro förénade till ett likartadt helt.* — Syn. Sammansättning.

FÖRENINGSBÄND, n. 5. (fig.) Det, som förénar, förbinder menniskor, stater o. s. v. med hvarandra. *Brödrakärleken borde vara f-et emellan menniskor, men egenlyttan ör det i allmänhet. F-et emellan själ och kropp.*

FÖRENINGSRÄNDSKAP, f. 5. (hem.) Se *Valfrändskap*.

FÖRENINGSFÖRDRAG, n. 5. (i samhällsläran) Statsborgarnes antagna öfverenskommelse att inbördes akta och försvara rättigheter samt befrämja hvarandras fullkommande.

FÖRENINGSLÄNK, m. 2. (fig.) Se *Föreningsband*.

FÖRENINGSMEDEL, n. 5. Medel, som förénar eller kan tjena till att förénas.

FÖRENINGSPUNKT, m. 5. Punkt, ställe, der förening, sammanträffande äger rum. *F-en emellan tvénne floder, arméer. Detta ställe är en f. för stadens invånare.*

FÖRENKLA, för'änkcla, v. a. 1. Göra enkel eller enklare. *F. en metod. F. uppberäsväsendet.* — *Förenklande*, n. 4. o. *Förenkling*, f. 2.

FÖRENLLIG, förénllig, a. 2. Som låter förénas sig (med), som öfverensstämmer (med). *F. med god ordning.* — Syn. Öfverensstämmande.

FÖRENLLIGHET, f. 5. Egenskapen att vara förénlig (med). *Dessa ätgärders f. med förnuft och rättvisa låter sig betvivla.*

FÖRENÄMD, a. 2. (egenl. part. pass. af obrukt. verbet *Föresämma*) Förut omnämd. *F-e person.* — Syn. Förbemat, Föresagd, Ofvan berörd, För ell. ofvan omtalad, Förberörd; se äfv. *Bemäld*.

FÖRESÄGD, a. 2. (egenl. part. pass. af *Föresäga*) 1) Se *Förendämd*. — 2) Förut sägd, ut-satt. *På f. dag.*

FÖRESÄTTS, för'esätts, m. 5. Den själens handling, hvarigenom viljan fast bestämmer sig till görande eller låtande i öfverensstämmelse med ett klart upplättadt mål. Har endast afseende på det kommande, hvaremot Beslut är resultatet af en öfverläggning, och på en gång afser både den-na och det efterföljande. *Det är en f. af mig att icke mera besöka honom, att icke mera tänka på den saken. I den fulla och fasta f., att . . . Med f., med lit, afsigt. Utan f., utan afsigt, uppsätligt.*

FÖRESE, för'esé, v. a. 5. (böjes som *Se*) Se *Förutse*.

FÖRESEENDE, n. 2. Se *Förutseende*.

FÖRESKICKA, v. a. 1. Se *Förutskicka*. — *Föreskickande*, n. 4. o. *Föreskickning*, f. 2.

FÖRESKJUTA, v. a. 5. (böjes som *Skjuta*) Skjuta någonting framför. — Vanligare *Skjuta för* ell. *före*. — *Föreskjutande*, n. 4. o. *Föreskjutning*, f. 2.

FÖRESKRIFT, f. 5. Hvad som blifver eller blifvit någon föreskrifvet till efterföljd, iakttagande. *Sedelärans f-er. En läkars f-er. Noga följa de f-er, man föll. Gifva någon f-er.* — Syn. Förhållningsregel, Förhållningsord, Bud, Instruktion.

FÖRESKRIFVA, v. a. 3. (böjes som *Skrifva*) 1) Noga och uttryckligt (egenl. skriftligt) gifva tillkänna, hvad man vill att någon skall göra. *Jag har verkställt allt, hvad han f-vit mig. Hans läkare har f-vit honom en annan regim. F. huru någonting bör vara. Jag vill häruti ingenting f. F. lag för någon. Icke låta f. sig lagas, vara mån om sin frihet, själsständighet.* — 2) (jur.) *F. dag, se Förelägga.* — *Föreskrifvande*, n. 2.

FÖRESKYGGA, v. a. 2. (föga brukl.) Tjena till, utgöra skydd för något.

FÖRESKÄRA, för'eskärare, se *Förskära*, *Förskärare*.

FÖRESLÅ, v. a. 3. (höjes som *Slå*) Muntligen eller skriftligen för en person framställa sin tanke om något, som man anser lämpligt, tjenligt, rådligt, nyttigt att göra, på det han må öfverväga det och antingen bestämma sig derför eller icke. *F. en lag. F. någon ett giftermål, en resa. Han f-slog mig, att vi skulle gå ut och promenera. F. någon till en syssla, framställa; anförda någon såsom passande att erhålla en ledig syssla. — I dagligt tal brukas ofta *Slå före*. — Syn. Projektera. — *Föreslående*, n. 4.*

FÖRESPEGLA, v. a. 1. Med afsigt gifva en person falsk förhoppning om något. *F. någon stora fördelar*. — Ordet, nytt, bildadt efter tyskan, brukas numera allmänt. — *Förespeglande*, n. 4.

FÖRESPEGLING, f. 2. 1) Handlingen, då man förespeglar en något. — 2) Det, som man förespeglar någon. *Detta allt var blott en falsk f. FÖRESPEGL.* se *Förspegl.*

FÖRESPRÅK, n. 5. (föga brukl.) 1) Företal. *F-ett till Eddan*. — 2) Förbön. — 3) Förord, rekommendation.

FÖRESPRÅKARE, m. 5. — **KARINNA** ell. — **KERSKA**, f. 1. 1) En, som faller förhörd för någon. — Syn. Förebudjare. — 2) En, som förordar, rekommenderar någon.

FÖRESPÅ, v. a. 2. 1) Såsom siare, profet, spåman förutsäga. *Christus f-dde Jerusalems förstöring*. — Syn. Förutsä. — 2) (i utsträckt mening) Förutsäga. *Man f-r krig till nästa år*. — Syn. Förutsä, Förutsäga. — 3) Se *Förebåda*. — *Förespående*, n. 4.

FÖRESTAFVA, v. a. 1. 1) Stafva före någon, som skall stafva efter (vid undervisning i inläsning). — I denna mening säges oftare *Stafva före*. — 2) Förut säga eller uppläsa, hvad någon skall säga efter. *F. någon eden*. — 3) (fig.) Ingilva, lägga någon i munnen, hvad han skall säga. *Det behöfver ingen f. honom, hvad han skall säga; han vet det nog ändå*. — *Förestafvande*, n. 4. o. *Förestafning*, f. 2.

FÖRESTUNDA, v. n. 1. Se *Tillstunda*. **FÖRESTÅ**, v. n. 2. (höjes som *Stå*) 1) Stå förut (i bok, skrift). Brukas i denna mening mest i part. pres. — 2) Säges om det, som man med säkerhet vet eller med visshet väntar snart skola ske. *Julhelgen f-r nu snart. Ingen vet, hvad som f-r. En olycka f-r oss*. — Syn. Instunda, Tillstunda, Stunda; Vänta. — V. a. Sköta, hafva styrelsen öfver något, som blifvit anförtrödt åt ens uppsigt, värd. *F. ett embete, en syssla, ett pastorat, ett hushåll*. — Syn. Förvalta, Sköta.

FÖRESTÄENDE, n. 4. 1) (neutralt) Omständigheten, att något förestår. — 2) (aktivt) Omständigheten, att man förestår något, att något förestår. — *Part. pres.* (af *Förestå*, v. n.) Som förestår. Brukas ofta nästan adjektivt, under följande bemärkelser: 1) Förut omnämnd, förenämnd; förut anförd. *F. berättelse, bref, anekdot. F. sida, förra sidan*. — 2) Som instundar. *Under f. marknad, helg*. — Syn. Se *Tillstundande*.

FÖRESTÄNDARE, m. 3. — **DESKA**, f. 1. Den, som förestår något. Har sammansättningsarna Riksföreståndare, Fattigföreståndare.

FÖRESTÄNDERSKAP, n. 5. En föreständares befattning.

FÖRESTÄLLA, v. a. 2. 1) Utgöra afbildningen af något. *Denna taffel f-ller den heliga familjen. Teatern f-ller ett palats. Head skall detta f.?* — Syn. Framställa, Afbildna. — 2) (raed

person till subjekt) Framställa i bild. *Man f-ller Jupiter under bilden af en värmdomsvärd äldrig man med skäggen i ena handen, spiran i den andra och en örn vid sina fötter. F. i bron, genom bilder, tecken, i målning, o. s. v. — 3) I tal och åtbörder efterhärma. Säges isynnerhet om skådespelare. *F. någon på scenen. Han f-llde Cesar*. — Man säger vanligare *Ågera*. — 4) Innehäva en eller flera personers ställe, i kraft af det till uttryckligen förlänad rättighet. *En vice konung f-ller den konung, hvars makt han utöfvar. En ambassadör f-ller sin konungs person*. — Syn. Representera. — 5) Säges äfven om den, som har särskilt fullmakt att göra något å annan persons, vare sig furstes eller enskilt persons vägnar. *En fullmäktig f-ller den person, af hvilken han har sin fullmakt. En riksdagsfullmäktig f-ller samtliga sina kommittenter*. — Syn. Representera. — 6) Säges äfven om dem, som vid vissa offentliga ceremonier äro tjenstförrättande i stället för andra personer, hvilka ägde rättighet dertill, i fall de vore närvarande. *Vid Ludvig XV:s kröning f-llde hertigen af Orléans hertigen af Bourgogne*. — Syn. Representera. — 7) Förä någon till sinnes det orätta uti, olägenheterna af något, som han gjort eller ämnar att göra. *Han f-llde honom i de allvarligaste ordalag den orätta visa. man hade begätt emot honom. Man f-llde honom, att han skulle störta sig i förderfet, om . . . . . Det tjenar till ingenting att f. honom olägenheterna af detta steg. Tillåt mig f. er, att . . . .* — Syn. Förehålla, Förebär. — 8) För en person framställa en annan för honom obekant, med uppgift af dennes namn och karakter. *F. en person för någon*. — Vanligare säges *Presentera*. — *F. sig*, v. r. 1) Tänka sig. *F. sig något. F-ll er följderna, head som skulle hända, om ni gjorde det. F-ll er en man, fördom rik, nu bragt till tiggarsstafven. Ingen kan f. sig, hvad jag led vid denna anblick. Man f-llde sig deras förvåning och harm. Jag f-llde mig henne såsom en god och älskvärd. qvinn. Huru f. sig hans förvitlan vid denna oräntade förtult!* — 2) Hopps, förmoda, tro, antaga. *Jag f-ller mig, att det lyckas bättre, än man tror. Jag f-ller mig, att saken egentligen förhåller sig så. F-llom oss för ett ögonblick, att så vore*.*

FÖRESTÄLLANDE, n. 4. Handlingen, då man föreställer; händelsen, omständigheten, att någon eller något föreställles. *Ett ämnes f. i målning, i bron. En hjetles f. på scenen. Berättligad till f. af konungens person. Genom f. af allt detta lyckades han slutligen att bevekta monarken. En persons f. för någon*.

FÖRESTÄLLARE, m. 5. (artil.) Den framvagn, som uppbär en kanonlavett, och för hvilken hästarna spännas. Borde rättare skrivas *Förställare* (föreställare).

FÖRESTÄLLNING, f. 2. 1) Se *Föreställande*. Brukas mindre än detta, utom i hem. 3. *Vid hans f.* (ej *Föreställande*) *för fursten*. — 2) Säges om föremål, som man föreställer genom målning, bildhuggeri, gravur. *F-en af en batalj. Denna basrelief är en f. af den heliga familjen*. — Syn. Afbildning, Afmålning, Skilderi. — 3) Offentlig framställning på scenen af teaterpjesor eller förvisning af hvarjehanda konstler till allmänhetens förlustande. *Första, andra f-en af en teaterpjese. Lindansartuppen ger i afton en f. i cirkus*. — Syn. Representation. — 4)

Framställning till någon af ogillande anmärknings rörande något, som han redan gjort, eller af erinringar vid något, som han ämnar göra. *Göra någon f-ar för hans dåliga uppförande. Hans beslut var falladt; inga f-ar kunde bevekta honom att afstå derifrån. Mildt, saktmodiga, skarpa, allvarsamma f-ar*. — Syn. Se *Förebudelse*; äfv. *Afrådan, Afstyrkande, Erinran*. — 5) a) (log.) Uppfattning i medvetandet af något, vare sig sant eller falskt, verkligt eller överkligt, dels genom sinnena och inbillningen (Sinnl. F.), dels äfven genom förståndets verkningar (Andlig, Intellektuel F.). *F. uppkommer, ej allenast af head man ser, hör, inbillar sig, utan ock af head man minnes, tänker, förslår. Drunkel f., då man ej riktigt kan skilja det i medvetandet uppfattade från andra ting. Klar f.*, som man har om enkla föremål, hvilka man väl kan skilja från andra, men icke afgifva deras skiljenmärken, t. ex. om färger, toner, smak. *Öredig f.*, när man väl kan skilja föremålet ifrån andra, men icke behörigen urskiljer dess kännetecken. *Tydlig f.*, när man icke allenast kan skilja föremålet ifrån andra, utan äfven uppgifva dess kännetecken. — Obs. *Föreställning* hör i filosofisk mening noga skiljas ifrån *Begrepp* (se d. o., 2). — b) (i allmänt tal) Tanke. *Det är min f., att det skall lyckas, att det så förhåller sig. Göra sig en dålig, falsk f. om en person*. — Syn. Begrepp, Idé, Tanke, Tro, Förmodan, Förhoppning. **FÖRESTÄLLNINGSSÄTT**, n. 5. Det sätt, hvarpå man föreställer sig något.

FÖRESÄVA, v. n. 1. Sväfva framför. Bildadt efter det tyska *vorschweben* och brukligt endast i fig. bemärkelse, t. ex.: *Hennes bild f-r mig beständigt, jag tycker mig beständigt se henne för mina ögon*.

FÖRESYN, föresyn, f. 3. Se *Efterdöme*. *Vara en f. för andra. Ett sådant handlings-sätt tjenar till f. för alla. Taga någon till f.* — Syn. Se *Efterdöme*.

FÖRESÄGA, v. a. 2. (höjes som *Säga*) 1) (föga brukl.) Säga någon förut, hvad han skall säga eller skrifa. — 2) Se *Förutsäga*. — *Jr. Föresagd*.

FÖRESÄTTA, v. a. 2. (höjes som *Sätta*) 1) (egentl.) Sätta framför. I denna bem. nästan obrukligt. Man säger i dess ställe *Sätta för* ell. *före*. — 2) (fig.) a) Föreskriva, ållaga. *F. någon ett visst arbete på bestämd tid*. — b) (om tid) Förelägga, bestämma. *F. någon viss tid*. — I denna bem. sällan brukligt. För begge de sednare bem. nyttjas äfv. *Sätta före*. — *F. sig*, v. r. Fast bestämma sig till görande eller låtande, i öfverensstämmelse med ett klart uppfattadt mål. *Jr. Föresats. F. sig något. Jag har f-satt mig, att det skall ske. Han hade f-satt sig att tuga. Då f-satte jag mig att aldrig mera tänka på den saken*. — Man säger äfven *Sätta före*. — Syn. Besluta.

FÖRETÄG, företäg, n. 5. Hvad man företager eller företagit. *Ett vackert, djerft, stort, ärovt, öfvermåttigt, onyttigt, lönnadt f. Hans f. lyckades väl*. Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Handels-, Industri-, Näringsföretag, m. fl. — Syn. Förehälvande, Försök, Tilltag.

FÖRETÄGA, v. a. 5. (höjes som *Taga*) Börja att sätta i verket något, som man ämnar göra. *F. ett arbete, ett krig, en resa. F. ett mål, en process, till ransknig och afgörande upptaga. Lyckas i allt, head man f-ger*. — Man säger äfv. ofta i samma mening *F. sig*, t. ex. *F. sig*

ett arbete. F. sig att öfersätta en författare. De hafva f-git sig att göra uppror. Stundom nyttjas äfv. *Taga före o. Taga sig före*. — Syn. Gripa sig an med, Börja.

FÖRETÄGANDE, n. 4. 1) Handlingen, då man företager; händelsen, omständigheten, att något företages. *F. af ett arbete, ett arbetes f.* — 2) Se *Företag*.

FÖRETÄGSAM, företägsam, a. 2. Som gerne inlåter sig i företag (handels- eller närings-). *En f. man*. — Nytt ord, bildadt, för att motsvara det franska *Entreprenant* och nästan allmänt i bruk. — Syn. (äfv.) Tilltagens, Spekulerande. **FÖRETÄGSAMHET**, f. 3. Egenskaper, att vara företagsam.

FÖRETÄL, företäl, n. 5. Hvad en författare skrivit i början af en bok, innan det egentliga ämnet derför begynner, i afsigt att gifva läsaren nödiga upplysningar för bokens begagnande eller stämna honom till ett fördelaktigt bedömande deraf. *Skrifva ett f. I f-et angifves planen för hela arbetet*. — Syn. Förord, Förespråk.

FÖRETE, v. a. 2. 1) Visa, framvisa, framhafva. *F. ett dokument, vittnen. F. sin fullmakt. Staden f-dde en skön anblick*. — Syn. Se *Visa*. — 2) Anföra, framföra, framdraga. *F. skäl*. — 3) Medföra, innefatta. *Denna plan f-r många svårigheter*. — *F. sig*, v. r. (endast om sak) 1) Framträda, framställa sig, visa sig. *En syn f-dde sig nu, som ingen af de närvarande lätt skall glömma*. — 2) Framställa sig, förefalla, förekomma. *Derevid f-dde sig en ny, oräntad svårighet. Allt som det f-r sig*.

FÖRETELESE, f. 3. Hvad som företar sig: 1) Något mindre vanligt, som företar sig för ens syn. *Är komet är alltid en märkvärdig f.* — Bildar sammansättningen Naturföreteelse (Naturfenomen). — Syn. Fenomen. — 2) Något för menskligheten, för ett samhälle eller en enskilt viktigt, betecknande, som inträffar. *Franska Revolutionen var en af historiens viktigaste f-r*. — Syn. Se *Händelse*.

FÖRETEENDE, n. 4. Handlingen, då man företar; händelsen, omständigheten, att något företes. *F. af skäl, vittnen. Dokumenters f.*

FÖRETRÄDA, v. n. 2. Träda fram. *F. för rätta, för domstolen. F. och afsträda*. — Brukas mest i rättegångstil. — V. a. 1) Gå framför någon. Förekommer i denna bem. mest i passiv, t. ex.: *Liktåget f-ddes af klockaren. Grafven, f-dd af en betjent*. — Syn. Föregå. — 2) Vara någons föregångare i embete, syssla, befattning, o. s. v. *Den, som f-dde honom i embetet*. — Syn. Föregå. — 3) *F. ens ställe*, vara i ens ställe, förrätta tjensten för en annan.

FÖRETRÄDARE, m. 5. Den, som före någon beklädt ett embete, innehaft syssla, befattning, uppdrag, förrättat ett arbete, o. s. v. *Hans f. i embetet. Konungens f. i regeringen, på tronen*. — Syn. Föregångare.

FÖRETRÄDE, n. 4. 1) Tillåtelse att inträda till en furste eller annan hög person; framträdande inför domstol, laga myndighet, o. s. v. *Konungen beviljade honom f. Han har fått f. hos kronprinsen. Pastornes fingo f.* — Syn. Audiens. — 2) (egentl.) Rättighet, att gå före någon) Rang framför annan person. *Hafva f-t framför någon*. — 3) (fig.) a) Öfvervägande förträfflighet, öfverlägsenhet i jämförelse med någon annan, högre värde. *Hafva f-t framför någon. Taga f-t af någon, öfverträffa honom. Gifva, tilldela f-t, föredraga*. — Syn. Försteg. — b)

Bättre rättighet än en annan. *F. till köp.* — *e)* God egenskap, förmån, som någon har framför de flesta andra. *Den unge N. har många f-er: godt hufvud, kunskaper, vett och bildning, der till rikedom, m. m.* — *Syn.* Förmån, Fördel.

FÖRETRÄDERSKA, *f. 1.* Qvinnas, som företrädt någon i befatning, tjenst, ställning, förrättning, o. s. v. — *Syn.* Föregångerska.

FÖRETRÄDESRÄTT, *m. sing.* Rättighet till företräde.

FÖRETRÄDESTVIST, *f. 3.* Tvist, rättegång om företräde.

FÖRETRÄDESVIS, *adv.* Framför annat. *F. älska, tycka om. Jag är f. af den tanken, att . . .* — *Syn.* Förmåligast, Hufvudsakligast, Mest, Främst, Framför allt, Högre än allt annat, Isynnerhet.

FÖREVÄRA, förrevära, *v. n. 3.* (höjes som *vara*) Vara före, under behandling, afgörande; vara föremål för undersökning, ransakning. Säges isynnerhet om rättegångs- och embetsmål, *m. m. Målet, saken har ännu icke frut i hofrätten.* — *Äfv. Vara före.*

FÖREVARANDE, *a. 1.* (gentl. part. pres. af *förevara*) Som är före, under behandling, afgörande; äfv. ifrågavarande; äfv. närvarande, nuvarande. *Behandlingen af f. mäl. I f. ämne är han väl hemmastadd.* — *2)* Se *Förenämnd*.

FÖREVTANDE, *n. 4.* Vetskap, som man förut äger om något, som skall hända till följe af andras förhållande. *Det skedde med, utan hans f.* — *Syn.* Vetskap.

FÖREVETTA, förrevetta, *v. n. 1.* (Ind. pres. *förevetter*, Impl. *förevetta*, Sup. *förevettat*.) Vara beskaffad, förhålla sig. Brukas nästan endast i presens o. infinitiv. *Dermed f-ller så, att . . . Ehuru dermed må f. Allt som det f-ter, allt som det faller sig, allt efter omständigheterna. Vid så f-nde omständigheter, vid så beskaffade o. — Ordet börjar föräldras.* — *Syn.* Se *Förhålla sig*.

FÖREVIGA, förviga, *v. a. 1.* Göra, att något aldrig slutar, varar i evighet, ganska länge. *Advokatknepe f. processen. F. sitt namn, sitt minne.* — *F. sig, v. r.* Förvärfva sig, vinna odödligt namn. — *Part. pass. F-d* brukas ofta nästan adjektivt och betyder: Odödlig, som gjort sig odödlig. *Den f-de.* — *Förevigande*, *n. 4.*

FÖREVISA, *v. a. 1. o. 2. 1)* Visa något för någon. *F. konststycken, vilda djur för allmänheten.* — *2)* Framvisa, förete. *F. köpeafhandlingen, sin fullmakt.* — *Syn.* Se *Visa*.

FÖREVISANDE, *n. 4.* Handlingen, då man förevisar; händelsen, omständigheten, att något förevisas.

FÖREVISNING, *f. 2. 1)* Se *Förevisande*. — *2)* Sjelfva tillfället jemte dermed sammanhängande omständigheter, då något (i. ex. konststycken, vilda djur o. s. v.) förevisas. *Under f-en hände, all . . .*

FÖREVITA, *v. a. 1.* Se *Förebrä*. — *Förevitande*, *n. 4.*

FÖREVITELSE, *f. 3.* Se *Förebräde*.
FÖREVÄNDA, *v. a. 2.* Se *Föregifva*. *F. sjukdomsförfall. F. något som skäl, orsak.* — *Förevändande*, *n. 4.*

FÖREVÄNDNING, *f. 2. 1)* Handlingen, omständigheten, att man förvänder något. *Han gjorde det under f. af sjukdom.* — *2)* Hvad som förvändas, föregives. *Det är blott en f. af honom. Bruka, tjena till f.* — *Syn.* Se *Föregifvande*.

FÖRFALL, förfälla, *n. 3. 1)* (både egentl. o. fig.) Fortskridande till fall, forderf, undergång. *Vara, råka, bringa i f. Luta till f.* till undergång. — *Har i denna bem. icke plur.* — *Syn.* Ruin, Förstöring, Undergång, Forderf, Obestånd. — *2)* Inträffad händelse, omständighet, hvarigenom man hindras ifrån något, som man eljest bort göra, iakttaga. *Hafva, så f. Han var kallad till rätten, men låt annålla f. Laga f.*, som af lagen godkännes. *Revis öfver laga f. Visa laga f.* — *Syn.* Se *Hinder*.

FÖRFALLA, förfälla, *v. n. 3.* (höjes som *Falla*) *1)* (både egentl. o. fig.) Fortskrida till fall, undergång, forderf. *Huset har mycket f-llit. Romerska riket f-föll långsamt. Handeln, näringsarna, sederne hafva i detta land f-llit.* — *Med person till subjekt säges äfv.: F. i en last, i ytterlighet, o. s. v., överlemna sig åt o. s. v.* — *Syn.* Aftaga, Försämras. — *2)* (fig. om person) Aftaga i huil, helsa, krafter eller utseende; äfv. i västand, anseende, yttre städning, o. s. v. *Han har mycket f-llit, sedan jag såg honom sist.* — *Syn.* Aftagra, Aftyna, Aftackla, Förlora sig, Aftaga, Gå kraftgången. — *3)* Icke mera vara gällande, förlora kraft och verkan, upphöra. *Efter den föreskrifna tiden f-ller all talan. Denna anmärkning, detta påstående f-ller af sig sjelft. Låta en sak f.*, afstå från dess fullföljande. *F. under höjd*, blifva underkastad höjd (jfr. *Höjd*). — *4)* Säges om pant, fordringar, vecklar *m. m.*, när tiden är inne till deras lösende, betalning. *Panten har redan f-llit till inlösen. Reversen, vaxeln f-ller om 14 dagar.*

FÖRFALLANDE, *n. 4.* Händelsen, omständigheten, att någon eller något förfaller. För *hem. 1. o. 2.* af verbet *Förfalla* brukas vanligare *Förfall*.

FÖRFALLEN, förfällna, *part. pass. af Förfalla*. Som förfallit (i alla bem. utom *3*). *F. till straff, till krigstjenst*, som gjort sig skyldig till straff, försatt sig i tillstånd att nödgas ingå i krigstjenst, tvungen att taga värning. *Hans gods är f-et till kronan*, är förverkad och tillfaller kronan. *F. till böter*, kommen i den ställning, att man genom laga dom kan åläggas att betala böter. — Brukas i vissa uttryck nästan adjektivt. *a) En f. byggnad. F-et tillstånd.* — *b) F-et utseende, ansigte.* — *c) F. pant, vaxel, fordran.*

FÖRFALLODAG, *m. 2.* Den dag, då pant, vaxel, revers o. s. v. förfaller eller förfallit.

FÖRFALLOLÖS, *a. 2.* Som sker utan förfall. *F-l uteblifvande.*

FÖRFALLOLÖST, *adv.* Utan förfall. *F. uteblifva.*

FÖRFALLOTID, *m. 3.* Den tid, då pant, vaxel, revers o. s. v. förfaller eller förfallit. Nästan detsamma som *Förfallogdag*.

FÖRFÄLSKA, förfälska, *v. a. 1. 1)* Odlöligt förändra någonting, så att det till innehåll, beskaffenhet eller annat samme, än det borde vara. *F. ett testamente, ett dokument, en dopsedel, en orlofsedel. F. en banksedel*, genom någon ändring åsätta den högre värde, än han rätteligen äger. *F. vigt*, ändra den, så att den antingen håller öfver eller under rätta vigten. *F. voror*, svikligt behandla dem, så att de blifva sämre till duglighet och värde, än de borde vara, ohuru de hafva utseende af att vara goda. *F. drycker*, gifva sämre drycker smak af bättre, i afsigt att för sådana utgifva dem. *F. mynt*, försämrat mynt till dess inre värde. — *F-d*, *part.*

pass. Brukas ofta adjektivt, i samma mening som *Fälsk*. *F-t testamente. F. orlofsedel. F. vara. F-l mynt.*

FÖRFÄLSKANDE, *n. 4.* Handlingen, då man förfälskar; händelsen, omständigheten, att något förfälskas.

FÖRFÄLSKNING, *f. 2. 1)* Se *Förfälskande*. — *2)* Sättet, huru något blifvit förfälskad. *En lyckad, straffbar f.*

FÖRFÄLSKNINGSBROTT, *n. 3.* Förbrytelse mot lagen, bestående i förfälskning af något (dokument, sedel, mynt, o. s. v.).

FÖRFÄRA, förfära, *v. a. 3.* (höjes som *fara*) *1)* (föräldr.) Erfara. — *2)* (foga bruk.) Förderfva, förstöra eller försämrå genom värdslöshet. *F. ens ägodelar.* — *3)* (skopp.) *F. ankartåget*, då dettas rundslag kring spelet under vindning närma sig pallarna och der bekippa sig, att då stoppa tåget och uppgå samt återflytta slagen närmare spelnocken. — *V. n.* Gå till väga. *Beskrifva, huru man f-far vid en kemisk operation, vid färgning, tillverkning af ett ämne, o. s. v. Han kan ej anorlunda f., än han gjort. F. hårdt, grymt, våldsamt emot någon. F. efter godtycke. F. lagligen, olagligen med någon. F. oegennyttigt emot en person. Säg mig, huru jag skall f. med den saken.* — *Syn.* Gå till väga (med, emot), Behandla, Bemöta, Handtera. — *F-s, v. d.* Genom värdslöshet förderfvas, förstöras, skadas, försämrå. *En god husmoder tillser, att ingenting i huset f-fares. Länegods f-fres ofta.*

FÖRFÄRANDE, *n. 4.* Sätt att förfära med någon eller något, sätt att gå till väga. *F-t vid en kemisk operation. Klokt, oklokt, lagligt, olagligt f. Grymt, hårdt f. mot någon.* — *Syn.* Behandling, Bemötande; (vid operationer, o. s. v.) Procedur, Process, Förhöringsätt.

FÖRFÄREN, förfärinn, *a. 2. neutr.* — *et.* Som äger kännedom, färdighet, insigt i konst, yrke, förtäring, göromål, handtering o. s. v. förvärfvad genom vanä och öfning. *Vara f. i en konst, ett yrke.* — *Har sammansättningen Konst-erfaren.* — *Syn.* Erfaren (jfr. detta ord, som har en mer omfattande betydelse).

FÖRFÄRENHET, *f. 3.* Kännedom, färdighet, insigt i konst, &c. förvärfvad genom vanä och öfning. Jfr. *Förfaren*. — *Syn.* Erfarenhet.

FÖRFÄRINGSSÄTT, *n. 3.* Sätt att förfära, gå till väga. Jfr. *Förfärande*.

FÖRFÄSA SIG, förfäsa, *v. r. 1.* Betagas af eller yttra tecken af fasa, af största häpenhet, förundran. Brukas mest i samtalsspråket. *F. sig öfver något. Han drack, så att alla f-de sig.* — *Syn.* Se *Förhåpna sig*.

FÖRFÄSLEIG, förfäslig, *a. 2.* (fam.) *1)* Fäsansfull, fäsansvärd. — *2)* Öfverdrifvet stor, högst ansenlig, utomordentlig.

FÖRFÄSLIGT, *adv.* (fam.) Utomordentligt, ytterst, i högsta grad. *F. stor, vacker, elak.* — *Syn.* Se *Ganska*.

FÖRFÄTTA, författa, *v. a. 1.* Utarbета (en skrift, en afhandling, en bok o. s. v.) *F. en bok, en afhandling, en ordbok, ett skaldestycke, verser, ett passiv.* Brukas endast om sådana skrifter, som fordra något underbyggnad och vana att tänka. (Om bref o. d., så vida de icke äro af rent litterär egenskap, säges: *Skrifva*.) — *Syn.* *Skrifva*, *Utarbета*.

FÖRFÄTTANDE, *n. 4.* Handlingen, då man författar eller något författas. *En boks f. F-l af denna bok har kostat mycken möda.*

FÖRFÄTTARE, *m. 3.* — **ARINNA**, *f. 1. 1)* Den, som författat någon viss ifrågavarande skrift. *Bokens f. F-n till denna brochyr.* — *2)* Person, som gjort sig känd genom författandet af flera skrifter, eller som gör ett yrke af att författa böcker och skrifter. *Sveriges stora f. Tegné, Geijer och Wallin.*

FÖRFÄTTARSKAP, *n. 3.* Omständigheten, att någon författat en skrift eller gör ett yrke af att författa.

FÖRFÄTTNING, *f. 2. 1)* *a)* Inbegreppet af allt det, hvarigenom något bildar ett bestämt helt och har som sådant bestånd. *En stats f. Allt befanns i god f. Sätta något i god f., i godt skick. Jag är i den f., att . . . Sätta sig i f. att . . ., sätta sig i stånd att . . ., försätta sig i den ställning, att kunna . . . Gå i f. om något, foga anstalt derom.* — *Ingår i åtskilliga sammansättningar, såsom: Kropps-, Sinesförfattning, m. fl.* — *Syn.* Se *Tillstånd*. — *b)* Se *Statsförfattning*. — *2)* Till ofterrättelse gällande förordning, utgifven af behörig statsmyndighet. *Ställa sig f-arna till ofterrättelse. Enligt f-arna.* — *Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: Polis-, Kameralförfattning, m. fl.* — *Syn.* Se *Förordning*.

FÖRFÄTTNINGSENLIG, *a. 2.* Öfverensstämmande med gällande författning ell. författningar. — *Förfättningenslighet*, *f. 3.*

FÖRFÄTTNINGSFÖRDRÅG, *n. 3.* (i samhällsläran) Öfverensställelse om upprättandet af en statsmakt, för att befördra samhällsföreningens ändamål.

FÖRFÄTTNINGSRUKUND, *m. 3.* Se *Grundlag*.

FÖRFÄTTNINGSVIDRIG, *a. 2.* Stridande mot gällande författning eller författningar. — *Förfättningensvidrighet*, *f. 3.*

FÖRFÄLA, förfela, *v. a. 1.* Ej träffa, taga fel om, gå miste om. *F. målet.* — *Förfelande*, *n. 4.*

FÖRFIL, förfil, *m. 2.* Benämning på ett slags fil, finare än bestöflar i allmänhet, men gröfre än stätflar.

FÖRFINA, förfina, *v. a. 1.* Göra fin (bem. *10, d, e*), bylsad, städad, bildad, behöfvad. *F. någon till seder ell. f. ens seder.* — *Part. pass. F-d* brukas ofta nästan adjektivt. *F-de seder.*

FÖRFINANDE, *n. 4.* Handlingen, då man förfinar; omständigheten, att något förfinas.

FÖRFINING, *f. 2. 1)* Se *Förfinande*. — *2)* Förfinade seder, förfinadt sätt, väsen, skick, o. s. v.

FÖRFUGEN, förfüggen, *a. 2. neutr.* — *et.* (gentl. part. pass. af *förflyga*) Som förfuglit. *F. kula*, som förlorat farten till den grad, att den ej mer är farlig. (Fig.) *Ell f-et rykte*, ovist rykte. *F. tanke*, tanke, som plötsligt, utan föregående öfverläggning uppstår, och hvarvid man ej vidare låter sig. *F-et ord*, öfverlagrad, i hastigheten yttrad, utan elak mening.

FÖRFLOTEN, förfötten, *neutr.* — *et.* *Part. pass. af förflyta*. Som förflutit. Brukas ofta nästan adjektivt, i. ex.: *Det f-tna året har varit rikt på stora händelser.* — *Substantivet* brukas äfv. *Det f-tna*, den tid, som varit, som är förbi, i. ex.: *Det f-tna kallar du ej åter.* — *Syn.* Se *Förfliden*.

FÖRFLYGA, förflyga, *v. n. 3.* (höjes som *flyga*) *1)* Säges om flyttiga (bem. *1)* delar i flytande ämnen, hvilka i form af ånga uppstiga i luften (antaga luftform) och sålunda försvinna. *Styrkan* (de spirituosa delarne) *i vin f-ger, om*

det får stå öppet för luftens tillträde. *Drick, de f. de susande perlorna, drick!* — 2) (fig.) Småningom försvinna, upphöra. *Hans öfver, helta, vrede f-ger snart.* — Syn. Fördunda, Förkolna, Afsväla. — *Förflygande*, n. 4.

FÖRFLYGTIGA, förflyktiga, v. a. 1. (kem.) Sages om värme, då den upplöser vissa fasta ämnen och låter dem som gaser uppstiga i luften. *Heltan fr lätt arsenik* — *F-s*, v. d. Af värme förvandlas till ångor, som uppstiga i luften. *Arsenik f-s lätt.* — *Förflyktigande*, n. 4.

FÖRFLYTA, förflyta, v. n. 5. (höjes som *flyta*) Gå till ända, gå förbi. Sages endast i fråga om tid. *Den bestämda tiden har nu f-flytt. Hans lif f-flyt under strid och möda.* — Syn. Framflyta, Förlida, Förgå, Framgå, Förlöpa, Förrinna, Framinna, Passera, Tilländaga, Framskrida.

FÖRFLYTANDE, n. 4. o. *Förflytning*, f. 2.

FÖRFOGA, förfoga, v. n. 1. 4) *F. öfver någon*, förordna angående en persons krafter, tid eller ställning, bestämma dess öde, o. s. v. *F. öfver något*, förordna, huru något skall användas, huru dermed skall förhållas. *Åga att f. öfver någon* ell. *något*. *F. öfver sin förmögenhet.* — Syn. Disponera, Förordna om, Bjuda öfver. — 2) *F. om något*, foga anstalt om, föranställa. *F. om en persons intösande på ddrhuset.* — Syn. Se Anställa. — *F. föfoga sig*, v. r. Se *Begifva sig* (hem. 1). Ordet tillhör isynnerhet rättegångs- och embetsmannastilen, men användes äfv. i det egentliga folkspråket. Infördt ifrån det tyska *sich versagen*. *F. sig till ort och ställe* som vederbörl. *F. sig bort, undan.* — Syn. Se *Begifva sig*.

FÖRFOGANDE, n. 4. 1) Händelsen, omständigheten, att man förfogar (öfver, om något). — 2) Rättigheten att förfoga. *F-t deröfver tillkommer honom.* — 3) Hvad som förfogas. *Delta f. vor alldeles lagstridigt.* — Syn. Förordnande, Disposition.

FÖRFRANSKA, förfrännska, v. a. 1. (föga brukl.) 1) Öfversätta på franska. — 2) *F. ett ord*, gifva det fransk ändelse, likhet med orden i franska språket. — *Förfranskande*, n. 4. o. *Förfranskning*, f. 2.

FÖRFRISKA, förfri'ska, v. a. 1. Gifva friskt mod och friska krafter, gifva ökad lifsverksamhet (åt den, som känt sig hungrig, törstig, trött). *Vin, mätligt njutet, f-r både sjäi och kropp.* *F. sig med något.* — Syn. Vederqvicka, Uppfriska.

FÖRFRISKANDE, n. 4. Händelsen, omständigheten, att någon förfriskas.

FÖRFRISKNING, f. 2. 1) Se *Förfriskande*. — 2) Hvad som njutes, förtäres, för att dermed förfriskas sig, eller hvad dertill är ämnadt eller tjenligt. *Taga sig f.* *En dryck vatten till f. intaga, bjuda f-ar.* Särskilt rum för f-ar. — Syn. Raffraichissement.

FÖRFRYSA, förfrysa, v. n. 5. (höjes som *frysa*) Blifva skadad, förderivad af köld. Brukas föga och aldrig om person. — Part. pass. *Förfrusen* nyttjas deremot äfv. om person, nästan adjektivt, och betyder: Alldeles stel af köld, t. ex.: *Jag har nu stult så länge i kyltan, att jag är alldeles f.* *En f. kroppslern*, som genom köld förlorat all lifsverksamhet. — *Förfrysning*, f. 2.

FÖRFRÅGA SIG, förfråga, v. r. 1. På förhand genom frågor göra sig underrättad om något.

Jfr. *Befråga sig*. *F. sig hos någon om en sak.* — Älv. *Fråga sig före*.

FÖRFRÅGAN, f. sing. indef. o. **FÖRFRÅGNING**, f. 2. Fråga, framställd på förhand till en person, för att skaffa sig underrättelse angående något, som är i fråga, påtänkes, förbehåves. *Göra en f. hos någon.* *Göra f-gar.*

FÖRFUSKA, förfuska, v. a. 1. Genom värdeslöshet eller oskicklighet skänka bort något, som man har för händer. — *Förfuskande*, n. 4. o. *Förfuskning*, f. 2.

FÖRFÄNG, förfäng, n. 5. Skada, som tillfogas någon, genom ingrepp i dess rättigheter. *Göra, lida f.* *Göra någon f. i dess rättigheter.* *Utan att göra någon f.* *Mig, dig, honom till f.* — Syn. Se *Skada*.

FÖRFÄNGEN, förfängenn, a. 2. neutr. — et. (om hästar) Skvannomad.

FÖRFÄA, förfäa, v. a. 1. (fig.) Göra till ett få, göra dam, rå, ohysad. — Nytt ord, brukadt nästan endast i skriftspråket.

FÖRFÄDER, förfädr, m. 5. pl. 1) Benämning på alla manspersoner, från hvilka någon i rätt uppstigande linie härstammar (med undantag af fadern, som icke bland förfäder inberäknas). *Delta svärd hade han äft ifrån sina f.* — 2) Sages äfv. om äldre generationer i hänseende till yngre. *Våra f., Svär och Götter.*

FÖRFÄKTA, förfäkta, v. a. 1. (egentl. *Fakta för*) Med all hvar påstå. *F. en sats, sina rättigheter.* — Syn. *Fakta*, *kämpa*, *strida för*, *Försvara*, *Påstå*, *Yrka*. — *Förfäktande*, n. 4.

FÖRFÄKTARE, m. 5. En, som förfäktar något. *En läras f.* — Syn. *Försvare*.

FÖRFÄRA, förfära, v. a. 1. I högsta grad förskräcka. *Hans blotta namn f-de fienden.* *Han lät sig ej f.* — Syn. Se *Förskräcka*. — *F-s*, v. d. Blifva ytterst förskräckt. *Alla f-des vid denna anblick.* — Part. akt. *Förfärande* brukas vaulligtvis adjektivt, i samma mening som *Förfärlig*.

FÖRFÄRAN, f. sing. indef. (mindre brukl.) Se *Förfärelse*.

FÖRFÄRDIGA, förfärdiga, v. a. 1. Genom handarbete och med tillhjälp af vunen konstfärdighet frambringa ett föremål, som tjänar antingen till nytta eller nöje. Sages isynnerhet om handverkarens arbeten och all slags handslöjd, och kan icke användas om sådana arbeten, hvilka mer uteslutande tillhöra förståndet, t. ex. författande, o. s. v. *F. en rock*, *ett par byxor*, *ett par skor*, *ett bord*, *en sax*, o. s. v. — Syn. Se *Göra*. — *Förfärdigande*, n. 4.

FÖRFÄRDIGARE, m. 5. (föga brukl.) En, som förfärdigar. *Denna rockens f. är hr N.*

FÖRFÄRELSE, f. 3. Hög grad af förskräckelse. — Syn. Se *Förskräckelse*.

FÖRFÄRLIG, a. 2. 1) I hög grad förskräcklig. *F. menniska, händelse.* *Det är f-t att tänka på.* — Syn. Se *Förskräcklig*. — 2) Se *Fastig*, 2 o. 3.

FÖRFÄRLIGHET, f. 3. Egenskapen, att vara förfärlig.

FÖRFÖLJA, förfölja, v. a. 2. 1) Hastigt och iffrigt följa efter någon, i afsigt att uppnå, fånga, gripa, döda eller tillfoga kroppslig skada. *Vid skalligt f. en flyende varg.* *F. fienden, sedan han blifvit besegrad i strid.* — Syn. *Eltersätta*, *Elterjaga*. — 2) (fig.) Genom ett fiendtligt uppförande beständigt oroa, plåga, för att tillfoga skada. *Den nye favoriten skall icke försunna att f. sina gamla ovänner.* *Västigner dem, som eder f.*

FÖRFÖLJANDE, n. 4. Handlingen, då man förföljer; händelsen, omständigheten, att någon förföljes.

FÖRFÖLJARE, m. 5. Den, som förföljer. *Se der min f. Oskuldens f.* — För feminin nyttjas stundom *Förföljarinna* eller *Förföljerska*, f. 1.

FÖRFÖLJELSE, f. 5. Omständigheten, att någon beständigt är föremål för orättvisa och våldsamheter af en eller flera fiendtligt sinnade personer. *Vara ett mål för f. af de maktägande.* *Lida f. af någon.* *F-n emot de Kristna.*

FÖRFÖLJELSEÄNDA, f. sing. Benägenhet att förfölja ovänner eller olika tänkande.

FÖRFÖRA, förföra, v. a. 2. 1) Förmå en människa att begå något orätt, genom förespegling af handlingens obrättlighet och den fördel, man doraf kan draga. *F. någon till ett brott, till att begå ett brott.* *Låta sig f.* ell. *lida f. sig.* — Syn. *Förleda*, *Vilseföra*. — 2) *F. en kvinna*, beröfva henne dess oskuld. — *F. sig*, v. r. *F. sig på någon*, med handgrippliga våldsamheter anfålla; älv. göra ingrepp i ens rättigheter.

Anm. Den, som *Förföres*, är mer eller mindre okunnig om det straffbara i sin handling; den, som *Förledes*, känner det väl, men lockas genom exempel eller af tillfallet.

FÖRFÖRANDE, n. 4. Handlingen, då man förför; händelsen, omständigheten, att någon förföres. — *Part. akt.*, brukadt äfv. som adjektivt. Se *Förförisk*.

FÖRFÖRARE, m. 3. o. — **ÄRINNA**, f. 1. 1) Den, som förfört någon. *Se der hennes f-s, hans f-arinna*. — 2) En, som gjort sig känd för att förföra eller vilja förföra (begge hem.). *Det är en f.* — Syn. *Förledare*, *-arinna*.

FÖRFÖRDELA, förfördela, v. a. 1. (t. ver-
vortheiten) 1) Göra någon orätt; tillfoga oförrätt. — Syn. *Förrätta*, *Förmärma*. — 2) Se *Förölampa*. — *Förfördelande*, n. 4.

FÖRFÖRELSE, f. 5. 1) Handlingen, hvarigenom man förför. *Använda f.* — 2) Hvad som hos person eller sak är egadt att bidraga till någons förförande. *Man bör undfly f-rna.* *Rikedomens, maktens, kärlekens f-r.* — Syn. *Lockelse*, *Retelse*.

FÖRFÖRESKA, f. 1. 1) Kvinna, som förfört någon. — 2) (allmänare) Förförisk, tjusande, rotande kvinna. — Syn. *Förtjuserska*, *Förtrollerska*, *Tjusande engel*.

FÖRFÖRISK, förförisk, a. 2. Egnadt att förföra, som lätt kan förföra. *En f. kvinna.* *Fa behag.* *F. blick.* *F-t leende, smältje.* — Syn. *Förledande*, *Rotande*, *Tjusande*, *Förtrollande*.

FÖRGÄDDNING, förgäddning, f. 2. (milit.) Tecken med trumma eller trumpet, att soldateruo skola samla sig.

FÖRGÄLLRA, förgällra, v. a. 1. (mindre brukl.) Sätta galler för. *F. ett fönster.*

FÖRGÄLLRANDE, n. 4. Handlingen, då man förgällrar eller något förgällras.

FÖRGÄLLNING, f. 2. 1) Se *Förgällrande*. — 2) Galler, som blifvit satt framför något.

FÖRGÄPA SIG, förgäpa, v. r. 1. (fama.) *F. sig på*, falla i gapande beundran vid isynen af något. *F. sig i någon*, förälska sig i någon. — Ordet är bildadt efter det tyska *sich vergaffen*.

FÖRGIFNING, f. 2. Handlingen, då man förgifver; händelsen, omständigheten, att någon förgifves eller blifvit förgifven.

FÖRGIFT, förgift, n. 3. 1) Hvarje ämne, som, intaget eller användt huru som helst på en

levande kropp, verkar förstörande på lifsförrättningarna. *En fnt, långsamt dödande, dödligt f. Gifva intaga f.* — I plur. brukas vanligen *Gifver*. — 2) Sages hyperboliskt om alla för helsen mycket skadliga ämnen. *Söt, surt är f. för honom.* *Skända födoämnen äro f. för kroppen.* — 3) (fig.) a) För själ och hjerta förderlig lära, skrift, tal. *En osedlig roman är ett f. för oskulden.* — b) Sages äfv. om allt hvad, som verkar skadligt, förderförligt på ens lefnads lycka. *Kärleken är ofta ett färligt f.* — Syn. (för alla hem.) *Gill*, (för hem. 1 stundom) *Etter*.

FÖRGIFTA, förgifta, v. a. 1. 1) (med sak till objekt): a) Bibringa, meddela giftiga egenskaper. *F. mat, dryck.* *F. ett luder.* *F. pilar.* — b) (fig.) c) Göra för helsen skadlig, förderförlig. *F. maten med hetsande kryddor.* *F. luften med skadliga dunster.* — 2) Förbittra. *Delta olyckliga förhållande f-de all gjädde för honom, hela hans återstående lif.* — 3) (i andlig mening) Förderfva, gifva för själ, bildning och seder förderförliga egenskaper. *Jeuiterne f. rettigheten.* *Sinlighet och välvilja f. sinna.* — 2) (med person till objekt) a) Ingifva förgift. *Han blef f-d, men man lyckades att rädda honom.* — b) Döda med förgift. *F. rättor.* *Huru dog han? Han dog f-d.* — c) (fig. hyperboliskt och ofta skämtv.) Gifva någonting skadligt att äta eller dricka. *Vill du då alldeles f. mig med läckerheter?* — Syn. (för hem. 2, a, b, c) *Förgifva*. — d) (fig. i andlig mening) Bibringa förderförliga läror, idéer, grundsatser. *Han har blifvit f-d af den nyare sinlighetsfilosofien.*

FÖRGIFTANDE, n. 4. o. *Förgiftning*, f. 2.

FÖRGIFFARE, m. 3. — **TERSKA**, f. 1. 1) Den, som förgiftat någon eller något. — 2) Den, som misstänkes för eller blifvit öfverbevisat om att hafva tagit lifvet af flera människor genom förgift.

FÖRGIFFIG, a. 2. Se *Giftig*.

FÖRGIFFVA, förgifva, v. a. 3. (höjes som *Gifva*) Se *Förgifta*, 2, a, b o. c. — *Förgifvande*, n. 4.

FÖRGIJORD, förgjord, a. 2. (egentl. part. pass. af *Förgöra*) Som genom haxeri, trolleri blifvit alldeles förderivad, beröfvad sitt förnuft eller i elak afsigt förvandlad. *Det är alldeles f-t.* *Jag tror, det är f-t.* *Han är alldeles f.* — Syn. *Förhexad*, *Förtrollad*, *Besatt*.

FÖRGLASA, förgläsa, v. a. 1. Förvandla i glas. — *Förglasning*, f. 2.

FÖRGLESA, förglesa, v. a. 1. (föga brukl.) Göra gles. — *Förglesande*, n. 4. o. *Förglesning*, f. 2.

FÖRGLÖMMA, förglömma, v. a. 2. Se *Glömma*. — *Förglömmande*, n. 4.

FÖRGRAF, förgrav, f. 2. pl. — *grafvar*. (fortif.) Graf, som anlägges framför den vauliga grafven.

FÖRGRÄNA SIG, förgräna, v. r. 1. 1) (om träd) Utgå i grenar. — 2) (fig.) Sprida sig i grenar åt flera håll.

FÖRGRÄNING, f. 2. 1) Omständigheten, att något förgrenar sig. — 2) (mål.) Trädens grenar och qvistar, med afseende på deras olika natur att växa raka, krokiga eller buktiga.

FÖRGRIPA SIG, förgripa, v. r. 5. (höjes som *Gripa*) *F. sig på någon*, föröfva våld emot eller smäda, lösta en af lagarna fridlyst eller förordnadsvärd person. *F. sig på majestälet.* *pa en Herrans tjänare.* *F. sig på något*, göra våldsvärkan derpå. *F. sig på en kassa*, tillgripa mödel ur en kassa, den man förvalt. *F. sig emot lagarna*, begå lagbrott.

FÖRGRIPELSE, f. 3. Angrepp i ord eller gerning på en af lagarna fridlyst eller vördnadsvärd person. — *Syn.* Se *Väld* och *Förölämpning*.

FÖRGRIFLIG, a. 2. Som innotatt, innebär en förgrivelse. *F. handling*. *F-i ord.* — *Syn.* Kränkande, Anstötlig, Särande, Förnämmande, Förölämpande. — *Förgrifflighet*, f. 5.

FÖRGRUND, förgründ, m. 5. Den del af en tuffa, af ett landskap, en scen, som är närmast ögat. Nytt ord, bildadt efter det tyska *Vordergrund*. — *Motsats:* Bakgrund (Fond).

FÖRGRYMDA SIG, förgrymma, v. r. 1. (bibl. o. älv. i skämtsamt stil) Blifva ytterst vred, förtörnad. *Herren f-de sig i sin vrede.* — *Syn.* Se *Vredgas*.

FÖRGRÄTEN, förgråtän, a. 2. neutr. — *et.* Som gråtit så mycket, att ögonen ej mer hafva några tårar kvar; förstörd till utseende af gråt.

FÖRGUDA, förgöda, v. a. 1. 1) (om Greker och Romare) Försätta bland gudarnes antal. *Augustus blef f-d af Romarne, Herakles af Hellenerna.* — 2) (fig.) Älska, dyrka någon, som vore det en gud. *Han älskar henne icke, han f-r henne.* — *Syn.* Dyrka, Tillbedja. — *Förgudande*, n. 4. o. *Förgudning*, f. 2.

FÖRGYLLA, förgylla, v. a. 2. 1) Med en tunn skiva af guld öfverdraga arbeten af silver eller öddla metaller. — 2) (battm.) Gifva sämre hattar ett öfverdrag af båtverbär eller andra fina hår, för att till det yttre göra dem lika kastorhattarna. — 3) (fig.) Gifva vackert sken åt något, som i sig sjelft är kländrigt; sätta vackert färg på något. *F. öpp*, genom yttre putsning gifva vackert utseende åt något gammalt, nött, söndrigt eller fult.

FÖRGYLLANDE, n. 4. Förfarandet, då man förgyller; omständigheten, att något förgylles.

FÖRGYLLARE, m. 5. En, som förgyller, gör yrke af att förgylla. — *Brukas* älv. någon gång i fig. mening, skämtvis eller sarkastiskt, och bildar då älfven sammansättningen Hofförgyllare.

FÖRGYLLNING, f. 2. 1) Se *Förgyllande*. — 2) Den yta af guld, som blifvit påsatt arbeten af silver eller öddel metall. *Äkta, ödkta f.* — 3) (i plur.) Prydnader, ornamenter, som blifvit förgyllda. *Ljuskronor och f-ar gifva glans åt ett rum.* — 4) (fig.) Vackert sken, som man gifver en i sig sjelft lastvärd, dålig sak.

FÖRGYLLNINGSKNJIF, m. 2. pl. — *knifvar* eller

FÖRGYLLNINGSSPADE, m. 2. pl. — *spadar*. Litet knif- eller spadformigt verktyg, som vid förgyllning begagnas.

FÖRGÅ, förgå, v. n. 5. (höjes som *Gå*) 1) (om tid) Gå till ända, gå förl. *Den usaltta tiden hade knappt f-t, innan . . .* — *Syn.* Se *Förflyta*. — 2) Upphöra. *Tälamodet höll på att f. mig. Hågen att läsa har alldeles f-t honom*, han har förlorat all häg att läsa. — *F. sig*, v. r. I ord eller handling tillfåta sig något för en annan förnämmande; förölämpa någon, med glömska af den aktning, vördnad, man är honom skyldig. *F. sig af vrede, af öfverlöfning emot någon. I hellan kan man lätt f. sig.* — *Syn.* Glömska sig, Fela, Bryta, Förlöpa sig, Förbugga sig, Förplumpa sig, Förgräpa sig. — *F-s*, v. d. 1) (om fartyg) Förölycka. *Skeppet f-gicks med man och gods.* — 2) (om människor) a) Omkomma. *De f-gingos af hunger och elände.* — b) (fig.) Lida ytterligt af någonting. *Det är så hett, att jag f. Gif mig litet vatten; jag f. af törst.*

F. i smuts. F. af smärta, af sorg. — *Syn.* Se *Dö*. — *Förgången*, part. pret. Som förändrat. *Brukas* stundom nästan adjektivt med samma betydelse som *Förfluten*.

FÖRGÅR, förgår, I f., adverbialt uttryck, som betyder: Dagen näst före gårdagen, t. ex.: *Han kom i f.* — *F.* kan älfven ingå i åtskilliga för tillfället bildade sammansättningar, hvilka då alltid antaga bestämd form, t. ex.: *F-skatasel, -sspektaket*, o. s. v.

FÖRGÅRD, förgård, m. 2. 1) Gård framför ingången till en större byggnad. *F-en till Jerusalem's tempel.* — 2) (anat.) Litet rum i örat, bakom trumhålan, och dit en liten öppning leder, på hvilken stigbygel sitter.

FÖRGÅRVES, förjäväs, adv. Utan framgång, utan nytta. *F. bemöda sig om något. Arbeta f. Jag har gråtit, jag har bedt, men f.* — *Syn.* Se *Fruktlös*.

FÖRGÅNGELSE, förjängelse, f. sing. 1) En levande kropps öfvergående till död; organismens upplösning. *Vå äro alla hemfallne till f. F-ns mask gnager på honom.* — *Syn.* *Död*, *Förstörelse*, *Upplösning*, *Tillintetgörelse*. — 2) En organiserad kropps tillstånd efter dess upplösning genom döden. *I går ännu bland de levandena antal, är hon i dag hemfallen åt f-r. Sjunken i f-ns och den eviga hvilans sann.* — *Syn.* *Död*.

FÖRGÅNGLIG, a. 2. 1) Underkastad förgångelse. *Menniskan är f.* — *Syn.* *Dödlig*. — 2) (om ting) Förstörelse underkastad, ovaraktig. *Allting är f-t här i världen.*

FÖRGÅNGLIGHET, f. 3. 1) Egenkapen att vara förgånglig (i begge bem.). *Menniskans f. Alla levande varelsers, alla människoverks f.* — 2) (i kyrklig o. retorisk stil) Denia världen, delta lifvet (såsom varande förgångliga). *Brukas* så endast i bestämd form. *I f-en hafve vi utdriq att hoppas någon varaktig glädje.*

FÖRGÅTA, förjåta, v. a. 3. Ind. pres. sing. *Förgåter*; pl. *Förgåta*. Impf. sing. *Förgåt*; pl. *Förgåto*. Imper. sing. *Förgåt*; pl. *Förgåten*. Konj. impf. *Förgåte*. Sup. *Förgåtit*. Part. akt. *Förgåtande*; part. pass. *Förgåtten*. (Uti impf. förådradt.) Glömska (person, hvad som händt eller hvad man skulle göra, men såges icke väl i fråga om hvad man lärt, i minnet inöfvat). *F. en vän. F-gåt mig icke. Jag har alldeles f-åtit den händelsen, huru det gick till. Det f-ter jag aldrig. Jag har f-tit att fråga, huru det står till med Ludvig.* — Ordet, bildadt af det gamla verbet *Gota*, omtala, erinra, brukas både i tal- och skriftspråket allmänt, dock i det egentliga folkspråket sällan. Jfr. *Glömska*.

FÖRGÅTENHET, f. 5. Se *Glömska* (bem. 1).

FÖRGÅT-MIG-EJ, f. 5. (hot.) Mångårig växt, med små vackra ljusblå blommor, allmän på något fuktiga ångar och gräsvaltar. *Myosotis scorpioides*. Kallas älv. *Aja mej*, *Fiskögon*, *Fans ögon*.

FÖRGÖRA, förgöra, v. a. 2. (höjes som *Göra*) 1) Genom trollmedel förderfva, göra oduglig, beröfva vettet, förvända. Nyttjas i denna bem. mindre ofta, utom i part. pass. *Förgörd*. — *Syn.* Se *Förtrolla*. — 2) Taga lifvet af någon genom trollmedel, förgift eller hemliga konst. *F. någon med förgift. F. ett foster, se Fördrifva (foster).* — *Syn.* Se *Döda*. — 3) (fig.) Bringa på fall, i fördert. — *Syn.* *Förderfva*, *Ruinera*, *Förtöra*. — *F. sig*, v. r. Taga lifvet af sig. — *Förgörande*, n. 4.

FÖRHÅLA, förhåla, v. a. 1. 1) (sjöt.) Medelst

varpning förflytta ett fartyg ifrån ett ställe till ett annat, i hafn eller flod. — 2) (fig.) *F. tiden*, draga ut på tiden, söka att vinna tid. Neutralt säges älv. *F. med något.* — *Förhålande*, n. 4.

FÖRHÄND, förhänd, t. sing. indef. 1) (i kortspel) *Hafva f. sitta i f.*, säges om den, som vid kortens gifning fått första kortet och således vid spehningen äger att först stå ut. — 2) (sjöt.) *Vara i f.*, vid halning af ett tåg vara närmast blocket eller lasten. — *På f., i f.*, adverbiala uttryck, som betyda: *Förut. Jag säger dig på (i) f., att det misslyckas.*

FÖRHÄND, förhänd, **FÖRHÄNDEN**, förhändn, adv. Se *För handen* (under *Hand*).

FÖRHÄNDLA, förhändla, v. a. 1. Hafva före (öfverläggningssmänn, vid sammankomster, möten, o. s. v.). *Brukas* icke gerna utom i passiv, t. ex.: *Hvad f-des, är ännu en hemlighet.* — Nytt ord, bildadt efter det tyska *Verhandeln*, och brukadt endast i politisk och litterär stil.

FÖRHÄNDLA SIG, förhändla, v. r. 1. (föga brukl.) Göra en oklok handel, hvarigenom man blir mycket lidande.

FÖRHÄNDLING, förhändling, f. 2. *Hvad* som vid en sammankomst o. s. v. blifvit förhandlad. Nytt ord; brukas endast i plur., är lånat ifrån det tyska *Verhandlung*, och förekommer endast i politisk och litterär stil. *Ugifva en berättelse om f-arna vid ett möte.*

FÖRHÄSTA, förhåsta, v. a. 1. Allt för mycket hasta, bråska med något. *Brukas* aktivt mindre ofta, utom i uttrycket: *F. sitt ödmåske*, döma för tidigt, innan man hunnit riktigt undersöka. — *F. sig*, v. r. Hasta allt för mycket, göra sig för brädt. *Man bör aldrig f. sig i något.* — *Syn.* Öfverläta sig. — *F-d*, part. pass. Som skett, gjorts för brädt. *Brukas* ofta nästan adjektivt, i bem. af: *Öfverleagd, obetänkt, obetänksam*, t. ex.: *Ett f-t ord, yttrande.* — *Syn.* *Öfverläd*.

FÖRHÄSTANDE, n. 4. Handlingen, då man förhastar eller något blifvit förhastadt. *Det skedde af f.* — 2) Obetänksamhet i ord ell. handling. *Det ordet var blott ett f. af honom.* — *Syn.* *Öfverlöfning*.

FÖRHÄTA, förhåta, v. a. 1. I hög grad hata. *Brukas* mest i passiv, helst i part. part. adjektivt, t. ex.: *En f. person, sak.* — *Syn.* Se *Hata*.

FÖRHÄTLIG, förhåtlig, a. 2. 1) Som förtjenar att hatas. *Göra sig f. för någon. Kristiern Tyrann, f. i äminnelse.* — 2) Som hatas, är föremål för hat. *All slags falskhet är mig f.* — *Förhåtlighet*, f. 3.

FÖRHEMLIGA, förhemliga, v. a. 1. (mindre brukl.) Göra hemlighet af, hålla hemlig. — *Förhemliggande*, n. 4.

FÖRHERRLIGA, förhårliga, v. a. 1. (nytt ord af t. *verherrlichen*) Göra herrlig, ärofull. *F. sitt namn, sitt minne. Denna hjellebragd f-de honom både för samtid och efterkommande. F. Guds namn, göra det prisadt och äradt. Gud f-r sina utvalda, gifver dem delaktighet af sin herrlighet, d. v. s. af den himmelska glädjen.* — *Förherrligande*, n. 4. [-hårliga.]

FÖRHERRSKANDE, förhårrskande, a. 1. Som företrädesvis är rådande. — Nytt ord, bildadt efter det tyska *vorherrschend* och brukligt i litterär stil. [-hersch.]

FÖRHETSÄ SIG, förhetsä, v. r. 1. Blifva het, ifrig (under loppet af ett samtal, vid en

disput, o. s. v.). *Han f-r sig lätt, om man motsäger honom.* — *Syn.* Se *Vredgas*.

FÖRHEXA, förhåksa, v. a. 1. 1) Genom trollmedel förderfva, göra oduglig, beröfva vettet, förvända, förvända. — 2) (fig.) Göra galen af kärlek. *Hennas vackra ögon hafva f-t honom.* — *Syn.* (för begge bem.) *Förtrolla*. — Part. pass. *F-d* brukas ofta adjektivt i samma mening som *Förgjord* (se d. o.). [-håksa.]

FÖRHINDER, förhindr, n. 5. Se *Hinder*, hvilket är det allmänna uttrycket. *Förhinder* brukas dock nästan uteslutande, när fråga är om något, som förorsakar, att man ej på sagdan tid eller på bjudning, kallelse kan infinna sig på ett ställe, helst i lagstil. *Jag var i går bjuden på bröllop, men fick f. Han har fått laga f., så att han ej kunnat inställa sig för domstolen.* — *Syn.* Se *Hinder*.

FÖRHINDRA, förhindra, v. a. 1. Se *Hindra*. — *Förhindrande*, n. 4.

FÖRHISNA SIG, förhåsa, v. r. 1. (fam.) Betagas af yttersta häpenhet, förundran. *F. sig öfver något. Jag f-de mig; så glupskt åt han.* — *Syn.* Se *Förhåpna sig*.

FÖRHJELPA, förjålpa, v. a. 2. o. 5. (höjes som *Hjelpa*; brukas i impf. mest efter 2 konj.). *F. en till något*, hjälpa honom att erhålla, vinna något. *Han har f-hjupit mig till en syssla. Han f-pte honom till audiens.* — *Syn.* Vara behjelpelig till. — *Förhjelpande*, n. 4.

FÖRHOPPAS, förhåppas, v. d. 1. Se *Hoppas*. Åtföljes alltid af *att* med verb i infinitiv eller finit modus, och nyttjas endast i det högtidigare språket eller i en ton af värdighet, myndighet, o. s. v. *Vå skole f-s, att Gud nådeligen behagat upplaga hans själ i sitt sköde. Jag f., att slippa höra talas derom. Jag f., att nå hädanefter låter mig vara i ro.* — *Syn.* Se *Hoppas*.

FÖRHOPPNING, f. 2. Se *Hopp*, II. Tillhör det mera städeade, finare språket; okändt för det egentliga folkspråket. *Hysa den f. att lyckas. Jag har, närre, hyser den glada f., att ni en gång fågnar mig med ett besök.* — *Syn.* Se *Hopp*.

FÖRHUD, förhåd, f. 2. 1) (i allmänhet) Yttre hud. — 2) (anat.) Ett slags dubbelhud, som betäcker ållonet på manslemmen. — 3) (bibl.) Oomskauret tillstånd.

FÖRHUGGA, förhugga, v. a. 3. (höjes som *Hugga*) Stänga, spärra tillgången till ett ställe eller en väg genom fällning af träd. *Brukas* föga. — *F. sig*, v. r. 1) Hugga miste, göra miss-hugg. Älv. i denna bem. mindre brukligt. — 2) (fig. fam.) Missgata sig, förgå sig (af öfverstånd eller tanklöshet). — *Syn.* Se *Förgå sig*.

FÖRHUGGNING, f. 2. En mängd fällda träd, större och mindre, korsvis lagda öfver hvarandra, för att stänga vägen för fienden.

FÖRHUNGRA, förhunngra, v. n. 1. 1) Dö af hunger. — *Syn.* *Hjellhungra*. — 2) (fig.) Lida svår hunger. — *Förhunngrande*, n. 4.

FÖRHUS, förhå, n. 5. 1) Hus, som är beläget framför en eller flera andra byggnader. — 2) Stort yttre rum i en större byggnad, som ligger närmast porten och hvarifrån dörrar leda till det eller de egentliga rummen. Förekommer i bibeln. *F-et i templet.* *Brukas* numera icke. — *Syn.* *Förstuga*, *Vestibul*.

FÖRHYDA, förhyda, v. a. 2. (Impf. *Förhydde*. Sup. *Förhydt*.) Bekläda ett fartygs botten

med tunna plåtar af koppar eller marinmetall, för att skydda den för röta och mask.

FÖRHYDNING, f. 2. 1) Bottnens på ett fartyg beklädnad med plåtar af koppar eller marinmetall. — 2) Sjelfva beklädnaden, som utgöres af dessa plåtar.

FÖRHYDNINGSPAPP, n. 3. Papp, som tjärat brukas till underlag under förhydnaden på fartyg.

FÖRHYRÅ, förhy'ra, v. a. 2. *F. ett fartyg, på viss tid emot en viss öfverenskommen penningssumma betinga sig nyttjande rätten dertill. F. en sjöman, på viss tid emot vissa öfverenskomna villkor antaga en person till förrättning af arbete på ett fartyg. — Förhyrande, n. 4. o. Förhyrning, f. 2.*

FÖRHÅLLA, förhå'lla, v. a. 3. 1. (höjes som Hålla) Hålla något framför. — Äfv. och brukligare Hålla för.

FÖRHÅLLA, förhå'lla, v. a. 3. II. (höjes som Hålla) 1) Undanhålla. *F. någon dess lön, ej vilja utbetala den. — 2) (förhållr.) Göra hemlighet af. Jag vill eder icke f. att . . . — Syn. Se Dölja. — 3) (soga brukl.) Återhålla. F. urinen, sitt valten. F. sanningen. — F. sig, v. r. 4) (om person) a) Uppföra sig, bete sig. F. sig väl, illa, tappert, oförvilligt. Han har f-llit sig ganska illa emot sin välgörare. Jag vet icke, huru jag skall f. mig i den saken. — Syn. Se Uppföra sig, Förfara. — b) Sages om kroppar, med afseende på deras företeelser vid kemiska processer, o. s. v. Huru f-ller sig guldet i elden? — 2) (om sak) a) Vara i ett visst tillstånd, af viss beskaffenhet. Huru f-ller sig sjukdomen? Så f-ller sig saken, så f-ller det sig med den saken. Säg mig, huru det f-ller sig. Det f-ller sig så oäkta, än så och än så. — Syn. Vara beskaffad. — b) (mat.) Sages om en storhet med afseende på det förhållande (hem. 3), hon har till en annan. Ett f-ller sig till två som två till fyra. Höjden f-ller sig till bredden som två till ett. — Syn. Halva proportion.*

FÖRHÅLLANDE, förhå'llande, n. 4. I. Handlingen, då man förhåller (I) eller något förhållas.

FÖRHÅLLANDE, förhå'llande, n. 4. II. 1) Handlingen, då man förhåller (II) eller något förhållas: a) Undanhållande. Lörens f. för någon. — b) Fördöljande, förtigande. Sanningens f. — c) Återhållande. Urinens f. — 2) (om person) Uppförande, sätt att gå till väga. Hans f. mot sin välgörare, i denna sak, kan på intet vis ursäktas. Ingår i sammansättningen Valförhållande. — Syn. Se Uppförande, Förfarande. — 3) Beskaffenhet, tillstånd; vissa ifrågavarande omständigheters beskaffenhet, skick. Sakens f. är i korhet det, att . . . Allt efter sakens f. Så är f-t med den saken, dermed. Sådant är verkliga f-t. Det är ej f-t här. — Syn. Förrebetande. — 4) Sättet, huru ett ämne förhåller sig t. ex. vid en kemisk process, o. s. v. Metal-lens f. i elden. — 5) (mat.) Den ens af tvänne likartade storheter omedelbara bestämmande af den andra. F-t emellan två och tre, F-t emellan höjden och bredden är som 3 till 2. Arismetiskt f., skillnaden emellan tvänne tal, t. ex. det arismetiska förhållandet emellan 3 och 7 är 2. Geometriskt f., quoten af tvänne tal, t. ex. det geometriskt förhållandet emellan 12 och 3 är 4. — 6) Den mer eller mindre noggranna öfverensstämmelsen emellan de särskilda delarna utaf ett arbete, ett helt. Det är intet f. mellan maskan och delarna utaf denna byggnad. Stilen

är icke i f. till ämnet. — Syn. Proportion. — 7) Det sammanhang, som äger rum mellan tvänne personer eller saker, det man betraktar tillsammans i ömsesidigt hänseende till hvarandra. F-t emellan far och son, tjänare och husbonde. Statens f. till enskilda medborgare. — Syn. Relation. — 8) Förbindelse mellan personer. Jag står uti intet f. till honom. Så i godt f. till någon. F-t dem emellan är ganska godt. — Bildar sammansättningarna Affärsförhållande, Vän-skapsförhållande, m. fl. — Syn. Relation. — I f. till, adverbialt talesätt. I jämförelse med, i mån af. I f. till sin ålder har han redan goda kunskaper. Han betalar honom i f. till hans arbete. — Syn. Efter, Enligt, I proportion, I mån af.

FÖRHÅLLNING, förhå'llning, f. 2. (af Förhålla, II) 1) Undanhållande. Lörens f. för någon. — 2) Återhållning. Urinens f. — 3) (i några sammansättningar) Förhållande (hem. 4).

FÖRHÅLLNINGSDRÖR, m. 5. Order, befallning, huru någon skall förhålla sig i något visst fall. — Syn. Instruktion, Föreskrift. [—ordre.]

FÖRHÅLLNINGSGRÄNS, f. 1. pl. — reglör. Giftet rättsnöre i fråga om det sätt, hvar på någon bör förhålla sig i ett visst afseende.

FÖRHÄNA, förhå'na, v. a. 1. I hög grad häna (se d. o.). F. någon för en sak. — Syn. Se Begabba. — Förhånande, n. 4.

FÖRHÄDA, förhå'da, v. a. 1. (föga brukl.) I hög grad häda. — Syn. Se Begabba. — Förhådande, n. 4.

FÖRHÄVA SIG, förhå'va, v. r. Högmödas. F. sig öfver något. F. sig öfver någon, af högmöd anse någon med förakt, se honom öfver axeln. — Syn. Se Högmödas.

FÖRHÄNGE, förhå'ng, n. 4. Stycke tyg eller annat tunt och mjukt ämne, som till betäckning hänges framför något. Man har sålunda Sångförhängen (sånggardiner), Fönsterförhängen (fönstergardiner), Dörrförhängen och Teaterförhängen (Ridder).

FÖRHÄPNING, förhå'pning, v. r. 1. Blifva alldeles betrogen af häpnad. F. sig öfver något, vid åsynen af något. — Syn. Förhåna sig, Förfasa sig, Förkorsa sig.

FÖRHÄRDA, förhå'rda, v. a. 1. Göra alldeles hård. Brukas endast i figurlig öfning. F. sitt hjerta, se F. sig. — Syn. Förstocka. — F. sig, v. r. (fig.) Vara och förblifva alldeles obehaglig, obotfärdig; ej låta omvända sig. — Syn. Förstocka sig. — Part. pass. F-d brukas ofta nästan adjektivt, t. ex.: En f. bof, syndare. — Syn. Förstockad, Obotfärdig. — Förhårdande, n. 4.

FÖRHÄRDELSE, f. 3. Förhårdadt själf-tillstånd. Förekommer mest i biblisk och kyrklig stil. — Syn. Förstockelse, Obotfärdighet.

FÖRHÄRJÅ, förhå'rja, v. a. 1. Härja i grund, helt och hållet. F. fiendens land. Gräs-hoppor hafva f-t en stor del af landet. — Syn. Se Härja. — Förhärjande, n. 4.

FÖRHÄRJARE, m. 3. En, som förhärjar.

FÖRHÄRJESE, f. 3. och

FÖRHÄRJNING, f. 2. 1) Handlingen, hvar-igenom något förhärjas. Landets f. af fienden. — 2) Förhärjad tillstånd. Se, hvilken f. löf-maskarne anställt!

FÖRHÄRLIGA, m. fl., se Förherrliga, m. fl.

FÖRHÄST, förhå'st, m. 2. Häst, som i an-spänn är förspänd främst.

FÖRHÄXA, se Förhexa.

FÖRHÖJA, förhö'ja, v. a. 2. Göra högre. Sages icke gerna i fysisk mening; man brukar då hellre: Höja. F. smaken, värdet, njutnin-gen af något. Behagen f. skönheten. F. pris-et på en vara (hättra Höja). — Syn. Se Öka.

FÖRHÖJANDE, n. 4. Handlingen, hvarige-nom något förhöjes.

FÖRHÖJNING, f. 2. 1) Se Förhöjande. — 2) Hvad som blifvit tillagd, att förhöja något. F-en i smaken är ganska märkbar. F-en i priset är två skilling. — Syn. Tillökning. — 3) Upphöjdt ställe. Man säger vanligare Upphöjning.

FÖRHÖLJA, förhö'lja, v. a. 2. (föga brukl.) Se Hölja, Öfverhölja. — Förhöljande, n. 4.

FÖRHÖR, förhö'r, n. 5. 1) Handlingen, då man förhör. Anställa f. med skolgossar, lär-lingar, vitnen. Vaga i f., förhöra en anklagad; äfv. enskilt förhöra någon, för att utröna, om han gjort sig skyldig till eller är delaktig i fel, förseelse, o. s. v. — Bildar sammansättin-garna: Skol-, Läs-, Vitnesförhör. — Syn. Förhö-rande, Examen. — 2) (Jäg.) Gå ut på f., säges om jägare, som på afton eller morgon, då rapp-hönsen locka hvarandra, går ut, för att göra sig undermått, hvar de uppehålla sig.

FÖRHÖRA, förhö'ra, v. a. 2. 1) Genom frå-gor till någon undersöka, om han äger de kun-skaper, som erfordras för afläggandet af ett lär-domsprof eller för en befattning, som sökes; äfv. genom frågor undersöka, om en lärjunge riktigt lärt sig ett visst föresatt pensum, o. s. v. F. någon i student-, i prest-, i kanslk-, i officers-examen. F. en skolgoss, om han kan sin lexa. — Syn. Examinera. — 2) F. en anklagad, ge-nom spörsmål söka uteta, huravida han är skyl-dig eller icke. F. vittnen, låta dem afgifva vitt-nesmål. — Syn. Höra.

FÖRHÖRANDE, n. 4. Handlingen, hvarige-nom någon förhöres.

FÖRIFRAN, förif'rån, f. sing. indef. Hän-delsen, att någon förfistar sig. — Syn. Förhet-sande.

FÖRIFRAS, v. d. o. (mera brukl.) FÖRIFRA SIG, v. r. 1. Råka ut lifver, blifva het (i tal, samtal). F-a dig ej, min vän: låtom oss tala helt lugnt om saken. — Syn. Förhetsa sig, Fatta eld, humör. Se äfv. Vredgas.

FÖRIFRÅN, förif'rån, adv. (sjöf.) Från fören eller från den sidan, hvaråt fören är på ett fartyg.

FÖRINTÅ, förintå, v. a. 1. Se Tillintet-göra. — Nytt ord, blidadt i likhet med det ty-ska vernichten, och brukligt mest i litterär och filosofisk stil. — Förintånde, n. 4.

FÖRINTESE, f. 3. 1) Verkingen, hvarige-nom någon eller något förintas. — 2) Sjelfva till-ståndet, som deraf uppkommer. Tro ej, att i grafven f-n herrskar! — Syn. Tillintetgörelse.

FÖRIRRA SIG, förir'ra, v. r. 1. Komma vilse. Brukas både i egentlig och fig. mening, i högre stil. Han f-de sig i skogen. F. sig i dröm-mar om ett tusenårigt rike, om det Nya Jeru-salem. — Syn. Förvilla sig, Villa sig, Gå, komma vilse.

FÖRJAGA, förjå'ga, v. a. 1. Sages i samma mening som Bortdriva, Fördriva, men med star-kare uttryck än dessa ord. F. fienden ur lan-det. F. sorgen, bekymren. F. en nedslående tanke. — Syn. Se Bortdriva (f. o. 2). — För-jagande, n. 4. o. (mindre brukl.) Förjag-ning, f. 2.

FÖRJYNGNING, förjy'ngning, f. 2. (artil.)

Afall på en kanou (t. ex. framför tapparna eller från en fris).

FÖRKALKÅ, förkalkå, v. a. 1. (gam. kem.) Se Kalcinera. — Förkalkning, f. 2.

FÖRKAST, förkast, n. 3. Första kastet (t. ex. i kugelspel). Hufva f-el.

FÖRKASTÅ, förkastå, v. a. 1. Icke motta-ga, antaga, godkänna något, såsom varande odug-ligt, skadligt, otillfredsställande, ofulktomtligt. F. ett tillbud, ett anbud, ett förslag, en plan, en lag, ett gifvel råd. — Syn. Se Ogilla. — F. sig, v. r. 4) Kasta fel (t. ex. vid kugelslagning). — 2) (i kortspel) Kasta ett kort, som man ej hade bort kasta; kasta oklokt.

FÖRKASTANDE, n. 4. Handlingen, hvarige-nom något förkastas.

FÖRKASTELIG, se Förkastlig.

FÖRKASTELSE, f. 3. 1) Förkastande. F. af goda råd. — Syn. Förkastande, Förkastning. — 2) Förkastlighet i seder, sedeförderf. F-en hos denna folkklass har stigit till en beklagansvärd höjd. — 3) (teol.) F-n, Guds af evig-het fattade beslut, att ifrån den eviga saligheten utesluta alla de människor, som icke med en sann och levande tro omfatta nåden i Christo.

FÖRKASTELSEDOM, m. 2. 1) (teol.) Guds af evighet fälda dom, hvarigenom han ifrån den eviga saligheten utesluter alla de människor, som icke med en sann och levande tro omfatta nåden i Christo. — 2) Dom, utslag af en andlig myndighet, hvarigenom en lära, en skrift o. s. v. förklarar stridande mot religionen. Kyrkomötet, påfvens uttalande sin f. öfver denna lära, skrift. — 3) (enskilt) Förklaring, att man ogillar, förka-star något.

FÖRKASTLIG, a. 2. 1) Som hör förkastas, ogillas. En f. lära. F-a grundsåter. — 2) (om person) Till seder, karakter och tänkesätt högst klandervärd. Tro icke denna f-a menni-ska. — Syn. (för begge bem.) Se Dålig, 3.

FÖRKASTLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara förkastlig. — Syn. Se Dålighet, 2, b. o. c.

FÖRKELA, förjelå, v. a. 1. Se Förklema. — Förkelande, n. 4.

FÖRKLARA, förklå'ra, v. a. 1. 1) Genom upplysningars meddelande göra någonting ord, uttryck, mening, tal, skrift, o. s. v.) klart och tydligt, så att det kan fattas och förstås. F. ett ord så eller så. F. meningens med ett ord, ett uttryck. F. Bibeln. F. ett ställe i den H. Skrift. — Syn. Tyda, Uttyda, Tolka, Uttolka, Förtydliga. — 2) Tillkännagifva, förkunna. Ryssland har f-t Frank-rike krig. F. någon sin vänskap, högaktning. F. en flicka sin kärlek. Jag f-r, att det icke var min mening. Han f-de då, att det ovil-korligen måste ske. F. någon för sin arfvinge. F. någonting för skadligt, onyttigt, färligt, ogiltigt. F. i akt, se Akt, m. sing. (Lagt.) F. missnöje, tillkännagifva inför rätta, att man är missnöjd med en dom och vill söka ändring deruti. — 3) (bibl.) Omgifva med en gloria (strållrans), förherrliga. Mest i part. pass. Mose ansigte sken såsom f-åt. Christi f-de lekamen. — F. sig, v. r. 1) Tydligt och klart gifva sin mening tillkänna, uttryckligt yttra sig. F. er tydligare. Han kunde ej nöjaktigt f. sig angående denna beskyllning. F. sig för, emot någon. — Syn. Yttra sig, Uttala sig. — 2) (i rättegångs- o. förvaltningsstil) Afgifva svar rörande anförda klagomål, gjorda anmärkningar o. s. v.

FÖRKLARAD, a. 2. (egentl. part. pass. af föreg.) Salig, öfverfordiskt säll. Med f-t an-

70

lete sade hon till de kringsläende. *F. min, blick.*

FÖRKLARANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förklaras (hem. 1 o. 2). a) Detta ords *f.* möter många svårigheter. b) Redan före krigets *f.* inbröt konungen i flendens land. — Förklaring brukas oftare.

FÖRKLARING, f. 2. 1) Se **Förklarande**. a) Bibelns *f.* — b) Krigets *f.* *F. af missnöje.* — Bildar sammansättningarna Bibel-, Lag-, Krigs-, Sjöförklaring. — 2) Innehållet af hvad som blifvit meddeladt, yttradt, för att förklara något. *Skriflig *f.* öfver en bok. Hans *f.* öfver detta märka ställe i bibeln har vunnit mycket bifall bland cætererna.* — *Syn.* Tolkning, Tydning, Uttydning, Utlokning, Upplysning. — 3) Uttrande, utlåtande, tillkännagivande (med afseende på själva innehållet). *Han lät dem förstå, att han förr ville dö än samtycka dertill; denna hans *f.* hade till följd, att . . .* — 4) a) Handlingen, hvarigenom man förklarar sig öfver något (se **Förklara sig**, begge bom.). *Fordra, gifva, afgifva *f.* öfver något. Han har gifvit mig *f.* deröfver. Hafva en *f.* med någon.* — b) Innehållet af hvad sålunda blifvit yttradt, för att förklara sig. *Hans afgifna *f.* befanns tillfredsställande.* — 5) (bibl.) Förherrligande. *Christi *f.**, den händelsen, då Kristus på ett högt berg förklarades för sina lärjungar, d. v. s. att hans ansigte sken som solen och hans kläder voro hvita som ljus, och bredvid honom syntes Moses och Elias, talande med honom. *De utvaldes *f.**, förherrligande.

FÖRKLÄMA, förklämma, v. a. 1. Genom klemda bortskämma. — *Förklämande*, n. 4. o. *Förklämning*, f. 2.

FÖRKLÄNA, förkläna, v. a. 1. I tal eller skrift nedsätta värdet af en person. *F. en person hos någon.* — *Syn.* Nedsätta, Förringa, Förtala.

FÖRKLÄNANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom någon förklänas. — *Adj.* 1. Se **Förklämlig**.

FÖRKLÄNARE, m. 3. 1) En, som förklenar eller förklenat någon. *Hans *f.*, herr N.* — 2) En, som gerns söker att förklena andra.

FÖRKLÄNING, f. 2. (mindre brukl.) Se **Förklänande**, n.

FÖRKLÄNLIG, a. 2. Som nedsätter ens heder, goda namn och rykte eller allmänhetens tanka om någon. *F-a utlätelser om någon. Utspreda *f-t* tal om någon.* — *Syn.* Se **Skymflig**.

FÖRKLÄNLIGT, adv. På ett förklämligt sätt. *Yttra sig *f.* om någon.* — *Syn.* Se **Skymfligt**.

FÖRKLINGA, förklinga, v. n. 1. Säges om ett klingande ljud, som långsamt försvagas och slutligen bortdör. — Nytt ord, bildadt efter det tyska *verklingen* och användt förnämligast i poesi. — *Förklingande*, n. 4.

FÖRKLÖK, förklök, a. 2. 1) Som på förhand vet, hvad som skall hända och derefter rättar sig. — 2) Som vill gälla för att vara mycket klok och vid alla tillfällen söker visa sin kloket.

FÖRKLÄDA, förkläda, v. a. 2. Kläda ut någon på ett sätt, att han blir oigenkännelig och liknar en person af någon viss samhällsklass. *F. någon till bonde, herde.* — *F. sig*, v. r. Sålunda utkläda sig själf.

FÖRKLÄDANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom någon förklädes.

FÖRKLÄDE, förkläde (i dagligt tal: förkle), n. 4. 1) Ett slags klädesplagg af hvarjehanda

slags tyg, som af fruntimmer, kypare, m. fl., bindes om lifvet frammanför nedre, stundom äfven öfre delen af klädningen eller kläderna, för att skydda dem för fläckar. *Bära ett *f.* Bindu på sig ett *f.** — 2) (fig. skämtv.) Säges om en person, som man har med sig eller hos sig, för att skylla öfver något oföfligt förhållande, något som eljest skulle se onaständigt ut. *Han är bara ett *f.* för sin hustru. Hon är med blott såsom *f.* för flickorna.*

FÖRKLÄDNING, f. 2. 1) Se **Förklädande**, n. 4. — 2) Kläder och annat, hvarmed någon är förklädd. *Aflägga sin *f.**

FÖRKNÄPPA, förknäppa, v. a. 1. Göra knäppare, mindre. *F. maten, lönen, inkomsterna för någon.* — *Syn.* Se **Minska**.

FÖRKNÄPPANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förknäppas.

FÖRKNÄPPNING, f. 2. 1) Se **Förknäppande**. *Ställa någon på *f.**, förknäppa (mat, lön, o. s. v.) för någon. — 2) Det, som afminkas, borttages ifrån något förut bestämt större. *F-en på hans lön, förut 600 rdr, var hela 100 rdr.* — *Syn.* Nedsättning, Afminskning, Minskning.

FÖRKNIPPA, förknippa, v. a. 1. (i verkknäppan) Brukas endast figurligt i samma mening som **Förenas**, **Förbinda**. *F. tvänne idéer. Hvad begrepp *f-r* du dermed?* — Nyare ord; brukas nästan endast i skriftspråket.

FÖRKNIPPANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förknippas med ett annat.

FÖRKNIPPELSE, f. 3. ell. **FÖRKNIPPNING**, f. 2. Se **Förknäppande**.

FÖRKNÖRA, förknöra, v. a. 1. (af gamla verbet *knöra*) Föröka ens egendom, välmåga, kunskaper, sedlighet. *Flit och ordentlighet *f.* hvar och en. Herren *f-re* eder i det goda! — *F. sig*, v. r. Tilltaga i välstånd; göra framsteg i kunskaper, i det goda. *Han har *f-t* sig genom flit och ordentlighet. *F. sig i kunskaper, i det goda.* — Har stundom äfv. sak till subjekt, t. ex.: *Kassan har under hans förvaltning mycket *f-t* sig. Riket *f-de* sig under hans styrrelse, tilltog i makt och välstånd.* — *Syn.* Se **Tilltaga**.**

FÖRKNÖFRAN, f. sing. indef. o. **FÖRKNÖFRING**, f. 2. Tilltagande, tillväxt (i förmögenhet, välstånd, kunskaper, i det goda, o. s. v.). *F. i ägodelar, i kunskaper, i dygd. Andelig *f.**, i det goda.

FÖRKNÖLA, förknöla, v. a. 1. Förvandla till kol. — *Förknölande*, n. 4.

FÖRKNÖLLRA, förknöllra, v. a. 1. Göra kollrig. — *Förknöllrande*, n. 4.

FÖRKNÖLNA, förknölna, v. n. 1. 1) Säges om eld, som småningom slocknar, tilldess endast svarta kolen återstå. *Elden var redan *f-d* i kaminen.* — 2) (fig.) Långsamt aflaga och upphöra. *Hans öfver, kärlek, vänskap har *f-t*.* — *Syn.* Se **Minskas**. — *Förknölnande*, n. 4.

FÖRKNÖLNING, förknölning, f. 2. 1) (af **Förknöla**) Ett ämnes förvandling till kol. — 2) (af **Förknölna**) Långsamt utslöcknande (både i egentl. o. fig. mening). *Jfr. Förknölna.*

FÖRKNÖMMA, förknömma, v. n. 3. (böjes som **Komma**) Säges om något, som kommer bort, så att man ej vet, hvar det är. *Jfr. Ann.* under **Bortkomma**.

FÖRKNÖSTLA, förknöstla, v. a. 1. Göra allt för konstigt. — *Förknöstlande*, n. 4.

FÖRKNÖSTLING, f. 2. 1) Handlingen, hvarigenom något förknöstlas. — 2) En saks tillstånd, då den blifvit förknöstlad.

FÖRKORSA SIG, förkorsra, v. r. 1. Se **Förhäpna sig**. — Betydde ursprungligen: Göra kors-tecknet af häpnad.

FÖRKORTA, förkorta, v. a. 1. Göra kortare. Brukas både i fysisk och andelig mening. *F. ett skäpp, ett bälle, en gårdel. *F. ett ord. *F. ett tal. *F. sitt lif,* taga lifvet af sig, antingen uppsätliggen genom våldsamma medel, eller uppsätligt genom fraseri, utsväfningar, o. s. v. *F. tiden,* sysselsätta sig, roa sig med något, så att man ej har ledsamt.* — *Syn.* Se **Minska**; (ord) **Abbreviera**. — *F-s*, v. d. Blifva kortare, minska.**

FÖRKORTANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förkortas.

FÖRKORTNING, f. 2. 1) Se **Förkortande**, n. 4. — 2) Förkortadt tillstånd. *Ordet är i sin *f.* oigenkänneligt. *Synas i *f.**, se förkortad ut. — 3) Det, som blifvit borttaget ifrån något, för att förkorta det. *F-en är hela två tum.* — 4) (gram.) Förkortadt ord. *Förklaring öfver *f-arna* i en ordbok.* — *Syn.* **Abbreviation**.*

FÖRKROSSA, förkrossa, v. a. 1. 1) (egentl., föga brukl.) Helt och hållet krossa. — 2) (fig.) a) I grund förstöra, fördörva. *F. en flenda.* — b) Djupt nedså ens sinne, försöka yttersta beröfvelse. *F. någon med sitt förakt. Hans kallsinnighet *f-de* henne. Denna sorgest *f-de* honom, *f-de* hans hjerta.* — *Syn.* Se **Krossa**. — Part. pass. *F-d* brukas äfv. adjektivt i bem. af: Djupt nedslagen, ytterst beröfvad, t. ex.: *Ett *f-t* hjerta. En *f.* syndare,* djupt ångerfull.

FÖRKROSSANDE, n. 4. Handlingen, då man förkrossar; händelsen, omständigheten, då någon eller något förkrossas.

FÖRKROSSNING, f. 2. 1) Se **Förkrossande**. — 2) a) Förkrossadt tillstånd. — b) (teol.) Djupt ångerfullt tillstånd, hvartil en syndare sig befinner. *En syndares *f.* Hjertats *f.**

FÖRKRÄNKA, förkränka, v. a. 1. Kränka ens heder, tala illa om, förtala. *Utän att vilja på något sätt *f.* henne, kan man dock säga, att hon är ganska klandervärd.* — **Förkränkande**, n. 4. o. **Förkränkning**, f. 2.

FÖRKUNNA, förkunna, v. a. 1. 1) Göra en något kunnigt, gifva kännedom, kunskap om något. *Jag *f-r* dig på förhand, att jag blir ond, om du ej gör, som jag sagt. *F. någon en ledsom nyhet. Offentligen *f.* en seger. *F. flenden krig. *F. straff. *F. en dom, se Afkunna.** — *Syn.* Se **Tillkännagifva**. — 2) Såsom förbäddande tecken gifva tillkänna något tillkommande. *Delta tecken *f-r* intet godt. Molnet *f-r* regn.* — *Syn.* **Bebåda**, **Båda**, **Betyda**, **Förbåda**.***

FÖRKUNNANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något förkunnas.

FÖRKUNNARE, m. 3. Den, som förkunnar. **FÖRKUNSKAP**, förkunskap, f. 3. Förberedande kunskap i ett ämne. Brukas få, och nästan endast i pluri.

FÖRKYLJA, förtjylja, v. a. 2. Ådraga förkylning. *Han har *f-t* fötterna, magen.* — *F. sig*, v. r. Ådraga sig förkylning. *Han *f-te* sig på sista balen så illa, att han sjuknade och dog.*

FÖRKYLNING, f. 2. Den genom en förkroppen skadlig öfvergång ifrån en varmare temperatur till en kallare i honom orsakade sjukliga förändring. *Ådraga sig en *f.* *F-ar* äro ofta dödliga.*

FÖRKÄRTA, se **Förkorta**.

FÖRKÄNNING, förkännint, f. 2. Kännint i kroppen på förhand af något förestående. *Hafva *f. (f-ar)* af en sjukdom.*

FÖRKÄNSLA, förtjännsla, f. 1. Känsla, som man på förhand tycker sig erfara af något förestående, tillkommande. *En *f.* af paradisetts fröjd, af helvetets plågor.* — *Syn.* **Aning**.

FÖRKÄRLEK, förtjärelek, m. sing. Företrädesvis rådande kärlek, tillgifvenhet för någon eller något. *Tysa mycken *f.* för en person, för en viss sak. Bland starka drycker har han synnerligt *f.* för punch. Med *f.* arbeta på något.*

FÖRKÄTTA, förtjättä, v. a. 1. (i verk-kättern) 1) Behandla som kättare; beskylja för kätteri; räkna bland kättare. — 2) (fig.) Beskylja någon för att vara tillgifven skadliga och fördärliga läror, idéer, o. s. v. — **Förkättrande**, n. 4. o. **Förkättring**, f. 2.

FÖRKÖP, förtjöp, n. 3. Handlingen, då man förekommer någon i uppköpet af en sak. Brukas mest i uttrycken: *Göra *f.*, gå i *f.* för någon.*

FÖRKÖPA SIG, förtjöpä, v. r. 2. Köpa sig till skada, antingen genom öfverdrifvet högt pris, eller genom någon olägenhet, som åtföljer köpet.

FÖRKÖPARE, förtjöpä, m. 3. En, som gör förköp.

FÖRKÖRA, förtjöra, v. a. 2. Köra en häst så hårdt, att han tager skada. — *Syn.* **Springa**.

FÖRLÄDDA, förlädda, v. a. 1. (föga brukl.) Instötta förledningen i ett skjutgevär. — **Förläddande**, n. 4.

FÖRLÄDDNING, f. 2. Det, som instötes i en gevärspipa eller i en kanon utpå själva laddningen, för att tätt tilltrycka och kvarhålla denna.

FÖRLÄG, förläg, n. 3. (hem.) Det käl, som vid distillationen apteras till retorthalten, och i hvilket det öfverdistillerade skall emottagas.

FÖRLÄG, förläg, n. 3. o. 3. 1) Bekostnaden af ett arbetsföretags utförande. Säges isynnerhet om böcker och skrifter. *Boken är utgifven på herr N:s *f.*, på författarens eget *f.* Tryckt på herr N:s *f.** — 2) Arbetet, utgifvet eller utfördt på en persons bekostnad och hvartil denne i följe deraf har ägarerätt. *Boken är hans eget *f.** — *Han säljer blott egna *f-er*.* — *Har sammansättningen Bokhandelsförlag.* — *Syn.* **Förlagsvar**, **Förlagsartikel**, **Förlagsbok**. — 3) Förråd af saluvaror eller tillverkningar. *En köpman, som har stort *f.** (vanliga varer) — *Bildar sammansättningen Handelsförlag.* — *Syn.* **Lager**. — 4) Förskott till bestridande af kostnaderna vid ett arbetes utförande, med vissa betingade villkor. *Gå i *f.*, ligga i *f.* för någon.*

FÖRLAGSARTIKEL, förlagsartikkel, m. 2. pl. — *titlar.* Varuartikel, bok, skrift, tillverkad eller utgifven på någons förlag. Brukas i handelsstil, helst i bokhandelsväg. — *Syn.* Se **Förlag**, 2.

FÖRLAGSBOK, f. 3. pl. — *böcker.* Bok, utgifven på någons förlag. — *Syn.* Se **Förlag**, 2.

FÖRLAGSHANDEL, m. sing. Handel med förlagsartiklar.

FÖRLAGSMAN, m. 3. pl. — *män.* 1) Den, som går i förlag (förskott) för någon (t. ex. en handverkare). — 2) (i bokhandelsväg) Den, som utgifver ett arbete på sitt förlag (hem. 1). — *Syn.* **Förläggare**.

FÖRLAGSOMKÖSTNINGAR, f. 2. pl. De omkostningar, som åtfölja ett förlag.

FÖRLAGSRÄTT, m. sing. Rättigheten att förlägga (t. ex. böcker, skrifter).

FÖRLAGSÄGARE, m. 3. Den, som äger ett eller flera förlagsarbeten.

FÖRLÄMA, förläma, v. a. 1. 1) (egentl.) Göra lam. — 2) (fig.) I hög grad försvaga, för-

ringa. Ett vacklande system *f-r* en styrelses kraft. — Syn. Se *Försvaga*. — *Förlamande*, n. 4.

FÖRLÄMNING, f. 2. 1) Verknigen, hvarigenom någon eller något förlämas. — 2) Förlamad tillstånd.

FÖRLASTA, förlästa, v. a. 1. (öfva brukl.) Lasta allt för bård. — *Förlastande*, n. 4. o. *Förlustning*, f. 2.

FÖRLASTA, förlästa, v. a. 1. Se *Framlasta*. **FÖRLÄSTIG**, förlästigg, a. 2. (mindre brukl.) Framlastad.

FÖRLEDA, förläda, v. a. 2. Genom lockande exempel eller förespeglning af någon fördel vara orsak dertill, att någon gör, hvad han vet icke rätt vara. Jfr. *Ann*. under *Förföra*. Har till subjekt både person och sak. *Han f-dde honom genom sitt exempel till denna straffvärda handling. Hoppet om vinst f-der så mången. Tillfallet f-der stundom öfven den dygdige*. — Syn. *Blända*, *Bedåra*, *Förlöjla*.

FÖRLEDANDE, n. 4. Handlingen, då man förleder eller någon förlädes. — *Adj.* 1. (egentl. part. akt. af *Förleda*) Som har den egenskapen, att lätt kunna förleda. *En f. qvinnas. F. behag, skönhet, blick, min, uppsyn*. — Syn. Se *Förförise*.

FÖRLEDARE, m. 5. En, som förleder eller förledt någon. — 2) En, som gjort sig känd för att söka förleda andra.

FÖRLEDEN, se *Förliden*.

FÖRLEDNING, f. 2. Se *Förledande*, n.

FÖRLEGAD, förlegad, a. 2. 1) Sages om en sak, en vara, som legat så länge, att den blifvit skadad eller urmodig, så att ingen vill köpa den. *F. vara. F-t siden*. — 2) (fig. sam. om person) Som förlorat kraft, duglighet, behag, skönhet. — 3) (jäg.) Sages om en hund, som så länge saknat öfning, att han derigenom blifvit sämre.

FÖRLIDA, förlida, v. n. 3. (böjes som *Lida*) Gå förbi, till ända. Sages i fråga om tid. *Huru lång tid har f-dit? Annu hade icke fullt ett år f-dit, då . . .* — Syn. Se *Förflyta*.

FÖRLIDEN, förliddan, neutr. — *et.* Part. pass. af *Förvida*. Som förlidit. Brukas ofta nästan adjektivt, t. ex.: *Under det f-dna året. F. månåd, vecka. F-dna natens händelser*. — Syn. *Förluten*. *Framtiden*, *Förvägen*, *Framfåren*, *Framgången*, *Tilländagången*, *Tilländalupen*.

FÖRLIG, förligg, a. 2. (sjöf.) *F. vind*, medvind. *F-are än ledars*, säges om läget af ett utombordis varande föremål, när det synes emellan rätt för-ut och rätt tvärs.

FÖRLIKA, förlika, v. a. 1. o. 2. 1) Återföra till enighet och vänskap. *F. fänder, ovänner. F. en person med en annan*. — Syn. *Försona*, *Göra till vänner*. — 2) Se *Bilägga*, 2. *F. en tvist, en strid, en tråda*. — 3) Finna öfverensstämmelse mellan. *Huru skall man f. dessa tvenne så stridiga egenskaper hos en person? Det är svårt att f. detta yttrande med konungens kända tänkesätt*. — *F. sig*, v. r. 1) Återvända till enighet och vänskap. *Man bör vara redobogen att f. sig med sina ovänner. Vid denna uppmaning f-kte de sig*. — Syn. *Försona sig*, *Åter blifva vänner*. — 2) Öfverensstämma. *Denna lagparagraf f-r sig ej med den återopade*. — *F-s*, v. d. 1) a) Öfverenskomma om ömsesidig eftergift af ovissa ömsesidiga anspråk. *De hafva nu f-kts angående den omvistade frågan*. — b) Se *Förlika sig*. *De voro länge ovänner, men f-ktes slutligen*. —

c) Vara sams, lefva i endrigt. *Med honom kan ingen f. Han är lätt, svår att f. med. De kunna aldrig f. De f. som hund och katt, lefva alltjamt i tvist och strid. De f. väl tillsammans*. — Syn. *Samjas*. — 2) (fig.) Öfverensstämma. *Färger, som ej f.*

FÖRLIKANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom någon eller något förlikas. a) *Tvenne ovänners f.* — b) *En trådas f. F-t af en process*. — c) *F-t af dessa efter utseende stridiga lagparagrafer*.

FÖRLIKNA, förlikna, v. a. 2. Sätta, ställa i jämförelse. *Man kan f. honom med Cæsar. Ingen kan f-s med honom*. — Syn. Se *Jemföra*.

FÖRLIKNANDE, n. 4. Handlingen, då man förliknar; händelsen, omständigheten, att någon eller något förliknas. *Hans f. med Alexander*. — Syn. Se *Jemförande*.

FÖRLIKNELSE, f. 3. Se *Förliknande*.

FÖRLIKNELIG, a. 2. (öfva brukl.) Som kan förliknas. — Syn. Se *Jemförlig*.

FÖRLIKNING, förlikning, f. 2. 1) Händelsen, omständigheten, att man förlikar sig med någon; att personer, som varit ovänner, åter blifva vänner. *Efter hans f. med herr N. Deras f. dröjde ej länge. Träffa, ingå f. Stuta, afgöra en process genom f.* (Ordspr.) *En mager f. är bättre än en fet process*, det är bättre att träffa förlikning, om än med förlust, än att processa med vinst. — 2) a) (artil.) Ett upphöjdt korn, som uppsättes på trumfen af en kanon, då höjdriktningen skall ske med noggrannhet. — b) Sigte på ett gevär.

FÖRLIKNINGSDOMSTOL, m. 2. Domstol, inrättad endast för att förlika tvistande parter, innan de låta vederbörande domstol skilja sig emellan.

FÖRLIKNINGSRÄTT, m. 2. Se föreg.

FÖRLISA, förlisa, v. n. 2. Förölyckas med fartyg. — Syn. (äfv.) *Förlora*.

FÖRLISNING, f. 2. Händelsen, då man förliser. — Syn. *Skeppsbrott*.

FÖRLITA SIG, förlita, v. r. 1. (äfv. i impf. *Förlet*) *F. sig på*, med fast öfvertygelse lita på. *Jag f-r mig på ditt löfte. F. sig på Guds nåd och goda människors välvilja*. — Syn. Se *Lita*.

FÖRLITAN, förlitana, f. sing. indef., och

FÖRLITANDE, n. 4. Fast tro på uppnåendet af ett eftersträfvadt mål eller på andra personers löften, försäkningar, känndom af en sak, insigter, karakter, o. s. v. Brukas mest adverbialt i förening med prep. *I*, t. ex.: *I f. på, att det skall ske. I f. på ditt löfte, din heder, din erfarenhet, o. s. v. I f. derpå vågar jag försäket*.

FÖRLJUDAS, förljudas, v. impers. (Brukas blott i infla. o. pres. indic. sing.) *Det f-des*, ett rykte går, det säges, man vill veta, t. ex.: *Det f-des, att England förklarar Frankrike krig*. — Förekommer isynnerhet i tidningsstil; brukas sällan i talpråket.

FÖRLJUFVA, förljufa, v. a. 1. Göra ljuf, angenäm, behaglig. *En god maka och värlatade barn f-de hans dagar. Minnet af denna ädla handling skall f. din ålderdom, dina sista stunder*. — Syn. *Förslöta*, *Försockra*. — *Förljufvande*, n. 4.

FÖRLOF, förlöf, n. sing. Tillfälle, tillstånd. Brukas numera icke, utom i adverbiala uttrycket *Med f. ell. Med f. sagdt*, hvilket har ungefär samma betydelse som uttrycken: Om ursäkt! om förlåtelse! och begagnas nästan endast i skämtsam,

sarkastisk eller ironisk ton, t. ex.: *Med f., jag tror, ni snusar, min nådiga!*

FÖRLOFNING, f. 2. 1) Högtidlig öfverenskomme, vanligen beledsagad af presterlig stadfästelse och i vittnens närvaro, samt betecknad genom ömsesidigt utbyte af fingerringar, emellan tvenne personer af olika kön, att främdeles ingå äktenskap med hvarandra. — 2) Sjelfva tillfället jemte i sammanhang dermed stående omständigheter, då detta sker. *Vid f-en emellan A. och B. tilldrog sig, att . . .* — Syn. *Förlofningsstillfälle*, — *stest*, — *skalas*. — *Ss. F-sdag*, — *shögtidlighet*, — *sceremoni*, — *stet*.

FÖRLOFNINGSRING, m. 2. Så kallas den ring, som hvardera parten vid en förlofning gifver den andra till besegling af deras inbördes öfverenskomme om äktenskaps ingående.

FÖRLOFVA, förlöfva, v. a. 1. 1) Sages om en prest, då han högtidligt stadfäster öfverenskomelsen emellan en man och en kvinna att träda i äktenskap med hvarandra. *Presten har f-t dem. De blefvo i går f-de*. — Syn. *Trolofva*. — 2) Sages äfv. om en fader, då han sålunda högtidligt bortlofvar sin dotter till äkta åt en man. *Gubben har f-t sin dotter med unga herr X. — V. n. Högtidligt löfva*, att främdeles afhålla sig ifrån något, hvarvid man förut varit van. *Han har f-t att någonsin mer spela*. — Brukas i denna bem. numera sällan. — Syn. *Försvärja*. — *F. sig*, v. r. Högtidligen, genom utväxling af ringar, vanligtvis under presterlig stadfästelse och i vittnens närvaro, öfverenskomma med en person af andra könet om äktenskaps ingående. *Han f-de sig i går med mamsell L. Hon skall i morgon f. sig med sin kusin*. — Syn. *Trolofva sig*.

FÖRLOFVAD, a. 2. (egentl. part. pass. af *Förlofva*) 1) Som är förlofvad med någon. Brukas ofta substantivt, t. ex.: *De f-e*. — Syn. *Trolofvad*. — 2) *Det f-s Landet*, benämning på Palestina, emedan, enligt den H. Skrift, Gud hade utlofvat detta land till besittning åt Abraham och hans efterkommande. (Fig.) *En f-t land*, ett herrligt, välsignadt land; äfv. stor lycka, njutning, herrlighet.

FÖRLOPP, förlöpp, n. sing. 1) Omständigheten, att någon viss tid förlupit. *Efter några dagars f.*, sedan några dagar förlupit. *Efter f-et af denna tid*. — 2) Sättet, huru något tilldragit sig. *Sakens f. var följande. Berätta f-et af en händelse*. Sådant är *f-et, råttla f-et*. Så var *sakens f.*, så gick det till. — Syn. *Sammanhang*.

FÖRLORA, förlöra, v. a. 1. 1) Blifva beröfvad något, som man förut hade, var i besittning af. *F. sin egendom. Denne furste f-de sina stater, krona och lif. Fienderne f-de i detta föllslag sina bästa trupper. F. penningar på spel. Hafva ingenting att f.* — Syn. *Mista*, *Komma i mistning af*, *Blifva af med*, *Blifva, gå förlustig*. — 2) Genom döden eller på annat sätt blifva beröfvad en älskad person eller någon, som man har skäl att sakna. *Denne fader har på kort tid f-t tre af sina barn. Han har nys f-t en älskad maka, en syster. Vi hafve i honom f-t en utmärkt trogen tjänare*. — Syn. *Mista*, *Försplilla*. — 3) Sages äfv. om kroppsdelar, kroppsliga eller andeliga förmögenheter, fördelar, o. s. v. *F. en arm, ett ben, ett finger. F. blod. F. hälsan, krafterna, symen, förståndet, vettet, minnet. F. känslan, sansen. F. matlusten. F. modet. F. någons aktning, väl-*

vilja, ynnest, förtroende. F. sitt anseende, sitt goda namn och rykte, krediten. F. lifvet, dö. F. målet, blifva mållös, ej mer kunna tala. F. andan, icke kunna andas. — Syn. *Mista*. — 4) På obekant sätt blifva af med något, som man äger eller fått om händer, så att man ej vet, hvar det finnes. *Jag har f-t min hatt; hjälpt mig att söka rätt på den*. — Syn. *Tappa*, *Borttappa*. — 5) (både om person och sak) Upphöra att hafva, icke mera hafva. *F. jemnvigten. Jag har f-t allt hopp, den goda tanken, jag hade om honom. Hennes ögon hafva f-t sin glans. Träden hafva f-t sina lif. Tygget har f-t sin färg. F. ur sigte, upphöra att se, ej mera se. (Fig.) F. en affär, en sak ur sigte, ej mer selsätta sina tankar, sin uppmärksamhet dermed. F. någon ur sigte, ej mera veta, huru det förhåller sig med hans angelägenheter. Denna mor f-r aldrig sin dotter ur sigte, har vaksamt öga på henne*. — Syn. *Mista*. — 6) Illa eller onyttigtvis använda; ej draga fördel af. *F. tiden med något. F. sitt arbete, sin möda på något. F. tillfället att göra något*. — Syn. *Försplilla*. — 7) Blifva öfvervunnen af någon i en sak. *F. en batalj, en process, ett vad. F. ett spelparti*. — Syn. *Tappa*. — 8) *F. brukas stundom absolut och betyder då: a) Icke hafva den vinst, den fördel, man önskat eller väntat sig af något. Ni har icke f-t på bytet. Jag kvarken vinner eller f-r på förändringen*. — b) *Sälja under inköpspriset. Denna köpman f-r på sin vara*. — 9) *F. ägg*, utslå deras innehåll i en stek- eller munkpanna och låta stå öfver eiden, tilldess hvittan stannat. — *V. n.* (om skeppsbefähafvare eller folket på ett fartyg) *Lida skeppsbrott. Kapten L. f-de vid Goda Hoppssudden. De f-de vid en svår storm i Engelska Kanalen*. — Har stundom äfv. en själfva farkosten till subjekt, t. ex.: *Briggen Helena har f-t i Nordsjön*. — Syn. *Förlisa*, *Förölyckas*. — *F. sig*, v. r. 1) *Försvinna. Han f-de sig i hopen. En luftballong, som f-r sig i skyarna. F. sig ur sigte. Luften af denna essens har f-t sig, kännes ej mer, har förundnat. Dessa färger f. sig i hvarandra, blanda sig så omärkligt med hvarandra, att man ej mera kan se skilnad på dem. Floden f-r sig der under jorden, i sanden, försvinner för ögat. Detta bruk f-r sig allt mer och mer, upphör*. — 2) *Gå vilse, förrira sig. Vi f-de oss i skogen. (Fig.) Tanken f-r sig vid begreppet om tid och rum, evighet och oändlighet, man kan ej fatta dessa begrepp, de öfvergå människans förstånd. F. sig i efterstannande, efterstanna nämnat med så uteslutande uppmärksamhet, att man helt och hållet glömmet det närvarande. F. sig i gissningar, gissa på allt möjligt, utan att få någon ledtråd för tanken. F. sig i betraktelser, se *Fördjupa sig*. — 3) *Aftaga (i skönhet, behag, krafter, hälsa, duglighet, anseende, o. s. v.). Han, hon har mycket f-t sig på en tid*.*

FÖRLORAD, part. pass. Som blifvit förlorad. *Sörja sin f-e egendom, krona, sin f-e maka, sin f-e hälsa. Återställa f. matlust. F. krediten* är icke lätt att återvinna. *Söka att återtaga den f-e jemnvigten, en f. tid. Det är f. möda, onyttigt, utan framgång. En f. batalj, process. F-i spelparti. F-e ägg, se *Förlöra*, 3. Förekommer äfv. i vissa talesätt, såsom: *Allt är f-t, det gifves ej mera något hopp. Gå f., förloras; omkomma, förstöras. Gifva någon f.* förklara, att man uppgifvit allt hopp om dess*

räddning, vederfående. *Gifva något f-t*, bortkasta allt hopp om att vinna eller kunna bibehålla, återfå något. — *Syn.* Borta. Sin kos, borttappad. — Brukas för öfrigt adjektivt i följande bemärkelser: a) Till seder och karakter förderfvad. *Den f-e sonen.* — b) Olycklig, utan hopp om räddning. *Han är en f. menniska.* — c) Endast för tillfället, i största hast gjord, tilldessa man hunnit få bättre. — *Syn.* Provisorisk, Provisionel. — d) (tekn.) *F-e hufvudet*, öfvermetall vid kanon- och andra gjutningar, som sedan afskåres ifrån det gjutna.

FÖRLORADT, adv. Säges om något, som endast för tillfället, i största hast och utan all noggrannhet göres. *Sy f*, träckta ihop.

FÖRLORENDE, n. 4. Händelsen, omständigheten, att något förloras. — I allmänhet brukas *Förlust*.

FÖRLORBAR, a. 2. (föga brukl.) Som kan förloras.

FÖRLOSSA, för'låssa, v. a. 1. Egentl.: Göra lös ifrån band, fängsel. 1) Befria från tvång, lidande. *Dottern f-r oss ifrån allt ondt, ifrån all smärta, från allt denna världens elände.* — *Syn.* Se *Befria*. — 2) Se *Förlösa*.

FÖRLOSSANDE, n. 4. Händelsen, omständigheten, att någon förlöses.

FÖRLOSSARE, m. 5. 1) Den, som förlöser eller förlöset någon. — *Syn.* Se *Befriare*. — 2) (i biblisk och kyrklig stil) Benämning på Kristus, såsom världens frälsare. *Christus är människolätets f.* — *Syn.* Se *Frälsare*.

FÖRLOSSNING, f. 2. 1) Se *Förlösnande*. *F. ifrån nöd, elände, smärta, lidande.* — *Syn.* Se *Befrielse*. — 2) (i kyrklig stil) Befrielse ur syndens och djefvniens våld genom tron på Kristus. — 3) En hafvande kvinnas entledigande från fostret. — *Syn.* *Förlösning, Börd*.

FÖRLOSSNINGSKONST, f. sing. Konsten att förlösa hafvande kvinnor.

FÖRLOSSNINGSVETENSKAP, f. sing. Läran om förlösningskonsten.

FÖRLOSSNINGSVÄRKAR, m. 2. pl. Se *Barnvärkar*.

FÖRLOTT, för'lått, m. 3. Lott, som någon vid skifte äger att före själfva delningen uttaga, utom den lott, som hvarom dervid tillkommer.

FÖRLUPEN, för'lupen, a. 2. neutr. — *et.* Som lupit bort, rymt. *En f. munk.* — *Syn.* *Förrymd*.

FÖRLUST, f. 3. 1) Händelsen, omständigheten, att något förloras. a) *F-en af lif och gods. Lida en f. stora f-er.* *Vid f. af sin rättighet, med äfventyr att förlora &c.* *Det är förbudet vid varans f., vid lifets f.* — b) *F-en af en öm maka nedslöy honom djupt.* — c) *F. af hetsa och krafter. F. af aktning och förtroende.* — d) *F-en af en hatt, som kommit bort.* — e) *Jemnvigtens f. F-en af allt hopp.* — f) *F. af tid kan ej lätt ersättas.* — g) *F-en af en batalj, en process.* — h) *Han säljer med f., under inköpspriset. Sitta i f., hafva gjort f. på något.* — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: *Penning-, Tidsförlust, m. n.* — *Syn.* *Åbräck, Skada, Åbränning, Bekostnad.* — 2) *Hvad som förloras. Hans f. på denna spekulatiön gick till icke mindre än 1000 r.dr.* *Ständens f. i detta fallslag var ganska anseelig.*

FÖRLUSTA, för'lusta, v. a. 1. Roa genom tillställda nöjen. *Stadens ätwänare hade gjort stora tillställningar, för att f. de kongliga. F. sinnet, muutra sinnet.* — *Syn.* Se *Roa.* —

F. sig, v. r. Roa sig med något nöje. *F. sig med musik, dans, o. s. v.*

FÖRLUSTANDE, n. 4. 1) Roande medelt nöjen. — 2) Se *Förlustelse*.

FÖRLUSTELSE, f. 3. 1) Se *Förlustande*. *Sörja för en persons f.* — 2) Större nöje, som tillställes, för att roa. *Offentliga, enskilda f-r. F-rna vid kröningen.* — *Syn.* Se *Nöje*.

FÖRLUSTIG, a. 2. Som förlorar eller förlorat något, beröfvad. *Göra (en något) f.*, beröfva. *Blifva, göra sig (något) f.*, förlora. *Vara (något) f.*, halva förlorat. *Göra sig f. en persons förtroende*, mista det genom eget förvållande.

FÖRLUTERA, för'lutera, v. a. 1. Se *Lutera*. **FÖRLYFTA** SIG, för'lýfta, v. r. 2. Skada sig genom lyftning.

FÖRLYFTNING, f. 2. Händelsen, då man förlyfter sig.

FÖRLÄF, **FÖRLÄFVA**, se *Förlof, Förlofova*. **FÖRLÄT**, för'lät, m. 3. (bibl.) Se *Förhänge*. *F-en i templet*, förhänge framför det allra heligaste i Jerusalem's tempel. — Brukas stundom äfv. i skämtsamt stil. — *Syn.* *Ridå, Förhänge*.

FÖRLÄTA, för'låta, v. a. 3. (böjes som *Låta*; har i part. pass. *Förlåtens*) 1) (ursprungl.) Öfvergifva, lemnas; låta blifva, lemnas ogjörd. *Gud f-ter* (bem. 2) *icke syndarna, utan det är människans, som genom Guds nåd f-ter dem* (afstär derifrån). Denna bem. är numera föråldrad. — 2) Öfvergifva, upphöra med sin ovilja, vrede mot en person för något dess handling, hvarigenom han förrorsakat denna ovilja. *F. en något. Jag f-ter dig det för din svaghets skull. Förlåt mig det, jag ber. Kristne böra f. hvarandra. Gud f-te mig!* äfv. *Gud f-te mig minna synden!* uttryck, som ofta brukas i det lägre samtalspråket, stundom äfven skämtvis i skrift, för att beteckna öfverraskning, förundran eller gifva starkare uttryck åt meningen, t. ex.: *Gud f-te mig, tror jag icke ni vågar motsäga mig!* — *Förlåt mig!* eller blott *Förlåt!* höligt uttryck, hvarmed i samtal en rättelse, motsägelse, invändning o. s. v. åtföljes, för att tillkännagifva, att afsigten icke är att sára, t. ex.: *F. mig, det gick ej så till. F., att jag faller er i talet.* Användes äfv. ofta i sarkastisk eller ironisk ton. — *Syn.* *Tillgifva, Benåda, Gifva nåd.* — *F. sig, v. r.* (föråldr.) *Förlita sig. F-ter eder icke uppå förstar, icke uppå herrar.* — *Förlåtande, n. 4.*

FÖRLÄTELIG, se *Förlåtlig*. **FÖRLÄTELSE**, f. 3. Öfvergifvande af den ovilja, vrede, man hyst emot en person, för någon dess handling, hvarigenom han väckt denna ovilja. *Bedja någon om f. för något. Få, vinna, erhålla f. för något. Syndernas f.*, upphörandet af Guds ovilja mot någon för dess synd (enligt annan tolkning: syndens öfvergifvande genom Guds nåd). — I samtalsstil brukas ganska allmänt uttrycken: *Jag ber om f.*, eller *Om f.*, *jag ber!* eller blott *Om f.!* i samma mening som *Förlåt mig!* (se *Förlåta*, 2), t. ex.: *Om f., min herre, ni har deruti orått.* — *Syn.* *Tillgifvelse, Nåd, Benådning*.

FÖRLÄTLIG, a. 2. Som kan förlåtas, förlämnas att förlåtas. *En f. synd. Ett ganska f-t misstag.* — *Syn.* *Ursäktlig.* — **FÖRLÄTLIGHET**, f. 3. **FÖRLÄGEN**, för'lägen, a. 2. neutr. — *et.* (i verlegen) Som är i ett tillstånd af förlägenhet (se d. o.). *Blifva f.* *Han såg ganska f. ut. F. för svar, som icke vet, hvad man skall svara. Göra en flicka f.* — *Syn.* *Brydd, Förbryllad, Flat, Skamflåt, Handfallen, Försagd, Förvirrad.*

FÖRLÄGENHET, f. 3. 1) Ett stundom till själsvånda stegradt tillstånd af tvång och tvokan, härrörande af villrådighet, huru man i ett visst gifvet fall, då viljan måste bestämma sig till något, skall bete sig. *Vara, komma, sätta i f.*, i stor f. *Vara i f. för svar*, ej veta, hvad man skall svara. *Vara i f. för penningar*, vara utan p. och ej veta, hvar man skall få dem. — *Syn.* *Brydderi.* — 2) Händelse, omständighet, som framkallar ett sådant själstillstånd. *Reda sig ur en f.* **FÖRLÄGGA**, för'lägga, v. a. 2. I. (böjes som *Lägga*) 1) Lägga något framför. *Vanligare Lägga för* ell. *före.* — 2) Vid spisning lägga mat på tallrik för någon. — Äfv. *Lägga för* eller *före*.

FÖRLÄGGA, för'lägga, v. a. 2. II. (böjes som *Lägga*) 1) Lägga någonting så, att man ej får rätt derpå, när man söker derefter. *Jag får ej rått på nyckeln till schatullet; den har visst blifvit f-lagd.* — 2) *Förlägga. Regeringens söte f-lades till Gamla Upsala. Carl XI f-lade flottans station till Carlskrona.* — *Syn.* *Flytta, Förflytta.* — 3) (om manskap) Lägga i kantoneringsqvarter, i garnison, o. s. v. på ett ställe. *F. soldater i vinterqvarter. F. ett regemente som garnison i en fästning.* — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktursmåde.* — b) Lemna förskott till beständande af kostnaderna som garnison i en fästning. — 4) (i handel o. näringar) a) Bekosta ett arbetsföretags utförande mot det villkor, att man erhåller åganderätten dertill. *F. en bok, en skrift. F. manufaktur*